سازمان مدیریت و برنامه ریزی

استان بوشهر

برنامه آمایش استان بوشهر

تدوین راهبردهای توسعه استان

مرحله اول، گام سوم، فصل چهارم

منطبق با بند ۱-۳-۴ شرح خدمات

شناسه گزارش:

5002212B0021303018RE102971225

مهندسین مشاور برنامه‌ریزی منطقه‌ای، شهرسازی و معماری مآب

Maab Consulating Engineers
www.maabeng.com
www.amayeshboushehr.ir
www.amayeshboushehr.com

عنوان طرح: برنامه آمایش استان بوشهر

عنوان گزارش: تدوین راهبردهای توسعه استان

ارتباط با شرح خدمات: مرحله اول،گام سوم، فصل چهارم

گروه: تلفیق و آینده نگاری

شناسه گزارش: 5002212B0021303018RE102971225

تیم مطالعاتی برنامه آمایش:

مدیر پروژه: رضا احمدیان

مشاوران عالی: فیروز توفیق، مجتبی رفیعیان . حسین ارامی . مرتضی ثابت قدم

مدیر فنی: آرمان خواجه برج سفیدی/ سعید نجد عطایی

مدیر اجرایی: سونیا کریمی/ نصیبه قاسمیان

سرگروه‌های اصلی مطالعاتی:

بررسی و تحلیل وضعیت منابع طبیعی: کوروش کمالی

بررسی و تحلیل محیط زیست: صدیقه فیضی

بررسی و تحلیل اجتماعی و فرهنگی: محمد علی محمدی

بررسی و تحلیل مشارکت شهروندی: رضا احمدیان

بررسی و تحلیل جمعیتی: حمید حسین نسب

بررسی و تحلیل سیاسی-اداری و سازمانی: معصومه شیخها

بررسی و تحلیل اقتصادی: میثم نصیری

بررسی و تحلیل ویژگی های زیربنایی: مسعود جودت اصل

بررسی و تحلیل حوزه علم و فنآوری: رامین ساعد موچشی

بررسی و تحلیل بخش گردشگری: بهزاد بهروزی

بررسی و تحلیل نظام سکونتگاهی: آرمان خواجه برج سفیدی

بررسی و تحلیل پیوندهای اصلی بین سکونتگاه‌ها: حمید محمدی

بررسی و تحلیل ملاحظات ایمنی، دفاعی و امنیتی: منصورامراللهی

ضوابط و مقررات توسعه: محمدباقرحیدرپناه

GIS، IT و گرافیک: مرتضی بیدگلی

تلفیق : رضا احمدیان

آینده نگاری: طاها ربانی

آدرس کارفرما:

بوشهر، میدان امام خمینی، ابتدای خیابان بیسیم، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر

تلفن: ۱-۳۳۵۵۳۷۵۰-۰۷۷ دورنگار: ۳۳۵۵۳۹۷۹-۰۷۷ کد پستی:۷۵۱۶۶۳۳۳۱۷

آدرس جایگاه الکترونیکی: www.mpob.ir پست الکترونیکی: info@mpob.ir

آدرس مشاور:

خیابان ولیعصر، بالاتر از خیابان دستگردی (ظفر)، خیابان شهید ناصری، پلاک ۳۱

تلفن: ۴-۸۸۶۷۷۸۲۰ دورنگار: ۸۸۶۷۷۸۲۰ کد پستی:۱۹۶۸۶۴۶۵۳

سایت اینترنتی: www. maab.co.ir پست الکترونیکی:info@maab.co.ir

سایت برنامه آمایش استان بوشهر: www.amayeshboushehr.ir

همکاران برنامه آمایش استان بوشهر

مدیر پروژه: رضا احمدیان

مشاوران عالی: فیروز توفیق،مجتبی رفیعیان
مرتضی ثابت قدم و حسین آرامی

مدیر فنی:
آرمان خواجه برج سفیدی / سعید نجد عطایی

مدیر اجرایی:
سونیا کریمی / نصیبه قاسمیان

گروه بررسی و تحلیل وضعیت منابع طبیعی:

مدیر گروه: کوروش کمالی

علی محمودی
بهرام چوبین
علی بی‌غم
رضا عابدین زادگان عبدی

گروه بررسی و تحلیل محیط زیست:

مدیر گروه: صدیقه فیضی

محبوبه مهر دوست
رضا عابدین زادگان عبدی
علی محمودی
نعمت‌الله نسرین نژاد

گروه بررسی و تحلیل اجتماعی و فرهنگی:

مدیر گروه: محمدعلی محمدی

میرطاهرموسوی
ملیحه شیانی
حسین بارگاهی
یدالله قدرتی
علی رشیدی
الناز امیربیگلوبالسینی
فاطمه عمرانی

گروه بررسی و تحلیل مشارکت شهروندی:

مدیر گروه: رضا احمدیان

منصور صنیعی
سمیه زنگنه
طیبه صادق
ناهید آتشی
سونیا کریمی

گروه آینده نگاری:

مدیر گروه: طاها ربانی

منصور صنیعی
نیلوفر دهقان شعار

گروه بررسی و تحلیل حوزه بخش گردشگری:

مدیر گروه: ناصر پیرحیاتی

هدی پورپیرعلی
سمن ونستانی
فریده آذربان

گروه بررسی و تحلیل سیاسی اداری و سازمانی:

مدیر گروه: رضا جلالی

مهرانگیز قلی پور
فریده آذربان
محسن مهیمنی
آزاده عابدین
مهدی عبیدی
علی رشیدی
نصیبه قاسمیان

گروه بررسی و تحلیل اقتصادی:

مدیر گروه: میثم نصیری

عبدالله زارعی
زهرا محتشمی
یحیی جعفری
رامین ذوالجناحی
سمیه زنگنه
محمد امیرزاده کمند
فریده آذربان

گروه بررسی و تحلیل حوزه علم و فنآوری:

مدیر گروه: رامین ساعد موچشی

بهاره مستوفیان
علی کریمی
زهرا محتشمی
تینا گنجی

گروه بررسی و تحلیل ویژگی‌های جمعیتی:

مدیر گروه: حمید حسین نسب

یحیی جعفری
بهزاد بهروزی اصفهانی

گروه بررسی و تحلیل نظام سکونتگاهی:

مدیر گروه: آرمان خواجه برج سفیدی

عبدالله زارعی
یحیی جعفری
آذین باقرنیا
مرتضی بیدگلی

گروه بررسی و تحلیل ملاحظات ایمنی، دفاعی و امنیتی:

مدیر گروه: منصور امراللهی

محمدباقر حیدر پناه
حسین صادقی‌ت علی رشیدی

گروه بررسی و تحلیل پیوندهای بین سکونتگاه‌ها:

مدیر گروه: حمید محمدی

وحید مشفقی
سمیرا یوسفیان
سپیده تدین
فاطمه طاهری

گروه تحلیل ویژگی‌های زیربنایی:

مدیر گروه: مسعود جودت اصل

حسن خاکسار
شیدا عبدلی
نعمت‌الله نسرین نژاد
زهرا محتشمی
پرنیان نورایی

گروه GIS، IT و گرافیک:

مدیر گروه:مرتضی بیدگلی

نعمت‌الله نسرین نژاد
سونیا کریمی
مهسا جلالوندی
امیر مظفری
علی شاه رضایی
مهسا شاه بختی
سلیم ذوالفقاری
میلاد تفنگچی مهیاری

گروه تلفیق و جمع بندی:

مدیر گروه: رضا احمدیان

فیروز توفیق
حسین آرامی
مجتبی رفیعیان
آرمان خواجه برج سفیدی
طاها ربانی
منصور صنیعی
مسعود جودت اصل
منصور مرشدی
مرتضی بیدگلی
صدیقه فیضی
رامین ساعد موچشی
علی اصغر محمدی

فهرست مطالب

پیشگفتار ..... خ
۱-۳-۴- فصل چهارم : تدوین راهبردهای توسعه استان ۱
۱-۳-۴-۱- تبیین جهت گیری ها و راهبردهای کلی توزیع جمعیت و فعالیت در استان ۲
۱-۳-۴-۱-۱-تدوین راهبردهای سازماندهی فضا ۳
۱-۳-۴-۱-۱-۱-راهبردهای منتج از تحلیل SWOT وضع موجود فضایی استان ۵
۱-۳-۴-۱-۱-۲-راهبردهای رفع تعارضات سناریوهای شکل بندی سازمان فضایی با اهداف بنیادین آمایش .. ۱۰
راهبردهای سازمان فضایی در سناریوها ۱۸
۱-۳-۴-۲- آزمون پابرجایی راهبردها با توجه به سناریوهای شکل بندی سازمان فضایی استان ۲۷
۱-۳-۴-۱-۲- تدوین سیاست های سرزمینی توسعه بخش ها در استان بر اساس آزمون پابرجایی ۳۶
۱-۳-۴-۳- طراحی شکل بندی کلان نظام فضایی استان (تصویرچشم انداز توسعه استان) ۴۱
۱-۳-۴-۳-۱- تعیین قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت در استان ۴۲
۱-۳-۴-۳-۲- طراحی الگوی کلان شبکه های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی (ملی و استانی)..... ۴۶
۱-۳-۴-۳-۲-۱- طراحی الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی ۴۶
۱-۳-۴-۳-۲-۲- طراحی الگوی کلان کریدورهای ارتباطی ۴۹
۱-۳-۴-۳-۳-تعیین قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت ۵۱
۱-۳-۴-۳-۳-۱- قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت ۶۲
۱-۳-۴-۳-۳-۲-قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت ۷۸
۱-۳-۴-۴- شناسایی قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت ۸۴
۱-۳-۴-۴-۱-شناسایی قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت ۸۴
۱-۳-۴-۴-۱-۱-قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه ۸۴
۱-۳-۴-۴-۱-۲-قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت ۸۷
۱-۳-۴-۴-۲-۱-قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه استقرار جمعیت ۹۴
۱-۳-۴-۴-۲-۲-قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت ۹۴
منابع ۹۶

فهرست جداول

جدول ۱: راهبردهای منتج از تحلیل SWOT و تحلیل محیط ۷

جدول ۲: اهداف بنیادین استان بوشهر ۱۱

جدول ۳: اصلی ترین تعارضات و فرصت های سناریو سازمان فضایی برای دست یابی به اهداف ۱۲

جدول ۴ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی اول ۱۸

جدول ۵ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی دوم ۱۹

جدول ۶ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی سوم ۲۱

جدول ۷ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی چهارم ۲۲

جدول ۸ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی پنجم ۲۴

جدول ۹ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی ششم ۲۵

جدول ۱۰ : مجموع راهبردهای منتج از SWOT و رفع تعارضات سناریوها ۳۱

جدول ۱۱: نمونه ماتریس سناریو- راهبرد ۳۳

جدول ۱۲: لیست نهایی راهبردهای منتج از آزمون پابرجایی راهبردها ۳۴

جدول ۱۳: سیاست های تدوین شده به تفکیک محورهای موضوعی بر اساس راهبردهای پابرجا ۳۶

جدول ۱۴: مساحت قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت (اراضی تثبیت‌شده) در هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر ۴۳

جدول ۱۵: وزن مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های اراضی مناسب توسعه صنعت ۶۳

جدول ۱۶: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار صنعت ۶۴

جدول ۱۷: مساحت قلمروهای اولویت‌دار توسعه صنعت به تفکیک شهرستان‌ها(کیلومتر مربع) ۶۷

جدول ۱۸: شاخص‌های ارزیابی توان اکولوژیک برای اراضی کشاورزی ۷۰

جدول ۱۹ : مساحت قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت-کشاورزی (کیلومتر مربع) ۷۱

جدول ۲۰: وزن مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های اراضی مناسب توسه گردشگری ۷۳

جدول ۲۱: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار گردشگری ۷۴

جدول ۲۲: مساحت قلمروهای اولویت‌دارتوسعه‌ی گردشگری به تفکیک شهرستان‌ها ۷۶

جدول ۲۳: وزن مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های اراضی مناسب توسعه سکونت ۷۹

جدول ۲۴: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار جمعیت (سکونت) ۸۰

جدول ۲۵: مساحت قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت (سکونت) به تفکیک شهرستان‌ها ۸۲
جدول ۲۶: مساحت و سهم قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه (اراضی حذفی) به تفکیک هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر ۸۵
جدول ۲۷: قلمروهای فاقد مزیت توسعه صنعت ۸۸
جدول ۲۸: قلمروهای فاقد مزیت توسعه کشاورزی ۹۰
جدول ۲۹: قلمروهای فاقد مزیت توسعه گردشگری ۹۲
جدول ۳۰: قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت (سکونت) ۹۴

فهرست نمودارها

نمودار ۱: فرآیند تدوین راهبردهای توسعه و تدوین سیاست های منتج از راهبردهای پابرجا ۲
نمودار ۲:مدل استخراج راهبردهای سازماندهی فضا و پابرجای استان بوشهر ۴
نمودار ۳:تصویری از برنامه ریزی پابرجا ۲۸
نمودار ۴:ماتریس مقایسه راهبردها در حالات مختلف ۲۹
نمودار ۵:جایگاه بخش شکل بندی کلان نظام فضایی در گام سوم (تبیین چشم انداز و طراحی سناریوی توسعه فضایی)شرح خدمات آمایش استان ۴۲
نمودار ۶: سهم قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت (اراضی تثبیت شده) در هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر ۴۴
نمودار ۷: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار صنعت ۶۶
نمودار ۸: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار گردشگری ۷۵
نمودار ۹: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار جمعیت (سکونت) ۸۱
نمودار ۱۰: سهم قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه (اراضی حذفی) به تفکیک هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر ۸۵

فهرست تصاویر

تصویر ۱: فرآیند دستیابی به راهبرد منتج از تحلیل محیط وضع موجود ۶
تصویر ۲: فرآیند طراحی الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی ۴۶
تصویر ۳: الگوی کلان شبکه زیر بنایی وضع موجود ۴۷
تصویر ۴: نسبت مدل ارزیابی توان اکولوژیک به مدل تحلیل مناسبت اراضی ۵۲
تصویر ۵: قلمروهای دارای قابلیت بارگذاری جدید ۵۷
تصویر ۶: نحوه‌ی تلفیق لایه‌های رستری و کسر قلمروهای تثبیت‌شده و محدودیت توسعه ۵۹
تصویر ۷: فرآیند تعیین قلمروهای مناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت به ترتیب اولویت ۶۰
تصویر ۸: تفاوت منطق فازی و باینری در تلفیق لایه‌ها ۶۱

فهرست نقشه ها

نقشه ۱: قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت در استان (اراضی تثبیت شده) ۴۵
نقشه ۲: طراحی الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیر بنایی ۴۸
نقشه ۳: طراحی الگوی کلان کریدورهای ارتباطی ۵۰
نقشه4 : قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت(صنعت) ۶۹
نقشه ۵: قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت-کشاورزی ۷۲
نقشه ۶: قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت-گردشگری ۷۷
نقشه ۷ : قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت ۸۳
نقشه ۸ : قلمروهای دارای محدودیت توسعه ۸۶
نقشه ۹: قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت- صنعت ۸۹
نقشه ۱۰: قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت-کشاورزی ۹۱
نقشه ۱۱: قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت-گردشگری ۹۳
نقشه ۱۲ : قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت ۹۵

پیشگفتار

برنامه مطالعات آمایش استان بوشهر در فروردین سال ۱۳۹۴ از طرف استانداری بوشهر (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشهر) به شرکت مهندسین مشاور مآب ابلاغ شد.

شرح خدمات موضوع قرارداد برنامه آمایش استان بوشهر با توجه به ویژگی‌های خاص این استان و نقش‌آفرینی آن در مقیاس ملی از مراحل مختلفی تشکیل‌شده است که در قیاس با شرح خدمات سایر استان‌ها متفاوت است، از آن جمله تدوین برنامه آمایش در دو سطح راهبردی و عملیانی است. سطح راهبردی با الگوی آینده‌پژوهی به تدوین چشم‌انداز اهداف و اقدامات کلیدی در استان می‌پردازد و جایگاه این استان را در سطح ملی و بین‌المللی مشخص می‌کند و سطح عملیاتی به ارائه طرح‌ها و پروژه‌های موردنیاز در سطح شهرستان‌های مختلف استان می‌پردازد.

علاوه بر این به منظور تداوم اقدامات موردنیاز در برنامه تدوین‌شده آمایش مرحله سوم این مطالعات به‌طور مشخص به پایش و ارزیابی اقدامات و تحولات ناشی از برنامه‌ها و سیاست‌های پیش‌بینی‌شده می‌پردازد.مراحل و ارکان اصلی شرح خدمات به شرح زیر است :

مرحله اول: تدوین سند آمایش

گام اول این مرحله که به تدوین سند اولیه آمایش می‌پردازد، مشتمل بر هشت فصل می‌باشد. در فصل اول این گام، اسناد فرادست مرتبط با استان بوشهر، بررسی و ارزیابی می‌شود.فصل دوم، به مطالعه و بررسی مفاهیم، روش‌ها و تجربیات جهانی اختصاص دارد. فصل سوم، شامل مدیریت پیش‌نیازها و تشکیل بانک اطلاعاتی پایه و پایگاه داده‌های مکانی آمایش است.فصل چهارم، شناسایی گروه‌های ذینفع، تدوین ساختار، سازمان‌دهی همکاری و اجماع سازی عمومی را به انجام می‌رساند. فصل پنجم به مسئله شناسی و طبقه‌بندی مسائل استان به منظور اولویت‌بندی اقدامات موردنیاز اختصاص دارد. در فصل ششم، تحلیل مسائل و مزیت‌های اصلی و استراتژیک استان صورت خواهد گرفت. در فصل هفتم، تدوین الگوی اولیه آمایش بر اساس ارزیابی سریع انجام خواهد شد و فصل هشتم نیز به معرفی و هدایت طرح‌های مطالعاتی لازم برای تهیه اسناد توسعه راهبردی و عملیاتی استان اختصاص دارد.

گام دوم تحت عنوان بررسی و تحلیل وضعیت، شامل یازده فصل تحت عناوین: بررسی و تحلیل وضعیت منابع طبیعی و محیط‌زیست، بررسی و تحلیل اجتماعی و فرهنگی، بررسی و تحلیل اقتصادی، بررسی و تحلیل سیاسی- اداری و سازمانی، بررسی و تحلیل مشارکت شهروندی، بررسی و تحلیل حوزه علم و فناوری، بررسی و تحلیل بخش گردشگری، بررسی و تحلیل نظام سکونتگاهی استان و ساختار فضایی آن، بررسی و تحلیل پیوندهای اصلی بین سکونتگاه‌ها، بررسی و تحلیل ملاحظات ایمنی، دفاعی – امنیتی در آمایش استان و جمع‌بندی و نتیجه‌گیری از مطالعات وضع موجود بوده و وضعیت موجود استان را موردبررسی قرار می‌دهد.

گام سوم به تبیین چشم‌انداز و طراحی سناریوهای توسعه فضایی اختصاص داشته و شامل چهار فصل با عناوین: شناسایی و تحلیل اهداف بنیادین، تبیین چشم‌انداز کلان و مأموریت‌های استان، شناسایی سناریوهای توسعه فضایی استان و تدوین راهبردهای توسعه استان می‌باشد.

گام چهارم به تهیه طرح راهبردی آمایش اختصاص دارد. این گام چهار فصل سازمان فضایی توسعه، معرفی طرح‌ها و پروژه‌های ویژه موضعی و موضوعی توسعه، ارائه نقشه سیاست‌ها (Policy Map)، شامل توزیع مکانی سیاست‌های کلان توسعه و ضوابط و مقررات عمومی توسعه را شامل می‌شود.

در گام پنجم برنامه راهبردی آمایش تهیه می‌گردد و شامل چهار فصل شناسایی و برآورد منابع مالی سرمایه‌گذاری در توسعه استان، کلیات بودجه‌ریزی مشارکتی، برنامه شراکت و برنامه راهبردی توسعه می‌باشد.

گام ششم تحت عنوان مدیریت توسعه، شامل چهار فصل با عناوین: کلیات نظام مدیریت توسعه استان، نظام ارزیابی و پایش آمایش استان، پیشنهاد ارکان و تشکیلات مدیریت آمایش سرزمین و طراحی و تهیه نرم‌افزار پایش و ارزیابی برنامه آمایش است.

مرحله دوم: تهیه طرح عملیاتی آمایش

در این مرحله طی پنج گام، طرح عملیاتی آمایش استان تهیه و نظام پایش، ارزیابی و بازنگری برنامه طراحی می‌گردد.

گام اول این مرحله به انجام مطالعات تفصیلی آمایش می‌پردازد و شامل پنج فصل با عناوین تلفیق نتایج مطالعات تفصیلی موضوعی و موضعی در برنامه آمایش، بررسی تفصیلی قابلیت اراضی بر اساس مطالعات انجام‌شده و مدارک جدید، بررسی طرح‌ها، برنامه‌ها و منابع مالی دستگاه‌های اجرایی استان، بررسی تجربه مشارکت شهروندی (مشتمل بر کلیه ذی مدخلان)، کمبودها و نواقص آن و جمع‌بندی از مطالعات تفصیلی و تعیین محورهای تغییر در سند آمایش استان در صورت لزوم می‌باشد.

گام دوم به بازنگری و کنترل اهداف اختصاص داشته و دارای پنج فصل بازنگری و کنترل اهداف کلان، بازنگری و کنترل اهداف خرد، بازنگری و کنترل راهبردهای دستیابی به اهداف، بازنگری و کنترل سیاست‌های کلان و تدوین سیاست‌های اجرایی توسعه است.

در گام سوم سازمان فضایی توسعه استان ارائه خواهد شد و شامل چهار فصل با عناوین ارائه سازمان فضایی تفصیلی، معرفی طرح‌های ویژه موضوعی و موضعی توسعه، نقشه سیاست‌ها و ضوابط و مقررات عملیاتی توسعه می‌باشد.

در گام چهارم برنامه عملیاتی توسعه تهیه می‌گردد و دارای چهار فصل با عناوین تهیه فهرست و مشخصات اصلی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه به تفکیک شهرستان (شامل نوع، مکان، عملکرد طرح، مشخصات کلی، برآورد کلی هزینه اجرا، روش پیشنهادی تأمین مالی)، بررسی تأمین منابع مالی و سازمانی برای اجرای پروژه‌های توسعه، اولویت‌بندی زمانی و مالی پروژه‌ها،

طرح‌ها و برنامه‌های توسعه بلندمدت استان و پیشنهادات اصلاحی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان است.

گام پنجم نیز که به طراحی نظام پایش، ارزیابی و بازنگری برنامه اختصاص دارد، شامل چهار فصل سازمان و ساختار پایش، ارزیابی و بازنگری برنامه، فرایند پایش، ارزیابی و بازنگری برنامه، معیارها و شاخص‌های ارزیابی برنامه و سیاست‌های اجرایی پایش، ارزیابی و بازنگری مستمر برنامه می‌باشد.

مرحله سوم: پایش و ارزیابی برنامه آمایش

در این مرحله طی دو گام، پایش و ارزیابی برنامه آمایش استان انجام می‌شود.

گام اول با عنوان پایش توسعه، دارای هفت فصل با عناوین تدارک استقرار سازمان و تجهیزات موردنیاز پایش توسعه و ارزشیابی برنامه، تهیه نرم‌افزار پایش توسعه و ارزشیابی برنامه، تهیه و ابلاغ دستورالعمل پایش توسعه و ارزشیابی برنامه، بررسی برنامه آمایش، کنترل برنامه‌های توسعه یک‌ساله دستگاه‌های اجرایی استان با برنامه عملیاتی آمایش، بررسی تحولات و تغییرات در محیط‌های تصمیم‌گیری و تعیین اثرات آن بر برنامه آمایش استان و ارائه گزارش‌های میان‌دوره‌ای آمایش استان می‌باشد.

گام دوم با عنوان ارزیابی برنامه دارای پنج فصل: بررسی پیشرفت برنامه پنج‌ساله آمایش بر اساس معیارها و شاخص‌های تعیین‌شده، بررسی تحقق‌پذیری برنامه آمایش، بررسی کمبودها و نواقص برنامه، پیشنهاد بازنگری‌های موضعی و کوچک مقیاس در برنامه و پیشنهاد بازنگری‌های اساسی در برنامه آمایش است.

گزارش حاضر از مجموعه مطالعات برنامه آمایش استان است که دربرگیرنده راهبردها و طراحی شکل بندی کلان نظام فضایی استان با عنوان گزارش تدوین راهبردهای توسعه استان و منطبق با بند ۱-۳-۴ شرح خدمات است.

۱-۳-٤- فصل چهارم : تدوین راهبردهای توسعه استان

هدف نهایی و غایی هر برنامه ریزی دستیابی به یک وضعیت مطلوب از آینده است؛ لذا هر برنامه و سیاستی که برای آینده تدوین میشود، ضرورتا آینده نگر است و فراتر از وضع موجود را مورد توجه قرار می دهد.

چگونگی دستیابی به چشم انداز یا اهداف، راهبردها را تشکیل می دهند. راهبردها مسیر حرکت از وضعیت موجود به سمت وضعیت مطلوب را تعیین میکنند. این راهبردها باید بتوانند پاسخگوی شرایط مختلف باشند. برای مثال هم در راستای رسیدن به چشم انداز ، اهداف بنیادین و سازمان فضایی مطلوب باشند، هم توانایی پاسخگویی به شرایط مختلف سناریوهای آینده را داشته باشند و در هیچ سناریو تاسف نسبی ایجاد نکنند و هم با قابلیت ها و ظرفیت های موجود همخوانی داشته باشند چرا که برنامه ریزی بدون توجه به پتانسیل ها، قابلیت ها و ظرفیت های یک منطقه، موفقیت آمیز نخواهد بود. هرچند که راهبردها برای آینده تدوین میشوند اما بدون توجه به بررسی وضعیت موجود و یا توان وضعیت فعلی و توان اکولوژیک منطقه با شکست مواجه خواهند شد.

لذا در این بخش از مطالعات تلاش شده است ضمن بررسی روش شناسی تعیین راهبردهای منتج از بخش های پیشین مطالعه (نقاط قوت، ضعف، فرصتها و تهدیدهای استان بوشهر)،تعارضات سناریوها با اهداف بنیادین، راهبردهای مناسب درهر یک از سناریوها و سناریوهای پابرجا و سیاست های مرتبط با راهبردهای پابرجا ارائه گردد.

همانگونه که در نمودار ۱، مشهود است مجموعه راهبردهای توسعه ی استان از دو دسته راهبرد، یکی راهبردهای منتج از تحلیل SWOT مطالعات وضع موجود و دیگری راهبرد های منتج از رفع تعارضات سناریوها با اهداف بنیادین برنامه ی آمایش استان بوشهر حاصل می شود.

راهبردهای منتج از تحلیل SWOT وضع موجود استان در قالب بند "۱-۳-۴-۱-۱-۱" گزارش مجلد حاضر، در ادامه تحلیل محیطی انجام شده در فصل یازدهم گام دوم و پس از شناسایی ویژگی های استراتژیک استان بوشهر و در قالب این ویژگی ها ارائه می شود. همچنین راهبردهای رفع تعارضات سناریوها با اهداف بنیادین در قالب بند "۱-۳-۴-۱-۱-۲" صورت می گیرد.

مجموع این دو دسته راهبرد پس از یکپارچه شدن تحت آزمون پابرجایی راهبردها طبق نظر خبرگان و نخبگان و دستگاه های اجرایی استان بوشهر قرار گرفته و راهبردهای پابرجا که کمترین میزان تاسف را در فضای سناریوها داشته اند، شناسایی و استخراج می شود. این راهبردها پابرجا در قالب پنل های متعدد استانی با حضور خبرگان و نخبگان و دستگاه های اجرایی

استان مورد بررسی و چکش کاری قرار گرفته و در نتیجه راهبردهای پابرجا نهایی تعیین می شوند. راهبردها پابرجای حاصل از فرآیند مذکور در قالب بند "۱-۳-۴-۲" گزارش حاضر ارائه می شود.

پس از شناسایی راهبردهای پابرجا سیاست ها سرزمینی توسعه منتج از راهبردهای مذکور تدوین شده و پس از ارائه به خبرگان و نخبگان استانی و دستگاه ها ی اجرایی استان مورد بررسی قر ار گرفته و نهایی می شوند.

این راهبردها و سیاست های منتج از آن ها بستر تدوین طرح ها و پروژه های توسعه استان است که در فصل دوم گام چهارم مطالعات برنامه ی امایش استان بوشهر ارائه خواهد شد.

نمودار ۱: فرآیند تدوین راهبردهای توسعه و تدوین سیاست های منتج از راهبردهای پابرجا

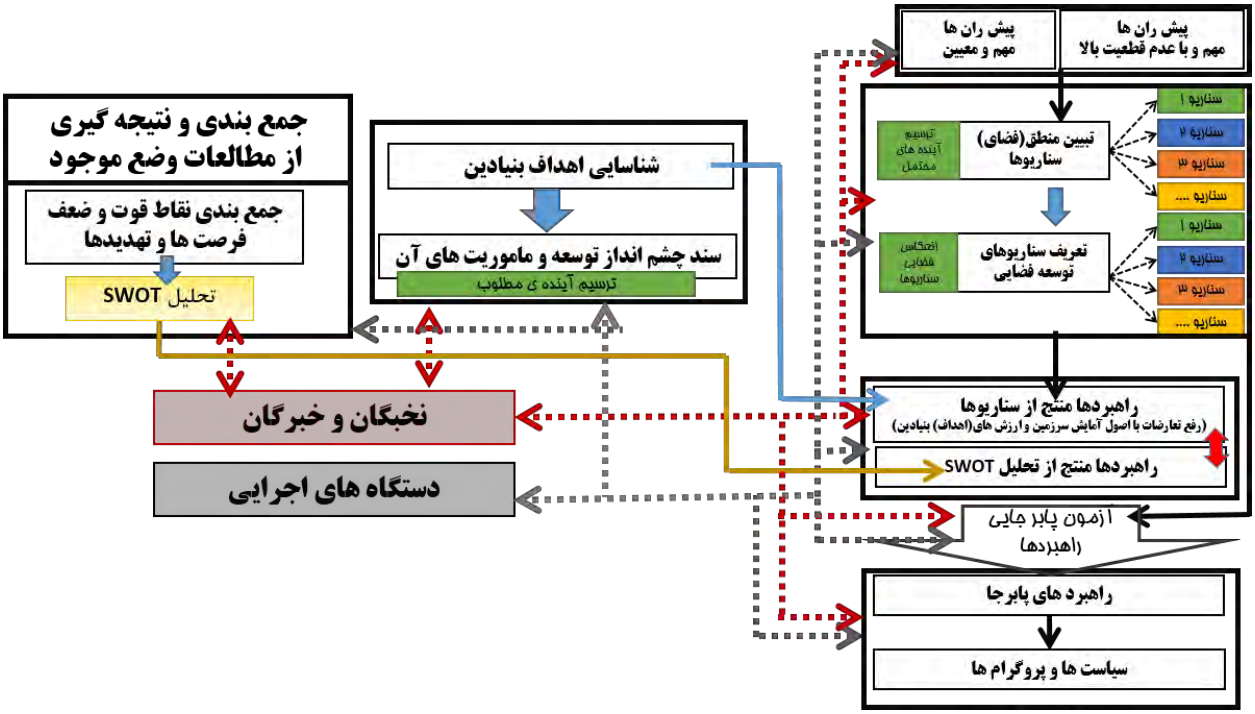

ماخذ: مطالعات مشاور

۱-۳-٤-۱- تبیین جهت گیری ها و راهبردهای کلی توزیع جمعیت و فعالیت در استان

راهبردها ی سازماندهی فضا جهت هدایت و سوق دادن وضعیت موجود سازمان فضایی استان به وضعیت مطلوب سازمان فضایی(چشم انداز) است. همانگونه که بیان شد، راهبردهای توسعه فضایی در مطالعات برنامه آمایش استان متناسب به نوع و ماهیت عواملی که از آنها استنتاج می شود، به دو دسته کلی راهبردهای منتج از جمع بندی مطالعات وضع موجود و راهبردهای رفع تعارضات سناریوها با اهداف بنیادین تقسیم می شوند.

و در ادامه پس از تعیین راهبردهای پابرجا منتج از مجموعه راهبردهای مذکور، سیاست های سرزمینی توسعه ی استان تدوین می گردد. مجموع راهبردهای سازماندهی فضا و سیاست های منتج از آن، جهت گیری ها و راهبردهای کلی توزیع جمعیت و فعالیت در استان که یکی از خروجی های اصلی برنامه آمایش سرزمین است را تبیین می نماید.

در ادامه به بررسی راهبردهای سازماندهی فضا در استان بوشهر پرداخته می شود.

۱-۳-٤-۱-۱-تدوین راهبردهای سازماندهی فضا

هدف اصلی از تدوین راهبردهای سازماندهی فضا، همکاری در جهت دستیابی به توسعه پایدار و ارائه نمای کلی الگو پیشنهادی توسعه آمایش استان است. راهبردهای سازماندهی فضا برای رسیدگی به تمام جوانب مهم توسعه، می بایست جامعیت و توانمندی لازم را دارا باشد، بدین منظور این راهبردها می بایست ویژگی هایی که در زیر اشاره شده است را دارا باشند :

۱:راهبردها می بایست با الزامات توسعه پایدار همسو باشد؛

۲: راهبردها ضمن آنکه ارتباط بین اهداف بنیادین و سیاست های توسعه را تعیین می کند؛ زمینه ساز دستیابی به چشم انداز است؛

۳: راهبردها سازگار با سایر برنامه ها و راهبرد بخش های فرهنگی،سکونتگاهی، زیست محیطی و اقتصادی می باشد؛

۴: راهبردها باید سیاست گذاری های خاص آمایشی را با به کار بردن سیاستگذاریهای ملی برای شرایط منطقه ای تهیه کند.(در شرایطی که به سیاست گذاری های ملی توجه دارد نباید آنها را تکرار کند بلکه به پتانسیل های مکانی استان در جهت اجرایی شدن سیاست های ملی توجه دارد)؛

به عبارت بهتر راهبرد مناسب راهبردی است که علاوه بر دارا بودن ویژگی های ارائه شده ، بتواند به نحو مناسب تری به تحقق اهداف و مولفه های چشم انداز و دستیابی به سازمان فضایی مطلوب بیانجامد، با تمامی سناریوها سازگار باشد و الزامات توان اکولوژیکی استان بوشهر را مدنظر داشته باشد.

نمودار ۲:مدل استخراج راهبردهای سازماندهی فضا و پابرجای استان بوشهر

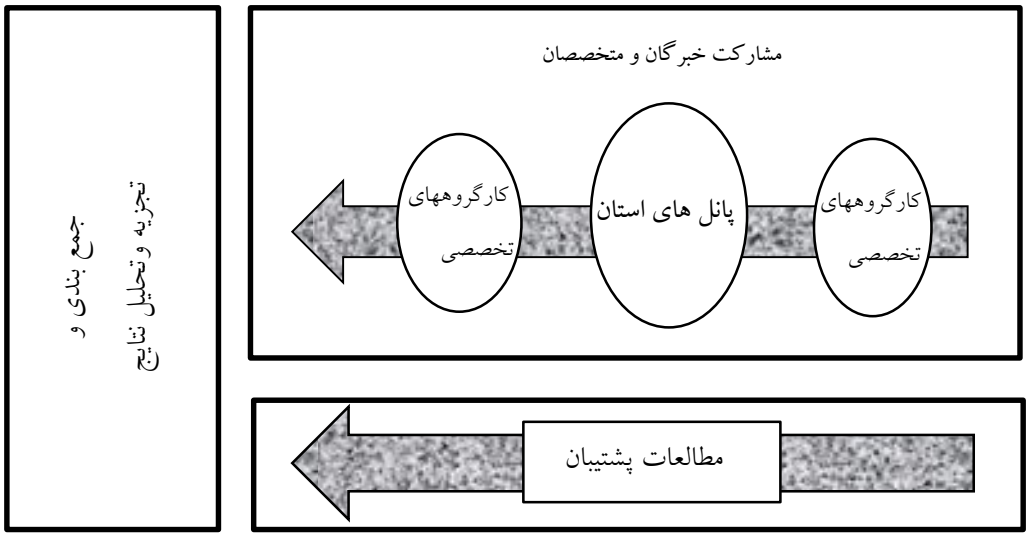

ماخذ: مطالعات مشاور

مدل فوق (نمودار ۲) در طول فرآیند مطالعه به آشکارسازی الزامات راهبردی می انجامد که در تدوین راهبردهای سازماندهی فضا و پابرجای استان بوشهر نقش اصلی را ایفا می کنند. همانگونه که در شکل مشخص است، در تمامی مراحل مطالعه مشارکت خبرگان [1]و متخصصان در قالب روش های مختلف در کنار سایر گام های مطالعه، نقش اصلی را در دستیابی به خروجی های موردنظر ایفا می کند. مطالعاتی که در زمینه آینده نگاری استان تاکنون صورت گرفته است علاوه بر همفکری و مشارکت کارگروه های تخصصی آمایش و نخبگان استان در تدوین راهبردهای پابرجا کمک کننده می باشند.

همانگونه که بیان شد راهبردهای سازمان فضایی از دو دسته راهبردهای منتج از تحلیل SWOT راهبردهای رفع تعارضات سناریوها حاصل شده است. در ادامه ابتدا به بررسی راهبرد های منتج از تحلیل SWOT پرداخته شده است.

[1] در تمامی مراحل مطالعات از مشارکت کارگروه تخصصی برنامه آمایش استفاده شده است همچنین نظرات ذینفعان وخبرگان بومی استان که به دعوت سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر در قالب پنل های تخصصی که از تاریخ ۳۰ دی ۱۳۹۶ لغایت ۴ بهمن ۱۳۹۶ در مکان سازمان برنامه و بودجه استان برگزار گردید،استفاده شده است از طرفی گروه تلگرام آینده نگاری مشارکتی بوشهر نیز وسیله ارتباطی مشاور با ذینفعان و کارشناسان استان بوشهر بوده است. تاریخ و عنوان پنل های برگزار شده پیرامون راهبردهای توسعه استان به صورت زیر بوده است:

۱: بعد ازظهر ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ پنل ساختار سکونتگاهی ،پیوندها و حمل و نقل

۲: صبح ۱۳۹۶/۱۱/۱ پنل اجتماعی -فرهنگی و گردشگری

۳: بعد ازظهر ۱۳۹۶/۱۱/۱ پنل صنعت ،تجاررت و انرژی

۴:صبح ۱۳۹۶/۱۱/۴ پنل آب،محیط زیست و کشاورزی

۵:بعد از ظهر ۱۳۹۶/۱۱/۴ پنل تلفیق (دریاپایه)

علاوه بر موارد مذکور این راهبردها در قالب پنل های تخصصی در مراحل متعدد دیگر من الجمله پنل های تخصصی تدوین پروژه ها توسعه استان، نیز مورد بررسی و چکش کاری چند باره قرار گرفته است.

۱-۳-٤-۱-۱-۱-راهبردهای منتج از تحلیل SWOT وضع موجود فضایی استان

در این بخش با استناد به نتایج بخش های پیشین مطالعه آمایش استان بوشهر(فصل یازدهم گام دوم) به خصوص تحلیل SWOT و تکنیک تحلیل محیط که در تدوین راهبردهای آمایشی استان اثرگذار می باشد، بهره گرفته شده است. در این بند از شرح خدمات تنها به راهبردهای منتج از SWOT و تکنیک تحلیل محیط منتج از مطالعات وضع موجود استان پرداخته شده است.

پیش از انجام آزمون پابرجایی که در آن مهترین راهبردها با کمترین تاسف در فضای سناریوها مشخص می شوند، می بایست ابتدا راهبردهایی که از نتایج مطالعات وضع موجود می باشد استخراج شوند.

از این روی در این بخش به راهبردهایی که یکی از مهمترین ارکان راهبردهای پابرجا می باشد، یعنی راهبردهای منتج از مطالعات وضع موجود (SWOT) بر اساس تحلیل محیطی پرداخته خواهد شد. همانگونه که در تصویر ۱ مشخص است، بر اساس مدل تحلیل محیط، روابط میان متغیرها در جداول SWOT به شش صورت اتفاق می افتد:

- مزیت‌ها: رابطه بین فرصت‌ها و نقاط قوت
- مسائل و مشکلات: رابطه بین تهدیدها و نقاط ضعف
- محدودیت‌ها: عدم توانائی در بهره بردن از فرصت ها به دلیل ضعف ها
- نقاط آسیب پذیر: رابطه بین نقاط قوت و تهدید است. تهدیدهای بیرونی که قوت های سازمان را بی اثر می سازد.
- کارایی یا شکاف عملیاتی : تقابل میان نقاط قوت و ضعف سازمان را گویند. بر طرف نمودن ضعف ها با استفاده از نقاط قوت، کارایی عملیاتی سازمان را نشان می دهد.
- هوشیاری یا غفلت محیطی: تقابل میان فرصت ها و تهدیدهای سازمان را گویند. استفاده از فرصت ها برای تعدیل تهدیدها نشان دهنده هوشیاری محیطی است.

پس از شناسایی و تحلیل استان در قالب محیط داخلی(قوت ها و ضعف ها) و محیط خارجی(فرصت ها و تهدیدها) استان بوشهر، ویژگی های چهارگانه استراتژیک استان به شرح زیر استخراج و تدوین می شوند.

شایستگی استراتژیک : تحت عنوان ویژگی منحصر بفرد استان نیز شناخته می شود. یعنی عامل کلیدی موفقیت که استان دارد و رقبا ندارند.

الزامات استراتژیک : تحت عنوان شرط حتمی بقا نیز شناخته می شود. یعنی عامل کلیدی موفقیت که موقعیت رقبا در بازار را تعیین می کند.

گلوگاه استراتژیک : تحت عنوان شرط رقابت پذیری نیز شناخته می شود. یعنی عامل کلیدی موفقیت که رقبا دارند، ما نداریم.

پتانسیل استراتژیک : تحت عنوان امکان استراتژیک قابل حصول نیز شناخته می شود. یعنی عامل کلیدی موفقیت که رقبا برای دستیابی و گسترش آن تلاش می کنند.

تصویر ۱: فرآیند دستیابی به راهبرد منتج از تحلیل محیط وضع موجود

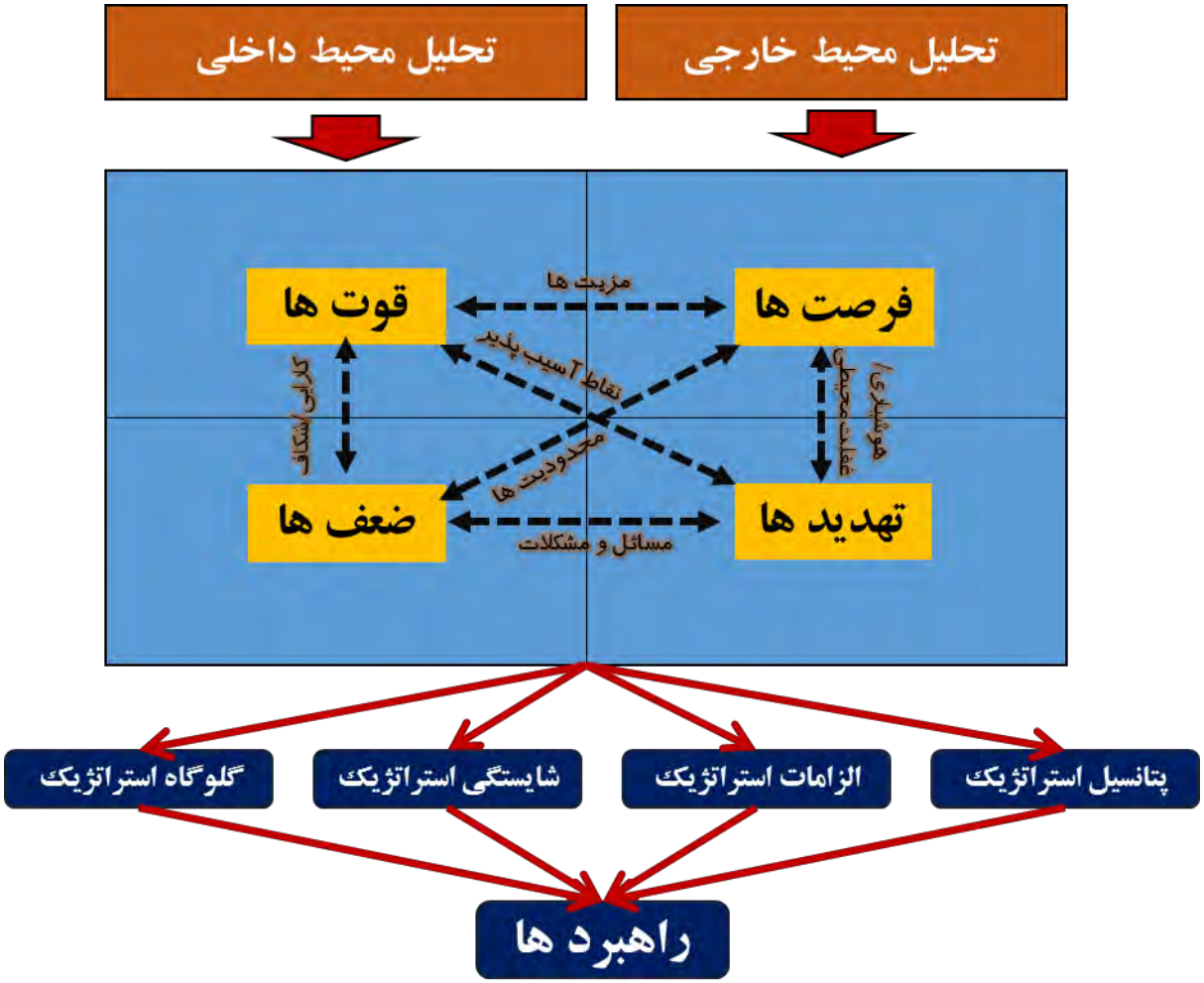

ماخذ: مطالعات مشاور

تا این مرحله، یعنی شناسایی ویژگی های استراتژیک استان بوشهر(شایستگی استراتژیک، الزامات استراتژیک، گلوگاه استراتژیک و پتانسیل استراتژیک) در قالب مطالعات پیشین (گام دوم، فصل یازدم: جمع بندی و نتیجه گیری از مطالعات وضع موجود) ارائه و مورد تحلیل قرار گرفته است.

با توجه به اینکه تحلیل استراتژیک محیط بر اساس مولفه های جدول SWOT در مطالعات فصل یازده گام دوم مطالعات برنامه آمایش بوشهر به تفصیل آورده شده است، از تکرار تحلیل های مذکور که منتج به ارائه راهبردهای توسعه ناشی از آن ها شده است در این بخش از گزارش پرهیز می شود.

راهبردهای این بخش که در قالب جدول ۱، با استفاده از روش تحلیل کارشناسی راهبردهایی که پاسخگوی هر یک از گزاره های ناشی از ویژگی های محیطی و استراتژیک استان بوشهر است ارائه شده است. ویژگی اصلی راهبردهای منتج از این تکنیک (تحلیلSWOT و تحلیل محیط) این است که این راهبردها پاسخگوی استراتژیک ترین ویژگی های مجموع مطالعات وضع موجود استان بوشهر هستند.

جدول ۱: راهبردهای منتج از تحلیل SWOT و تحلیل محیط

عرصه	گزاره	راهبرد
شایستگی استراتژیک	- عملکرد فراملی استان و نقش پذیری استان در زنجیره تولید ملی در بخش انرژی	- توسعه پایدار و تقویت زیرساخت ها در کانون های حوزه تاثیر فعالیت های نفت، گاز و پتروشیمی - توسعه پایدار صنایع نفت، گاز و پتروشیمی
	- ظرفیت جذب نیروی کار متخصص	- ارتقا سهم مشارکت منابع انسانی و نظام فنی-اجرایی در طرح های نفت و گاز استان
	- پیوند فیزیکی(کالا و مسافر) قوی میان بوشهر و فارس(منطقه همکار)	- تقویت و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و جاده ای به منظور تقویت پیوندها با استان های همجوار به ویژه استان فارس - تقویت همکاری های بین منطقه ای با استان های همجوار به ویژه استان فارس
	- ظرفیت توسعه دریاپایه و نقش پذیری در شبکه بازرگانی ملی(رقابت منطقه ای بر پایه مزیت مکانیِ ساحلی بودن استان)	- ارتقاء و انتظام بخشی به روابط اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و عملکردی-خدماتی کانون¬های ساحلی، پسکرانه و پیوندهای شهری-روستایی - سازماندهی و توسعه یکپارچه مناطق کرانه ای-پسکرانه ای دارای ظرفیت توسعه فضایی شبکه ای
	- تنوع ظرفیت گردشگری صنعتی، سلامت، دریائی و ساحلی	- حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر و آب های خلیج فارس - توسعه گردشگری صنعتی - برندسازی جاذبه های طبیعی، فرهنگی و پهنه های تاریخی¬ت معماری - ارتقاء سطح شراکت عمومی-خصوصی و اجتماعی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری - توسعه گردشگری دریایی، ساحلی، طبیعت گردی و گردشگری سلامت
	- ظرفیت توسعه درون زا بر پایه شیلات و آبزی پروری	- تولید پایدار و سلامت محصولات شیلاتی و آبزی پروری
	- ظرفیت های اجتماعی انسان بوشهری	- تاکید بر آموزش های متناسب با ارتقا سرمایه اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم

عرصه	گزاره	راهبرد
		- ارتقا سرمایه اجتماعی و فرهنگ عمومی در راستای ایجاد جامعه ای پویا و خلاق - تبدیل بوشهر به پایتخت فرهنگی خلیج فارس
الزامات استراتژیک	- تقویت زیرساخت های حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات و بازرگانی	- ایجاد، حفاظت و توسعه خدمات حمل و نقل ترکیبی و لجستیک
	- تقویت پیوندهای دریایی	- توسعه مرکز منطقه ای خدمات برتر بندری و ارتقاء کارکردی بندر بوشهر از نسل دوم به نسل سوم بنادر با کارکرد صنعتی و لجستیکی - تخصص¬گرائی و رقابت¬پذیر کردن عملکرد بنادر متناسب با پسکرانه در چار چوب ملاحظات زیست محیطی
گلوگاه استراتژیک	- توسعه القائی و برونزا	- ارتقاء سطح رقابت پذیری و تکمیل زنجیره ارزش محصولات مزیت دار - توسعه فناوری های نوین - شکل گیری تعامل پایدار بین دانشگاه ها ،پژوهشکده ها و شرکت های دانش بنیان
	- فناوری پایین در بخش آب، عدم انطباق با تغییرات اقلیمی و تخریب اکوسیستم های حساس	- مدیریت پایدار تامین و عرضه آب - توسعه نهادها و زیرساخت های علم و فناوری به ویژه در حوزه آب - افزایش میزان سازگاری با شرایط اقلیمی منطقه و مقابله با پیامدهای حاصل از اثرات تغییر اقلیم - حفاظت، اصلاح، احیا و توسعه اکوسیستم های آبی و خشکی در منابع محیطی استان در چارچوب توسعه پایدار و گسترش اقتصاد سبز - مدیریت فعالیت های تاثیرگذار انسانی - حفاظت و صیانت از منابع پایه
	- محدودیت در کریدورهای های دسترسی به بنادر بازرگانی	- ارتقای کمی و کیفی شبکه ی ارتباطی و زیرساختی در جهت توسعه ظرفیت حمل و نقلی بنادر بازرگانی
	- پشتیبانی ناکارآمد در چرخه ترانزیت کالا	- ایجاد، توسعه و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان(ایجاد کریدور لجستیک)
پتانسیل استراتژیک	- امکان بهره برداری از انرژی های سبز و نو و وجود بستر های مدیریت مصرف برای ارتقای بهره وری	- بهره گیری از مزایای تمرکز فعالیت های هسته ای ناشی از توسعه نیروگاه بوشهر - افزایش سهم تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر - بهبود شاخص های مصرف انرژی

عرصه	گزاره	راهبرد
	- پتانسیل جذب و نگهداری نیروی انسانی	- ارتقای توان خدماتی سکونتگاه های استان - تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی از طریق شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود - رشد و تقویت ظرفیت تولید مسکن در نیمه جنوب استان
	- خوشه های معدنی و صنعتی و توسعه صنایع کوچک	- تقویت خوشه های معدنی و صنعتی دارای مزیت
	- توسعه فعالیت های دریاپایه با ارزش افزوده بالا	- توسعه خوشه های فعالیت های صنایع دریایی - بستر سازی تعامل سازنده با شرکت های پیشرفته بین المللی در حوزه فعالیت های دریا پایه جهت انتقال فن آوری و دانش

ماخذ: مطالعات مشاور

همانگونه که بیان شد،به صورت عمده مهم ترین مزیت بهره گیری از این روش شناسایی راهبردهایی برای استراتژیک ترین ویژگی های وضع موجود استان بوشهر است، تا با ترکیب با راهبردهایی که در سناریوهای مختلف بررسی خواهند شد به دسته ای از راهبردهایی دست پیدا کنیم که در تمامی حالت های آینده و بر مبنای واقعیات موجود جامعیت داشته باشند. در واقع می توان این گونه بیان نمود که راهبردهای ارائه شده در این بخش، پایه و اساس تدوین راهبردهای پابرجا خواهند بود.

در ادامه این گزارش، راهبردهایی که در فضای هر یک از سناریوهای توسعه استان تنظیم شده است ارائه خواهد شد و در انتها با آزمون پابرجایی مهمترین و بارزترین راهبردها منعکس می گردد.

۱-۳-٤-۱-۱-۲-راهبردهای رفع تعارضات سناریوهای شکل بندی سازمان فضایی با اهداف بنیادین آمایش

در سال های اخیر ، پارادایم های جدید برنامه ریزی مبتنی بر سناریو نگاری جایگزین برنامه ریزی استراتژیک سنتی که به صورت خطی انجام می شد و برنامه ای واحد برای دست یابی به اهداف و چشم انداز ارائه می نمود، شده است. در پارادایم های جدید برنامه ریزی از آینده های مختلف (سناریوها) صحبت شده و در پی آن، اهداف، راهبردها، سیاست ها و برنامه های ارائه شده به منظور دست یابی به چشم انداز نیز اقتضایی و با توجه به فضای هر سناریو طراحی و تدوین می شود. بدین منظور شرح خدمات جدید آمایش سرزمین، علاوه بر راهبردهای منتج از SWOT راهبردهای مبتنی بر سناریو را نیز پیشنهاد داده است. چرا که راهبردها، سیاست ها و اقدامات با توجه به ساختار اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فناورانه و زیست محیطی که در آن تعریف می شوند، اثربخش خواهند بود.

لذا پس از مشخص شدن داستان سناریوها ، به منظور تدوین راهبردها آینده پژوهان می بایست با تجسم فضای استان در هر یک از سناریوها [۱]از خود بپرسند چه رویدادها و چالش هایی پیش رو توسعه استان است ؟آیا راهبردهای فعلی عقلایی است و در سناریوهای مختلف پاسخگو دستیابی به اهداف توسعه استان می باشد؟

به عبارت دیگر، اساسا راهبردها تحت تاثیر سناریوهای مختلف می توانند توسعه پیدا کنند. از این منظر، سناریوها همچون کارت های بازی مختلفی هستند که احتمال مواجه با آن ها وجود دارد و راهبردها نحوه ی بازی با این کارت ها هستند. همچنین سناریوها به عنوان نوعی تونل باد برای پابرجایی سناریوها به کار می روند. فرض کنید که یک راهبرد همچون یک هواپیمای مدل است. سوال اینجاست که این هواپیما تحت تاثیر چه شرایطی پرواز میکند؟ و تحت تاثیر چه شرایطی سقوط می کند؟ این شرایط همان فضای سناریوها و راهبردها همان هواپیمای مدل هستند. در نتیجه راهبردهایی که در این تونل باد پرواز می کنند، راهبردهای پابرجا را شکل می دهند.

در این مطالعات، راهبردهای مبتنی بر سناریو با بهره گیری از روشی خلاقانه ارائه شده است. چنانکه پس از گسترش روایی سناریوها، تعارضات هریک از سناریوها برای رسیدن به اهداف بنیادین بررسی می شود. بدین منظور با این پیش فرض که تصمیم گیران برای دستیابی به اهداف بنیادین(جدول ۲) در هر سناریو، با فرض وقوع هر یک از پیش فرض های موجود در هر یک از سناریوهای سازمان فضایی با چه تعارضاتی مواجه هستند (جدول ۳) بررسی گردید. پس از شناسایی تعارضات هر یک از سناریوها در دستیابی به اهداف بنیادین، راهبردهای رفع این تعارضات متناسب با هر یک از سناریوها در محورهای مختلف ارائه می شود.

[۱] معلق بودن در عدم باور(Suspension in Disbelief) شوارتز

جدول ۲: اهداف بنیادین استان بوشهر

ردیف	محور	اهداف بنیادین
۱	نفت،گاز و انرژی	بیشینه و بهینه سازی بهره مندی استان از فعالیت های حوزه نفت،گاز، پتروشیمی
		شکل گیری و گسترش تولید انرژی از منابع انرژی های تجدید پذیر و افزایش بازدهی انرژی و کاربردهای انرژِی هسته ای
۲	صنعت	بهبود جایگاه معادن و صنایع استانی با فناوری متوسط و بالا در کشور
		تبدیل استان به سرزنجیره فعالیت های صنایع دریا محور
۳	اجتماعی و فرهنگی	بهبود کیفیت زندگی و ارتقاء سرمایه اجتماعی و حفظ میراث بومی و تاریخی
۴	جمعیت و نظام سکونتگاهی	ارتقا زیست پذیری مناطق ساحلی
		دستیابی به سازمان فضایی متعادل و پایدار
۵	حمل و نقل	ارتقاء کارایی و ظرفیت شبکه حمل و نقل ترکیبی با تاکید بر پیوندهای منطقه ای و بین المللی
۶	محیط زیست و منابع طبیعی	حفظ، احیا ،توسعه و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی و محیط زیست
		کمینه کردن آثار سوء زیست محیطی فعالیت های اقتصادی با تاکید بر حوزه انرژی
۷	آب	حکمرانی اثر بخش منابع آب (سطحی،زیرزمینی و دریا)
۸	تجارت	سازماندهی و پیوستگی منطقه ای شبکه تجاری و لجستیک
		افزایش سهم بنادر استان از ظرفیت بنادر کشور
۹	حکمروایی و نظام تصمیم گیری	کارآمد و یکپارچه سازی نظام مدیریت و برنامه ریزی در گستره های دریا و خشکی، و بین بخشی و ملی و استانی
۱۰	گردشگری	دست یابی به جایگاه ممتاز گردشگری با تاکید بر گردشگری ساحلی و دریایی جنوب کشور
۱۱	کشاورزی	دستیابی به امنیت غذایی
۱۲	علم و فناوری	تولید ثروت و ارزش آفرینی در چارچوب اکوسیستم نوآوری و فناوری

ماخذ:مطالعات مشاور

جدول ۳: اصلی ترین تعارضات و فرصت های سناریو سازمان فضایی برای دست یابی به اهداف

محور	تعارضات سناریو اول	تعارضات سناریو دوم	تعارضات سناریو سوم	تعارضات سناریو چهارم	تعارضات سناریو پنجم	تعارضات سناریو ششم
نفت،گاز و انرژی	۱-افزایش ظرفیت رقابت پذیری انرژهای فسیلی به واسطه ی سرمایه گذاری های خارجی در این بخش در مقابل انرژی های تجدید پذیر ۲-حضور نیروهای متخصص خارجی دارای مزیت های دانشی و قدرت مالی در مقابل نیروها و شرکت های بومی و محلی در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی ۳-وجود مخاطرات امنیتی- پدافندی برای زیر ساخت های نفت و گاز استان به ویژه امنیت سایبری ناشی از حضور گسترده اتباع خارجی در استان در حوزه ی نفت و گاز ۴-عدم توجه به ملاحظات زیست محیطی در توسعه ی فعالیت های حوزه ی انرژی	۱-حضور نیروهای متخصص خارجی دارای مزیت های دانشی و قدرت مالی در مقابل نیروها و شرکت های بومی و محلی در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی ۲-وجود مخاطرات امنیتی- پدافندی برای زیر ساخت های نفت و گاز استان به ویژه امنیت سایبری ناشی از حضور گسترده اتباع خارجی در استان در حوزه ی نفت و گاز ۳-تمرکز سرمایه گذاری ها (خارجی و داخلی) در فعالیت های زود بازده و عدم شکل گیری زنجیره های ارزش ۴-عدم توجه به ملاحظات زیست محیطی در توسعه ی فعالیت های حوزه ی انرژی	۱-حضور نیروهای متخصص خارجی دارای مزیت های دانشی و قدرت مالی در مقابل نیروها و شرکت های بومی و محلی در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی ۲-وجود مخاطرات امنیتی- پدافندی برای زیر ساخت های نفت و گاز استان به ویژه امنیت سایبری ناشی از حضور گسترده اتباع خارجی در استان در حوزه ی نفت و گاز ۳-تمرکز سرمایه گذاری ها (خارجی و داخلی) در فعالیت های زود بازده و عدم شکل گیری زنجیره های ارزش ۴-عدم توجه به ملاحظات زیست محیطی در توسعه ی فعالیت های حوزه ی انرژی ۵- توسعه محدود زیر ساخت های دریایی حوزه نفت و گاز و توجه ویژه به زیر ساخت های انرژی در خشکی	۱-افزایش رقابت پذیری انرژهای فسیلی به واسطه ی سرمایه گذاری های خارجی در این بخش در مقابل انرژی های تجدید پذیر ۲-حضور نیروهای متخصص خارجی دارای مزیت های دانشی و قدرت مالی در مقابل نیروها و شرکت های بومی و محلی در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی ۳-وجود مخاطرات امنیتی- پدافندی برای زیر ساخت های نفت و گاز استان به ویژه امنیت سایبری ناشی از حضور گسترده اتباع خارجی در استان در حوزه ی نفت و گاز ۵- توسعه محدود زیر ساخت های دریایی حوزه نفت و گاز و توجه ویژه به زیر ساخت های انرژی در خشکی	۱-ضعف انتقال دانش و فناوری های بین المللی به داخل کشور در حوزه ی نفت و گاز ۲- توجه ناچیز به نقش استان در سهم از فعالیت های این حوزه ۲- ضعف زیر ساخت های نفت، گاز و پتروشیمی و تاثیر منفی آن در سرعت توسعه این حوزه ۳- کمبود و فرسودگی زیر ساخت های مرتبط با نفت و گاز و پتروشیمی	۱-توجه بیشتر به حوزه ی انژی های فسیلی به دلیل مقرون به صرفه تر بودن نسبت به انرژی های تجدید پذیر ۲- ضعف زیر ساخت های نفت، گاز و پتروشیمی و تاثیر منفی آن در سرعت توسعه این حوزه

محور	تعارضات سناریو اول	تعارضات سناریو دوم	تعارضات سناریو سوم	تعارضات سناریو چهارم	تعارضات سناریو پنجم	تعارضات سناریو ششم
صنعت و معدن	۱-عملکرد جزیره ای فعالیت های صنعتی و معدنی غیر نفتی استان ۲-توجه صرف به صنایع بزرگ مقیاس بویژه صنایع نفت و گاز	۱-تک محصولی شدن صنایع استان با غلبه ی صنعت نفت ۲-عدم توجه به کیفیت محصولات و عدم امکان تولید محصولات رقابتی برای صادرات ۳-توسعه صنایع به شیوه های سنتی جهت تولید محصولات	۱-کمبود زیر ساخت های توسعه فعالیت های صنعتی مرتبط با دریا ۲-نبود سیستم منسجم جهت تولید محصولات رقابتی صنعتی و معدنی در سطح استان	۱- عدم وجود سیستم منسجم و به هم پیوسته جهت تولید ارزش افزوده ی مطلوب در صنایع مرتبط با دریا ۲- رقابتی نبودن صنایع دوستار محیط زیست در مقابل سایر صنایع	۱-باز ماندن از چرخه ی توسعه ی صنعتی ۲-عدم توجه به اولویت های استانی و ملی در توسعه صنایع و معادن استان ۳-تک محصولی شدن صنعت استان بر پایه تولید نفت و گاز ۴-نفوذ محدود تکنولوژی در صنایع استان	۱-باز ماندن از چرخه ی توسعه ی صنعتی ۲-عدم توجه به اولویت های استانی و ملی در توسعه صنایع و معادن استان
اجتماعی و فرهنگی	۱-حضور قومیت ها و اقوام مختلف غیر استانی و احتمال ایجاد تنش های قومی و مذهبی ۲-عمده تمرکز توسعه ی اقتصادی و خدماتی در کانون های شهری ۳-بهره گیری کمتر از مشارکت های مردمی در توسعه های متوازن و درون زا ۴- ایجاد شکاف مهارتی بین جامعه ی میزبان و میهمان	۱- ایجاد شکاف مهارتی بین جامعه ی میزبان و میهمان ۲- بهره گیری حداقلی از ظرفیت های مردم محلی	۱- کاهش شدیدی سرمایه اجتماعی ناشی از توسعه ی غیر متعادل و غیر متوازن در سطح استان ۲-ایجاد و گسترش شکاف مهارتی بین جامعه ی میزبان و میهمان ۳-بهره گیری حداقلی از مشارکت های شهروندی	۱-ایجاد و گسترش شکاف مهارتی بین جامعه ی میزبان و میهمان ۲-بهره گیری حداقلی از مشارکت های شهروندی	۱-تشدید مهاجرت های روستا شهری ناشی از رکود فعالیت های کشاورزی ۲-ایجاد دیوار بی اعتمادی بین جامعه محلی و دولت مرکزی ۳- ایجاد حس بی تفاوتی نسبت به محیط در فضای استان	۱-تشدید مهاجرت های روستا شهری ناشی از رکود فعالیت های اقتصادی ۲-ایجاد دیوار بی اعتمادی بین جامعه محلی و دولت مرکزی ۳- ایجاد حس بی تفاوتی نسبت به محیط در فضای استان در نتیجه رکود اقتصادی

محور	تعارضات سناریو اول	تعارضات سناریو دوم	تعارضات سناریو سوم	تعارضات سناریو چهارم	تعارضات سناریو پنجم	تعارضات سناریو ششم
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-تمرکز جمعیت در مرکز استان و شهرهای دارای مزیت های رقابتی ناشی از فعالیت های دریا پایه و نفت و گاز ۲-شکل گیری محدود توسعه سکونتگاه های زیست پذیر ساحلی	۱-عدم تعادل تقاضای سکونت با مسکن عرضه شده در جنوب استان ۲-کاهش کیفیت زیست پذیری در سکونتگاه های استان به واسطه ی فعالیت های نفت و گاز ناپایدار ۳- کمبود توجه به نقش روستاها در سازمان فضایی توسعه ی استان	۱-تشدید مهاجرت روستا شهری ناشی از بحران های اقتصادی و زیست محیطی ۲-کاهش کیفیت زیست پذیری در سکونتگاه های استان به واسطه ی فعالیت های نفت و گاز ناپایدار ۳-تمرکز توسعه در شهر مرکز استان و شهرهای واجد مزیت رقابتی ناشی از فعالیت های نفت و گاز	۱-تشدید مهاجرت روستا-شهری ناشی از بحران های اقتصادی و زیست محیطی ۲-توسعه ی محدود نواحی ساحلی و ارتباط ضعیف نواحی کرانه ای-پسکرانه ای ۳-ایجاد عدم تعادل های ناشی از توسعه کانون های جنوبی مرتبط با فعالیت های نفت و گاز و ایجاد شکاف در محدودی نیمه ی جنوبی استان	۱-تشدید توزیع نامتعادل جمعیت در سطح استان به واسطه ی توسعه ی تک قطبی ناشی از غلبه ی فعالیت های نفت و گاز در سطح استان ۲- عدم توجه کافی به شهر های میانی و کوچک استان و تضعیف اقتصاد بومی این کانون ها ۳- کمبود توجه به نقش روستاها در سازمان فضایی توسعه ی استان	۱-ایجاد عدم تعادل های ناشی از توسعه کانون های جنوبی مرتبط با فعالیت های نفت و گاز و ایجاد شکاف در محدودی نیمه ی جنوبی استان ۲-مطلوب نبودن کیفیت زیست ناشی از ضعف کیفیت ساخت و ساز
حمل و نقل	۱-کمبود یک سیستم یکپارچه حمل و نقل ترکیبی	۱-کمبود یک سیستم یکپارچه حمل و نقل ترکیبی	۱-کمبود یک سیستم یکپارچه حمل و نقل ترکیبی	۱-کمبود یک سیستم یکپارچه حمل و نقل ترکیبی	۱- ضعف پیوندهای منطقه ای و ملی	۱- ضعف پیوندهای منطقه ای و ملی
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-غفلت از عرصه های زیست محیطی و اکوسیستم های حساس در سطح استان	۱-آلودگی خاک ناشی از فعالیت های صنعتی مرتبط با نفت و گاز ۲-آلودگی اکوسیستم های دریایی ناشی از فعالیت های دریا محور ۳-ضعف در بهره گیری از نهاد های مردمی در حوزه ی محیط زیست	۱- توسعه لجام گسیخته ی فعالیت های حوزه نفت و گاز بدون لحاظ کردن ملاحظات زیست محیطی ۲-بهره برداری بدون کنترل های زیست محیطی از منابع خاک استان در راستای انجام فعالیت های کشاورزی	۱- عدم توجه کافی به عرصه های زیست محیطی و اکوسیستم های حساس در سطح استان	۱- توسعه لجام گسیخته ی فعالیت های حوزه نفت و گاز بدون لحاظ کردن ملاحظات زیست محیطی ۲-بهره برداری بدون کنترل های زیست محیطی از منابع خاک استان در راستای انجام فعالیت های کشاورزی	۱- عدم توجه کافی به عرصه های زیست محیطی و اکوسیستم های حساس در سطح استان

محور	تعارضات سناریو اول	تعارضات سناریو دوم	تعارضات سناریو سوم	تعارضات سناریو چهارم	تعارضات سناریو پنجم	تعارضات سناریو ششم
آب	۱-کمبود آب های مناسب توسعه فعالیت در افق آینده استان	۱-بهره گیری حداقلی نهاد های مردمی در مدیریت مصرف منابع آب ۲- استفادهی نامطلوب از منابع محدود در دسترس آب ۳-سوئ مصرف و آلوده کردن منابع آبی محدود استان	۱-بهره گیری حداقلی نهاد های مردمی در مدیریت مصرف منابع آب ۲- استفاده نامطلوب از منابع محدود آب در دسترس ۳-سوئ مصرف و آلوده کردن منابع آبی محدود استان	۱-کمبود آب های مناسب توسعه فعالیت در افق آینده استان	۱-عدم بهره برداری مناسب از منابع آب ۲-آلوده شدن منابع آب های سطحی و زیر سطحی ۴-عدم تعاملمردم در مدیریت آب	۱- بهره برداری غیر اصولی از آب
تجارت	۱-توسعه لجام گسیخته ی کسب و کارهای اینترنتی ۲-رقابت استان بوشهر با استان های همجوار در توسعه ی تجارت بین المللی ۳-رقابت بین بنادر در حاشیه ی خلیج فارس ۴- رشد قاچاق کالا از مرزهای آبی غیر رسمی ۵-عدم توجه کافی به پیوندهای بنادر استان با پسکرانه ۶- کمبود خدمات بندری متناسب با توسعه تجارت دریا پایه	۱-غفلت از توسعه های تجاری و تجارت دریاپایه ی سبز و پایدار متناسب با ظرفیت های محیط زیستی استان ۲-رقابت استان بوشهر با استان های همجوار در توسعه ی تجارت بین المللی ۳-رقابت بین بنادر در حاشیه ی خلیج فارس ۴- رشد قاچاق کالا از مرزهای آبی غیر رسمی ۵-عدم توجه کافی به پیوندهای بنادر استان با پسکرانه ۶- کمبود خدمات بندری متناسب با توسعه تجارت دریا پایه	۱-توسعه محدود ظرفیت های بازرگانی دریا پایه ی استان ۲-ضعف کنترل در کالاهای واردشده و خارج شده از مرزها ۳-ضعف شبکه لجستیک استان ۴-عدم توجه به ظرفیت های محیط زیستی استان در توسعه و گسترش فعالیت های تجاری و بازرگانی استان	۱-توسعه محدود ظرفیت های بازرگانی دریا پایه ی استان ۲-ضعف کنترل در کالاهای واردشده و خارج شده از مرزها ۳-ضعف شبکه لجستیک استان	۱- غفلت از ظرفیت های بازارهای داخلی کشور ۲-عدم برنامه ریزی جهت حمایت از تولیدات داخلی ۳-قاچاق کالا به واسطه وضعیت مطلوب و رقابتی بودن نسبت به کالاهای داخلی ۴-محدودیت دسترسی به بازارهای جهانی	۱- غفلت از ظرفیت های بازارهای داخلی کشور ۲-عدم برنامه ریزی جهت حمایت از تولیدات داخلی ۳-قاچاق کالا به واسطه وضعیت مطلوب و رقابتی بودن نسبت به کالاهای داخلی ۴-محدودیت دسترسی به بازارهای جهانی

محور	تعارضات سناریو اول	تعارضات سناریو دوم	تعارضات سناریو سوم	تعارضات سناریو چهارم	تعارضات سناریو پنجم	تعارضات سناریو ششم
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱- عدم وجود یک سیستم اداری یکپارچه و هوشمند ۲- گسترش حضور اتباع خارجی و ایجاد مشکلات ناشی از عدم نظارت بر این امر ۳- ضعف زیر ساخت های مبادله ی اطلاعات	۱- کمبود نظارت نهاد مردم در تصمیم گیری های استانی ۲- ضعف شفافیت در نظام اداری ۳- اعمال تصدی گری نهاد های دولتی و ایجاد اختلال در توسعه همه جانبه ی استان ۴-موازی کاری و وجود اصطکاک بین فعالیت های دستگاه های مختلف استانی ۵-ضعف زیرساخت های اداری یکپارچه در سطوح مختلف برنامه ای استان	۱- کمبود نظارت نهاد مردم در تصمیم گیری های استانی ۲- ضعف شفافیت در نظام اداری ۳- اعمال تصدی گری نهاد های دولتی و ایجاد اختلال در توسعه همه جانبه ی استان ۴-موازی کاری و وجود اصطکاک بین فعالیت های دستگاه های مختلف استانی ۵-ضعف زیرساخت های اداری یکپارچه در سطوح مختلف برنامه ای استان	۱- عدم وجود یک سیستم اداری یکپارچه و هوشمند ۲- گسترش حضور اتباع خارجی و ایجاد مشکلات ناشی از عدم نظارت بر این امر ۳- ضعف زیر ساخت های مبادله ی اطلاعات	۱-ضعف هماهنگی بین دستگاه های استان در حوزه های مسئله دار ۲- اعمال تصدی گری نهاد های دولتی و ایجاد اختلال در توسعه همه جانبه ی استان ۳- ضعف در بهره گیری از مشارکت های مردمی در امور مدیریت و برنامه ریزی استان	۱-ضعف هماهنگی بین دستگاه های استان در حوزه های مسئله دار ۲- اعمال تصدی گری نهاد های دولتی و ایجاد اختلال در توسعه همه جانبه ی استان ۳- ضعف در بهره گیری از مشارکت های مردمی در امور مدیریت و برنامه ریزی استان
گردشگری	۱- کمبود زیرساخت های کسب و کارهای نوآور در گردشگری ۲-ضعف تعامل سازنده ی جامعه محلی با گردشگران خارجی ۳-حضور کمرنگ سرمایه گذاران خصوصی در گردشگری ساحلی و دریایی استان ۴- ضعف کانون های ارائه دهندی خدمات گردشگری طبق استاندارهای بین المللی ۵- ضعف در معرفی جاذبه های گردشگری استان	۱-ضعف تعامل سازنده ی جامعه محلی با گردشگران خارجی ۲-حضور کمرنگ سرمایه گذاران خصوصی در گردشگری ساحلی و دریایی استان ۳- ضعف کانون های ارائه دهندی خدمات گردشگری طبق استاندارهای بین المللی ۴- ضعف در معرفی جاذبه های گردشگری استان ۵-تخریب محیط زیست ناشی از فعالیت های گردشگری	۱-ضعف تعامل سازنده ی جامعه محلی با گردشگران خارجی ۲-حضور کمرنگ سرمایه گذاران خصوصی در گردشگری استان ۳- ضعف کانون های ارائه دهندی خدمات گردشگری طبق استاندارهای بین المللی ۴- ضعف در معرفی جاذبه های گردشگری استان ۵-تخریب محیط زیست ناشی از فعالیت های گردشگری	۱- ضعف در معرفی جاذبه های گردشگری استان ۲- ضعف زیر ساخت های گردشگری ۳-حضور کمرنگ سرمایه گذاران خصوصی در گردشگری استان	۱-تخریب آثار و جاذبه های گردشگری استان ۲- ضعف زیر ساخت های گردشگری	۱-تخریب آثار و جاذبه های گردشگری استان ۲- ضعف زیر ساخت های گردشگری

محور	تعارضات سناریو اول	تعارضات سناریو دوم	تعارضات سناریو سوم	تعارضات سناریو چهارم	تعارضات سناریو پنجم	تعارضات سناریو ششم
کشاورزی	۱-ضعف رقابت پذیری شیلات استان در سطح بین المللی ۲- حضور کشاورزی دانش بنیان در تقابل با کشاورزی سنتی	۱-ضعف رقابت پذیری در محصولات زراعی و باغی استان ۲-ضعف رقابت پذیری شیلات استان در سطح بین المللی ۳-استفاده ی بیش از حد از سموم و کودهای شیمیایی و ایجاد مخاطره برای سلامت و پایداری محصولات کشاورزی استان	۱-ضعف رقابت پذیری در محصولات زراعی و باغی استان ۲-استفاده ی بیش از حد از سموم و کودهای شیمیایی و ایجاد مخاطره برای سلامت و پایداری محصولات کشاورزی استان	۱- حضور کشاورزی دانش بنیان در تقابل با کشاورزی سنتی	۱-ضعف رقابت پذیری در محصولات زراعی و باغی استان ۲-استفاده ی بیش از حد از سموم و کودهای شیمیایی و ایجاد مخاطره برای سلامت و پایداری محصولات کشاورزی استان	۱-ضعف رقابت پذیری در محصولات زراعی و باغی استان
علم و فناوری	۱-ضعف در شناسایی فعالیت های نوآورانه برای استان ۲- حضور شرکت های بین المللی با مزیت های رقابتی در حوزه ی فناوری در تقابل با شرکت های با دانش بومی ۳-ضعف تعامل بین دانشگاه ها و شرکت های دانش بنیان ۴-ضعف در توسعه فن اوری ها و دانش حوزه فعالیت های دریا پایه	۱- حضور شرکت های بین المللی با مزیت های رقابتی در حوزه ی فناوری در تقابل با شرکت های با دانش بومی ۲-ضعف تعامل بین دانشگاه ها و شرکت های دانش بنیان ۳-توسعه آرام و محدود فن آوری	۱- حضور شرکت های بین المللی با مزیت های رقابتی در حوزه ی فناوری در تقابل با شرکت های با دانش بومی ۲-ضعف تعامل بین دانشگاه ها و شرکت های دانش بنیان۴-ضعف در توسعه فن اوری ها و دانش حوزه فعالیت های دریا پایه ۳-توسعه آرام و محدود فن آوری	۱-ضعف در شناسایی فعالیت های نوآورانه برای استان ۲- حضور شرکت های بین المللی با مزیت های رقابتی در حوزه ی فناوری در تقابل با شرکت های با دانش بومی ۳-ضعف تعامل بین دانشگاه ها و شرکت های دانش بنیان	۱-توسعه آرام و محدود فن آوری	۱-محدودیت ارتباطات بین المللی در خصوص نشر فنلوری از خارج کشور ۲- ضعف ارتباط میان دانشگاه و شرکت های دانش بنیان ۳- ضعف ارتقای کیفی محصولات مزیت دار استان به دلیل محدودیت ها بهره گیری از دانش روز

ماخذ: مطالعات مشاور

راهبردهای سازمان فضایی در سناریوها

سناریو اول:

در راستای تدوین راهبردهای رفع تعارض سناریو اول که علاوه بر هفت پیشران معین سه پیشران با عدم قطعیت بالا تحت عنوان ۱-تعاملات گسترده و هدفمند، ۲-سیاست‌گذاری تشویقی، ترغیبی و توسعه ای برای اقتصاد دریاپایه و ۳-مدیریت پایدار منابع طبیعی، انرژی، محیط زیست و کشاورزی دانش بنیان فضای این سناریو را شکل می دهند.

در راستای تدوین راهبرد مناسب جهت رفع تعارضات ناشی از سناریو اول(جدول ۴) سعی شده تا سناریوهای تدوین شده حداکثر انعطاف را جهت تبیین الگوی بهینه سازمان فضایی در سناریو فوق را داشته باشد.

جدول ٤ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی اول

محور ها	سناریو اول
نفت،گاز و انرژی	۱-شتاب بخشیدن به افزایش سهم تولید انرژی های تجدید پذیر ۲-توسعه بسترهای جذب نخبگان بومی در اقتصاد استان به ویژه فعالیت های نفت و گاز ۳-افزایش همکاری مشترک (Joint Venture) در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی با سرمایه گذاران خارجی در راستای انتقال دانش ۴-ارتقای امنیت زیرساخت های شبکه نفت و گاز در مقابله با تهدیدات سایبری
صنعت و معدن	۱-تقویت رابطه مراکز تولیدی و صنعتی با مراکز علمی و تحقیقاتی در سطح ملی و بین المللی ۲-افزایش تعداد کارگاههای کوچک و متوسط تولیدی با تکنولوژی های پیشرفته
اجتماعی و فرهنگی	۱-ایجاد زمینه همبستگی و تقویت روابط بین اقوام و مذاهب در استان ۲-بستر سازی جهت بالا بردن شاخص های رفاه جهت جلوگیری از مهاجرت روستاییان ۳-تقویت سمن ها به منظور افزایش آموزش و توسعه آگاهی های عمومی و ارتقاء مشارکت اجتماعی شهروندان ۴-ارتقا کیفی آموزش های عمومی، عالی و مهارتی در راستای ایجاد جامعه محلی توانمند
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-تمرکز زدایی از مرکز استان و ارتقای توان خدمات شهرهای میانی ۳-دستیابی به الگوی بهینه توسعه سکونتگاه¬های پایدار و زیست پذیر ساحلی (مبتنی بر هویت تاریخی منطقه)
حمل و نقل	۱-ایجاد و توسعه خدمات حمل و نقل ترکیبی و یکپارچه
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-احیای جنگل ها، مراتع و اکوسیستم های حساس با استفاده از فناوری های نوین
آب	۱-تنوع بخشی به منابع تامین آب های مناسب توسعه سکونت و فعالیت آینده ی استان با استفاده از فناوری های نوین
تجارت	۱-مدیریت اثربخش در فضای کسب و کار اینترنتی ۲-توسعه همکاری های تجاری در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۳-ارتقاء سطح رقابت پذیری بنادر استان نسبت به بنادر سطح یک جنوب کشور و حوزه خلیج فارس و بویژه ارتقا کارکردی بندر بوشهر ۴-گسترش و تقویت ساماندهی الکترونیکی کنترل مرزها جهت جلوگیری از قاچاق کالا ۵-تخصص¬گرائی و رقابت¬پذیر کردن عملکرد بنادر متناسب با پسکرانه ۶-توسعه فعالیت های خدمات بندری در استان نظیر خدمات بیمه،خدمات بازرگانی هوشمند،بازارهای سرمایه در سطح منطقه و خلیج فارس)
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-هوشمندسازی و یکپارچه سازی سیستم نظام اداری استان ۲-گسترش ضابطه مندی حضور قانونی اتباع خارجی در استان ۳-توسعه زیرساخت های مبادله اطلاعات

محور ها	سناریو اول
گردشگری	۱-بسترسازی در ایجاد کسب و کارهای خلاق و نوآور در حوزه خدمات گردشگری ۲-ارتقای آگاهی و مشارکت عمومی جهت پذیرش گردشگران به ویژه گردشگران خارجی ۳-افزایش سطح شراکت عمومی-خصوصی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری به ویژه ساحلی و دریایی ۴-توسعه کانون ها و خدمات و بهبود سطح دسترسی و توسعه زیرساخت های بخش گردشگری طبق استانداردهای بین المللی ۵-توسعه و تبلیغ مزیت جاذبه های طبیعی به ویژه ساحلی و دریایی، فرهنگی، پهنه های تاریخی - معماری به منظور جذب حداکثری گردشگران ۶-توسعه گردشگری ساحلی و دریایی
کشاورزی	۱-گسترش و تکمیل زنجیره ارزش شیلات مبتنی بر فناوری های نوین ۲-توسعه کشاورزی پیشرفته و دانش بنیان
علم و فناوری	۱- شناسایی و تقویت فعالیتهای نوآورانه و جدید برای استان ۲-توسعه همکاری های علمی و فنی در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۳-شکل گیری تعامل پایدار بین دانشگاه ها ،پژوهشکده ها و شرکت های دانش بنیان ۴-بستر سازی تعامل سازنده با شرکت های پیشرفته ی بین المللی در حوزه ی فعالیت های دریا پایه جهت انتقال فن اوری و دانش

ماخذ : مطالعات مشاور

سناریوی دوم:

در راستای تدوین راهبردهای رفع تعارض سناریو دوم که علاوه بر هفت پیشران معین سه پیشران با عدم قطعیت بالا تحت عنوان ۱-تعاملات گسترده و هدفمند، ۲-سیاست‌گذاری تشویقی، ترغیبی و توسعه ای برای اقتصاد دریاپایه و ۳-مدیریت ناپایدار منابع طبیعی، انرژی، محیط زیست و کشاورزی دانش بنیان فضای این سناریو را شکل می دهند.

در راستای تدوین راهبرد مناسب جهت رفع تعارضات ناشی از سناریو دوم (جدول ۵) سعی شده تا سناریوهای تدوین شده حداکثر انعطاف را جهت تبیین الگوی بهینه سازمان فضایی در سناریو فوق را داشته باشد.

جدول ۵ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی دوم

محور ها	سناریو دوم
نفت،گاز و انرژی	۱-توسعه بسترهای جذب نخبگان بومی در اقتصاد استان به ویژه فعالیت های نفت و گاز ۲-افزایش همکاری مشترک (Joint Venture) در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی با سرمایه گذاران خارجی در راستای انتقال دانش ۳-ارتقای امنیت زیرساخت های شبکه نفت و گاز در مقابله با تهدیدات سایبری ۴-استراتژی گسترش افقی (Horizontal) در بخش نفت و گاز و شکل گیری زنجیره ارزش در این حوزه ۵-توسعه پایدار و ایمن صنایع نفت و گاز با توجه به ملاحظات زیست محیطی
صنعت و معدن	۱-توجه به ظرفیت های درونی استان و تنوع بخشی به تولیدات استان ۲-بهبود کیفیت و استانداردسازی محصولات صنعتی و معدنی استان با تاکید بر محصولات صادراتی ۳-تقویت صنایع کوچک و صنایع دستی بومی ۴-توسعه زیرساخت های علم و فناوری به منظور نفوذ فناوری در بخش های تولیدی
اجتماعی و فرهنگی	۱-ارتقا کیفی آموزش های عمومی، عالی و مهارتی در راستای ایجاد جامعه محلی توانمند ۲-استفاده از ظرفیت سرمایه های اجتماعی مردم محلی

محور ها	سناریو دوم
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-رشد و تقویت ظرفیت تولید مسکن در نیمه جنوب استان ۲-تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی با ارتقا شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود ۳-ساماندهی مجدد شهرک های صنعتی و استقرار آنها در نواحی دور از مناطق تحت حفاظت ۴-تقویت نقش روستاهای خاص در راستای تقویت نقش کارکردی در بخش های منتخب اقتصادی
حمل و نقل	۱-تقویت و توسعه شبکه حمل و نقل ترکیبی (جاده - راه آهن)
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-کنترل منابع آلاینده خاک ۲-حفاظت از اکوسیستم های دریایی و طبیعی استان ۴-تقویت سمن های زیست محیطی و تقویت روحیه مطالبه گری در اقشار جامعه
آب	۱-افزایش آگاهی عمومی در نحوه بهره برداری از منابع آب و مصرف آب ۲-مدیریت هدر رفت آب ۳-مدیریت منابع آلاینده ی آب
تجارت	۱-توسعه پایدار همکاری های تجاری در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۲-ارتقاء سطح رقابت پذیری بنادر استان نسبت به بنادر سطح یک جنوب کشور و حوزه خلیج فارس و بویژه ارتقا کارکردی بندر بوشهر ۳-گسترش و تقویت ساماندهی الکترونیکی کنترل مرزها جهت جلوگیری از قاچاق کالا ۴-تخصص¬گرائی و رقابت¬پذیر کردن عملکرد بنادر متناسب با پسکرانه در چارچوب ملاحظات زیست محیطی ۵-توسعه فعالیت های خدمات بندری در استان نظیر خدمات بیمه،خدمات بازرگانی هوشمند،بازارهای سرمایه در سطح منطقه و خلیج فارس)
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-بازنگری در ساختار های قانونی تصمیم گیری و اعمال اقتدار از طریق جامعه محلی ۲-شایسته سالاری و شفافیت در نظام اداری ۳-کاهش نقش تصدی گری دستگاههای دولتی و تقویت نقش نظارتی آن ها ۴-رفع تعارضات عملکردی دستگاه های اجرایی و یکپارچه سازی نظام مدیریت استان ۵-ارتقای زیرساخت های اداری و نظام یکپارچه مدیریت شهرستانی، ناحیه ای و استانی
گردشگری	۱-ارتقای آگاهی و مشارکت عمومی جهت پذیرش گردشگران به ویژه گردشگران خارجی ۲-افزایش سطح شراکت عمومی-خصوصی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری به ویژه ساحلی و دریایی ۳-توسعه کانون ها و خدمات و بهبود سطح دسترسی و توسعه زیرساخت های بخش گردشگری طبق استاندارهای بین المللی ۴-توسعه و تبلیغ مزیت جاذبه های طبیعی به ویژه ساحلی و دریایی، فرهنگی، پهنه های تاریخی - معماری به منظور جذب حداکثری گردشگران ۵- توسعه گردشگری دوستار محیط زیست ۶-توسعه گردشگری ساحلی و دریایی
کشاورزی	۱-افزایش بهره وری محصولات کشاورزی ۲-ایجاد- تکمیل زنجیره ارزش شیلات ۳-تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار
علم و فناوری	۱-توسعه همکاری های علمی و فنی در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۲-بستر سازی تعامل سازنده با شرکت های پیشرفته ی بین المللی در حوزه ی فعالیت های دریا پایه جهت انتقال فن اوری و دانش

ماخذ : مطالعات مشاور

سناریو سوم :

در راستای تدوین راهبردهای رفع تعارض سناریو سوم که علاوه بر هفت پیشران معین سه پیشران با عدم قطعیت بالا تحت عنوان ۱- تعاملات گسترده و هدفمند، ۲-سیاست های محدودکننده و تضعیف شونده برای اقتصاد دریاپایه و ۳- مدیریت ناپایدار منابع طبیعی، انرژی، محیط زیست و کشاورزی دانش بنیان فضای این سناریو را شکل می دهند.

در راستای تدوین راهبرد مناسب جهت رفع تعارضات ناشی از سناریو سوم (جدول ۶) سعی شده تا سناریوهای تدوین شده حداکثر انعطاف را جهت تبیین الگوی بهینه سازمان فضایی در سناریو فوق را داشته باشد.

جدول ٦ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی سوم

محورها	سناریو سوم
نفت،گاز و انرژی	۱-توسعه بسترهای جذب نخبگان بومی در اقتصاد استان به ویژه فعالیت های نفت و گاز ۲-افزایش همکاری مشترک (Joint Venture) در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی با سرمایه گذاران خارجی در راستای انتقال دانش ۳-ارتقای امنیت زیرساخت های شبکه نفت و گاز در مقابله با تهدیدات سایبری ۴-استراتژی گسترش افقی (Horizontal) در بخش نفت و گاز و شکل گیری زنجیره ارزش در این حوزه ۵-توسعه پایدار و ایمن صنایع نفت و گاز با توجه به ملاحظات زیست محیطی ۶-توسعه ی زیر ساخت های بندری برای فعالیت های نفتی
صنعت و معدن	۱-تامین زیرساخت های مورد نیاز شهرک ها و نواحی صنعتی استان به ویژه در حوزه ی فعالیت های صنعتی مرتبط با دریا ۲-افزایش توانمندی پیوسته منطقه ای و سطح رقابتی تولید کالا و خدمات ۳-توسعه خوشه های صنعتی و معدنی مزیت دار و دارای ارزش افزوده بالا
اجتماعی و فرهنگی	۱-ارتقاء سرمایه اجتماعی جامعه محلی با تاکید برافزایش نشاط اجتماعی، سلامت و کاهش آسیب های اجتماعی ۲-ارتقا کیفی آموزش های عمومی، عالی و مهارتی در راستای ایجاد جامعه توانمند ۳-تقویت سمن ها به منظور افزایش آموزش و توسعه آگاهی های عمومی و ارتقاء مشارکت اجتماعی شهروندان
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-پایدارسازی درآمدهای روستایی و معیشت بومیان جهت تثبیت جمعیت و جلوگیری از مهاجرت های روستا شهری ۲-تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی با ارتقا شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود ۳-تقویت شهرهای میانی در جهت تعادل فضائی نظام اسکان به ویژه در پهنه جنوبی
حمل و نقل	۲- توسعه خدمات حمل و نقل یکپارچه و ترکیبی
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-کنترل و کاهش آثار سوء زیست محیطی فعالیت های صنعتی به ویژه نفت و گاز ۲-حفاظت از اکوسیستم های آبی و سایر منابع طبیعی استان ۳-کنترل منابع آلاینده خاک ۴-تغییر الگوی کشاورزی و جلوگیری از تشدید فرسایش خاک
آب	۱-افزایش آگاهی عمومی در نحوه بهره برداری از منابع آب و مصرف آب ۲-مدیریت هدر رفت آب ۳-مدیریت منابع آلاینده ی آب

محورها	سناریو سوم
تجارت	۱-توسعه همکاری های تجاری در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای دارای مرز خشکی با ایران ۲-گسترش و تقویت ساماندهی مرزها ۳-توسعه پایدار و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان متناسب با ظرفیت های زیست محیطی
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-بازنگری در ساختار های قانونی تصمیم گیری و اعمال اقتدار از طریق جامعه محلی ۲-شایسته سالاری و شفافیت در نظام اداری ۳-کاهش نقش تصدی گری دستگاههای دولتی و تقویت نقش نظارتی آن ها ۴-رفع تعارضات عملکردی دستگاه های اجرایی و یکپارچه سازی نظام مدیریت استان ۵-ارتقای زیرساخت های اداری و نظام یکپارچه مدیریت شهرستانی، ناحیه ای و استانی
گردشگری	۱-ارتقای آگاهی و مشارکت عمومی جهت پذیرش گردشگران به ویژه گردشگران خارجی ۲-افزایش سطح شراکت عمومی-خصوصی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری ۳-توسعه کانون ها و خدمات و بهبود سطح دسترسی و توسعه زیرساخت های بخش گردشگری طبق استاندارهای بین المللی ۴-توسعه و تبلیغ مزیت جاذبه های طبیعی، فرهنگی، پهنه های تاریخی - معماری به منظور جذب حداکثری گردشگران ۵- ترویج گردشگری دوستار محیط زیست
کشاورزی	۱-افزایش بهره وری محصولات کشاورزی ۲-تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار
علم و فناوری	۱-توسعه همکاری های علمی و فنی در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۲-بستر سازی تعامل سازنده با شرکت های پیشرفته ی بین المللی در حوزه ی فعالیت های دریا پایه جهت انتقال فن اوری و دانش

ماخذ : مطالعات مشاور

سناریوی چهارم :

در راستای تدوین راهبردهای رفع تعارض سناریو چهارم که علاوه بر هفت پیشران معین سه پیشران با عدم قطعیت بالا تحت عنوان ۱-تعاملات گسترده و هدفمند، ۲-سیاست های محدودکننده و تضعیف شونده برای اقتصاد دریاپایه و ۳-مدیریت پایدار منابع طبیعی، انرژی، محیط زیست و کشاورزی دانش بنیان فضای این سناریو را شکل می دهند.

در راستای تدوین راهبرد مناسب جهت رفع تعارضات ناشی از سناریو چهارم (جدول ۷) سعی شده تا سناریوهای تدوین شده حداکثر انعطاف را جهت تبیین الگوی بهینه سازمان فضایی در سناریو فوق را داشته باشد.

جدول ۷ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی چهارم

محورها	سناریو چهارم
نفت،گاز و انرژی	۱-شتاب بخشیدن به افزایش سهم تولید انرژی های تجدید پذیر ۲-توسعه بسترهای جذب نخبگان بومی در اقتصاد استان به ویژه فعالیت های نفت و گاز ۳-افزایش همکاری مشترک (Joint Venture) در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی با سرمایه گذاران خارجی در راستای انتقال دانش ۴-ارتقای امنیت زیرساخت های شبکه نفت و گاز در مقابله با تهدیدات سایبری ۶-توسعه ی زیر ساخت های بندری برای فعالیت های نفتی

محورها	سناریو چهارم
صنعت و معدن	۱-توسعه و تکمیل زنجیره ارزش صنایع دریایی ۲-توسعه صنایع سبز و با تکنولوژی بالا
اجتماعی و فرهنگی	۱-ارتقا کیفی آموزش های عمومی، عالی و مهارتی در راستای ایجاد جامعه توانمند ۲-تقویت سمن ها به منظور افزایش آموزش و توسعه آگاهی های عمومی و ارتقاء مشارکت اجتماعی شهروندان
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-پایدارسازی درآمدهای روستایی و معیشت بومیان جهت تثبیت جمعیت و جلوگیری از مهاجرت های روستا شهری ۲-توسعه یکپارچه مناطق کرانه ای-پسکرانه ای دارای ظرفیت توسعه فضایی شبکه ای ۴-تقویت شهرهای میانی در جهت تعادل فضائی نظام اسکان به ویژه در پهنه جنوبی
حمل و نقل	۲- توسعه خدمات حمل و نقل یکپارچه و ترکیبی
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-حفظ و احیای اکوسیستم های حساس
آب	۱-تنوع بخشی به منابع تامین آب های مناسب توسعه سکونت و فعالیت آینده ی استان با استفاده از فناوری های نوین
تجارت	۱-توسعه همکاری های تجاری در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای دارای مرز خشکی با ایران ۲-گسترش و تقویت ساماندهی مرزها ۳-توسعه و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-هوشمندسازی و یکپارچه سازی سیستم نظام اداری استان ۲-گسترش ضابطه مندی حضور قانونی اتباع خارجی در استان ۳-توسعه زیرساخت های مبادله اطلاعات
گردشگری	۱-توسعه، تبلیغ مزیت جاذبه های طبیعی، فرهنگی، پهنه های تاریخی - معماری به منظور جذب حداکثری گردشگران به ویژه گردشگران خارجی ۲-توسعه زیرساخت های گردشگری ۳-افزایش سطح شراکت عمومی-خصوصی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری
کشاورزی	۱-توسعه کشاورزی پیشرفته و دانش بنیان
علم و فناوری	۱- شناسایی و تقویت فعالیتهای نوآورانه و جدید برای استان ۲-توسعه همکاری های علمی و فنی در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۳-شکل گیری تعامل پایدار بین دانشگاه ها ،پژوهشکده ها و شرکت های دانش بنیان

ماخذ : مطالعات مشاور

سناریوی پنجم:

در راستای تدوین راهبردهای رفع تعارض سناریو پنجم که علاوه بر هفت پیشران معین سه پیشران با عدم قطعیت بالا تحت عنوان ۱- تعاملات محدود و کنترل‌شده، ۲-سیاست های محدودکننده و تضعیف شونده برای اقتصاد دریاپایه و ۳-مدیریت ناپایدار منابع طبیعی، انرژی، محیط زیست و کشاورزی دانش بنیان فضای این سناریو را شکل می دهند.

در راستای تدوین راهبرد مناسب جهت رفع تعارضات ناشی از سناریو پنجم (جدول ۸) سعی شده تا سناریوهای تدوین شده حداکثر انعطاف را جهت تبیین الگوی بهینه سازمان فضایی در سناریو فوق را داشته باشد.

جدول ۸ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی پنجم

محورها	سناریو پنجم
نفت،گاز و انرژی	۱-توسعه صنایع پایین دستی نفت و گاز (پالایشی و پتروشیمیایی) به منظور ایجاد ارزش افزوده درون استانی با توان مهندسی بومی ۲-ارتقا سطح مشارکت استانی در تصمیم گیری های سطح ملی مرتبط با استان به ویژه در حوزه ی نفت و گاز ۳-بازسازی و توسعه پالایشگاه های استان و زیرساخت های تخصصی مرتبط با نفت و گاز و پتروشیمی
صنعت و معدن	۱-تقویت صنایع کوچک و صنایع دستی بومی ۲-توجه به ظرفیت های درونی استان و توسعه ارتباطات با اقتصاد ملی در توسعه ی صنایع و معادن استان ۳-تنوع بخشی تولیدات استان به منظور افزایش تولیدات و پرهیز از انفعال ۴-مقاوم سازی صنایع ضروری (جلوگیری از سقوط فناوری صنایع ضروری)
اجتماعی و فرهنگی	۱-بالا بردن شاخص های رفاه جهت جلوگیری از مهاجرت روستاییان ۲-ارتقاء سرمایه اجتماعی جامعه محلی با تاکید برافزایش نشاط اجتماعی، سلامت و کاهش آسیب های اجتماعی ۳-افزایش مشارکت شهروندان از طریق تقویت سازمان های مردم نهاد با تاکید بر بخش های زیست محیطی و کارآفرینی
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-افزایش سطح خدمات رفاهی در سکونتگاه های استان جهت جذب و نگهداشت جمعیت به ویژه کانون های دور از مراکز فعالیت نفت و گاز استان ۲-اهمیت دادن به سطوح پائین سازمان فضائی در بخش شهرهای کوچک و میانه اندام برای تقویت اقتصاد محلی و بومی ۳-تقویت نقش روستاهای خاص در راستای تقویت نقش کارکردی در بخش های منتخب اقتصادی
حمل و نقل	۱-تقویت و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و جاده ای به منظور تقویت پیوندها با استان های همجوار
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-کنترل و کاهش آثار سوء زیست محیطی فعالیت های صنعتی ۲-حفاظت از اکوسیستم های دریایی و منابع طبیعی استان ۳-کنترل منابع آلاینده خاک ۴-تغییر الگوی کشاورزی و جلوگیری از تشدید فرسایش خاک
آب	۱-فزایش بهره وری و صرفه جویی آب در بخش های مصرف کننده ۳-کنترل منابع آلاینده آب ۴-افزایش آگاهی عمومی در نحوه بهره برداری از منابع آب و مصرف آب

محورها	سناریو پنجم
تجارت	۱-تخصص گرایی در عملکرد صادرات و واردات بنادر متناسب با ظرفیت های داخلی و مناطق واقع بر کریدورهای منتهی به استان (فارس، کهگیلویه و بویر احمد، اصفهان، تهران، خوزستان) ۲-تقویت بازار داخلی استان و کاهش ریسک محصولات تولیدی استان (ارتقای سطح رقابت پذیری) ۳-بسترسازی جهت مقابله با قاچاق کالا
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-مدیریت هماهنگ بین دستگاه های مرتبط در حوزه های ۲-کاهش نقش تصدی گری دستگاههای دولتی و تقویت نقش نظارتی آنها ۳-افزایش مشارکت های مردمی با تکیه بر سازمان های مردم نهاد در امور استان ۴-تقویت همکاری های بین منطقه ای با استان های همجوار (فارس و خوزستان)
گردشگری	۱-حفاظت از جاذبه های تاریخی، فرهنگی و طبیعی استان و شناساندن آنها با هدف جذب گردشگر داخلی ۲-توسعه زیرساخت های گردشگری طبق استانداردهای ملی به منظور جذب بیشتر گردشگران داخلی
کشاورزی	۱-افزایش بهره وری محصولات کشاورزی ۲-تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار
علم و فناوری	۱-توسعه زیرساخت های علم و فناوری به منظور نفوذ فناوری در بخش های تولیدی

ماخذ : مطالعات مشاور

سناریوی ششم:

در راستای تدوین راهبردهای رفع تعارض سناریو ششم که علاوه بر هفت پیشران معین سه پیشران با عدم قطعیت بالا تحت عنوان ۱- تعاملات محدود و کنترل‌شده، ۲-سیاست های محدودکننده و تضعیف شونده برای اقتصاد دریاپایه و ۳-مدیریت پایدار منابع طبیعی، انرژی، محیط زیست و کشاورزی دانش بنیان فضای این سناریو را شکل می دهند.

در راستای تدوین راهبرد مناسب جهت رفع تعارضات ناشی از سناریو ششم (جدول ۹) سعی شده تا سناریوهای تدوین شده حداکثر انعطاف را جهت تبیین الگوی بهینه سازمان فضایی در سناریو فوق را داشته باشد.

جدول ۹ : راهبردهای سازمان فضایی در سناریوی ششم

محورها	سناریوششم
نفت،گاز و انرژی	۱-افزایش سهم تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر ۲- توسعه صنایع پایین دستی نفت و گاز به منظور افزایش ارزش افزوده درون استان با توان مهندسی بومی ۳-بازسازی و توسعه پالایشگاه های استان و زیرساخت های تخصصی مرتبط با نفت و گاز و پتروشیم
صنعت و معدن	۱-تقویت صنایع کوچک و صنایع دستی بومی ۲-توسعه ی معادن و صنایع استان با توجه به ظرفیت های درونی استان و توسعه ارتباطات با اقتصاد ملی
اجتماعی و فرهنگی	۱-بالا بردن شاخص های رفاه جهت جلوگیری از مهاجرت روستاییان ۲-ارتقاء سرمایه اجتماعی جامعه محلی با تاکید برافزایش نشاط اجتماعی، سلامت و کاهش آسیب های اجتماعی ۳-افزایش مشارکت شهروندان از طریق تقویت سازمان های مردم نهاد با تاکید بر کارآفرینی

محورها	سناریوششم
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-تقویت شهرهای میانی در جهت تعادل فضائی نظام اسکان به ویژه در پهنه جنوبی ۲-ارتقا کیفیت ساخت و ساز با گسترش استفاده از فناوری های نوین
حمل و نقل	۱-تقویت و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و جاده ای به منظور تقویت پیوندها با استان های همجوار
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-حفظ و احیای اکوسیستم های حساس
آب	۱-مدیریت مصرف آب
تجارت	۱-تخصص گرایی در عملکرد صادرات و واردات بنادر متناسب با ظرفیت های داخلی و مناطق واقع بر کریدورهای منتهی به استان (فارس، کهگیلویه و بویر احمد، اصفهان، تهران، خوزستان) ۲-تقویت بازار داخلی استان و کاهش ریسک محصولات تولیدی استان (ارتقای سطح رقابت پذیری) ۳-بسترسازی جهت مقابله با قاچاق کالا
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-مدیریت هماهنگ بین دستگاه های مرتبط در حوزه های ۲-کاهش نقش تصدی گری دستگاههای دولتی و تقویت نقش نظارتی آنها ۳-افزایش مشارکت های مردمی با تکیه بر سازمان های مردم نهاد در امور استان ۴-تقویت همکاری های بین منطقه ای با استان های همجوار (فارس ، کهکیلویه و بویراحمد و خوزستان)
گردشگری	۱-حفاظت از جاذبه های تاریخی، فرهنگی و طبیعی استان و شناساندن آنها با هدف جذب گردشگر داخلی ۲-توسعه زیرساخت های گردشگری طبق استانداردهای ملی به منظور جذب بیشتر گردشگران داخلی
کشاورزی	۱-افزایش بهره وری محصولات کشاورزی
علم و فناوری	۱-گسترش تعامل با کانون های پیشرو در فناوری داخل کشور ۲-شکل گیری تعامل پایدار بین دانشگاه ها ،پژوهشکده ها و شرکت های دانش بنیان ۳-بهره گیری از فناوری های نوین و بومی در زمینه ارتقا تولید محصولات دارای مزیت استان

ماخذ : مطالعات مشاور

۱-۳-٤-۲- آزمون پابرجایی راهبردها با توجه به سناریوهای شکل بندی سازمان فضایی استان

هدف اصلی در برنامه ریزی پابرجا، ایجاد فضایی برای به آزمون کشیدن راهبردها است، به نحوی که کاراترین راهبردها

شناسایی شوند. پیش فرض اصلی در این روش آن است که هیچ راهبرد ویژه ای وجود ندارد که فی نفسه کارا یا ناکارآمد باشد، بلکه هر راهبردی وابسته به شرایطی است که در آن شرایط، اجرایی و عملیاتی می شود و از آن جایی که آینده مملو از عدم قطعیت ها است، لذا لازم است تا آن دسته از آینده های متفاوت و باورکردنی که در آینده ممکن است روی دهند، شناسایی شوند و وضعیت راهبردها در آن آینده ها تحلیل شوند .علاوه بر آن لازم است این راهبردها با سایر نتایج مطالعات، همخوانی و همسویی داشته باشد و توانایی پاسخگویی به الزامات آنها را داشته باشد.

در رویکرد تصمیم پابرجا، با استفاده از سبد بزرگ سناریوها بیشترین میزان گوناگونی آینده های ممکن و سازگار با اطلاعات موجود فراهم می آید و تحلیلگران می توانند با آزمون استدلال هایی که بر روی کل دامنه صدق می کنند، سیاست های پیشنهادی را ارزیابی کنند. اگر سبد سناریوها به اندازه ی کافی متنوع باشد، به احتمال بسیار زیاد دربرگیرنده ی آینده ای خواهد بود که واقعا رخ خواهد داد.

در نظر اکثر تصمیم گیران، پابرجایی " معیاری هنجاری "است که باید هنگام مواجهه با شرایط عدم قطعیت عمیق از آن استفاده کرد. در واقع، زمانی که مجهولات ما درباره ی آینده فراوانند و ذینفعان زیادی باید درباره ی"مسیر پیشروی " تصمیم بگیرند، آنگاه کسانی که متصدی سیاستگذاری هستند باید در جست وجوی راهبردهایی باشند که صرف نظر از اینکه در آینده چه روی می دهد یا چه کسانی درباره ی موفقیت راهبردها قضاوت می کنند، در کمینه سازی هزینه های احتمالی یا دستیابی به نتایج بایسته شکست نخورند. این مفهوم پابرجایی برگرفته از معیار کمینه سازی "حداکثر تاسف"است که الیجی. سویج ابداع کرده و البته با آن یکسان نیست. سویج این معیار را به عنوان یک قانون سرانگشتی عملی برای مواردی توصیف میکند که افراد یا گروه ها درباره احتمالی که به برخی رویدادهای مشخص نسبت می دهند "ابهام" دارند و علاوه بر آن همه ذینفعان اطمینان دارند که "حد اکثر ضرر" در برخی راهبردها به اندازه ی قابل قبولی کم خواهد بود.

به این ترتیب برنامه ریزی پابرجا رویکردی از برنامه ریزی است که تلاش دارد تا به تدوین برنامه ای بپردازد که در شرایط گوناگون و متفاوت از آینده، به حداقلی از اهداف مورد انتظار دست یابند. در این رویکرد تلاش می شود تا آینده های گوناگون به مثابه یک تونل باد دانسته شود و برنامه های گوناگون در آن تونل باد محک بخورند و عیار آنها در وضعیت های گوناگون از آینده آشکار شود.

نمودار ۳:تصویری از برنامه ریزی پابرجا

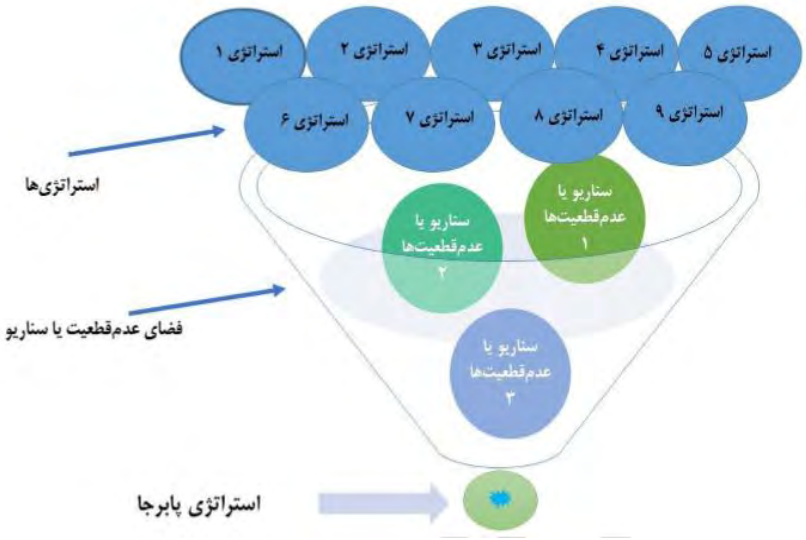

ماخذ: تقوایی و همکاران ،۱۳۹۵:۴

هر چقدر اطلاعات درباره فضای تصمیم کمتر باشد عدم قطعیت ها نیز بیشتر و عمیق تر می شود. مثلا اگر عملا هیچ برآوردی درباره توزیع احتمال بر روی وضعیت های آینده میسر نباشد تصمیم گیری در شرایط "عدم قطعیت عمیق " (Deep Uncertainty)مطرح می شود. به طور کلی "عدم قطعیت عمیق" زمانی وجود دارد که تحلیل گران موارد زیر را نمی دانند یا نمی توانند درباره آنها به توافق برسند:

- مدل های مناسب برای نشان دادن چگونگی تولید مجموعه وضعیت های آینده، مجموعه سیاست ها، و روابط بین آنها
- توزیع های احتمال
- نظام ارزشی

در فرآیند سناریونگاری بر اساس شرح خدمات جدید آمایش هر سه این شروط عملا وجود دارند. گرچه در غالب تجارب آزمون پابرجایی در داخل کشور پس از برآورد میزان احتمال سناریوها و میزان مطلوبیت راهبرد در سناریو مبنا قرار می گیرد و میانگین مطلوبیت بالاتر در احتمال وضوع ضرب شده و این محاسبات مبنای انتخاب راهبردهای پابرجا قرار می گیرد؛ اما این شیوه با اساس اصول آینده نگاری تعارض دارد، چراکه در سناریونگاری احتمال وقوع برای همه سناریو ها برابر در نظرگرفته می شود و هیچ سناریوی بر سایر سناریو ها ارجحیت ندارد. با وجود مشخص بودن ارزش ها به خاطر نداشتن توزیع احتمالات، محاسبه مطلوبیت یا ارزش مورد انتظار بهینه میسر نیست. تصمیم گیرنده به ناچار

باید در جست و جوی معیاری جدید باشد که نهایتا بتواند از انتخاب خود دفاع کند. در شکل زیر ماتریس مقایسه راهبردها در حالات مختلف دیده می شود.

نمودار ٤:ماتریس مقایسه راهبردها در حالات مختلف

$States \rightarrow$	x_1	$\cdots$	x_s	$\cdots$	x_Z	$EU(l) \downarrow$
$Probabilities \rightarrow$	$\pi(x_1)$	$\cdots$	$\pi(x_s)$	$\cdots$	$\pi(x_Z)$	
l_a	$v(m_{a1})$	$\cdots$	$v(m_{as})$	$\cdots$	$v(m_{aZ})$	$\sum_{z=1}^{Z} \pi(x_z) v(m_{az})$
$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$	$\vdots$	$\iddots$	$\vdots$	$\vdots$
l_r	$v(m_{r1})$	$\cdots$	$v(m_{rs})$	$\cdots$	$v(m_{rZ})$	$\sum_{z=1}^{Z} \pi(x_z) v(m_{rz})$
$\vdots$	$\vdots$	$\iddots$	$\vdots$	$\ddots$	$\vdots$	$\vdots$
l_f	$v(m_{f1})$	$\cdots$	$v(m_{fs})$	$\cdots$	$v(m_{fZ})$	$\sum_{z=1}^{Z} \pi(x_z) v(m_{fz})$
$Policies \uparrow$						

ماخذ: تفکر ارزشی، ترجمه وحید وحیدی مطلق (۱۳۸۹)

بعضی از این معیارها عبارتند از:

Max-Best : یعنی فرد در هر سطر بیشترین fرا پیدا کند. وقتی به ازای هر سیاست یا راهکار بیشترین fمشخص شد نهایتا موردی انتخاب می شود که در بین بیشترین ها بیشترین باشد. این در واقع معیاری است که افراد ریسک پذیر به آن گرایش زیادی دارند.

Satisficing : یعنی فرد یک سطح تراز تعریف کند. این سطح به عنوان کف مطلوبیت شناخته می شود. سپس در هر سطر تعداد مواردی که مساوی یا بیشتر از این کف مطلوبیت هستند شمارش می شوند. وقتی به ازای هر سیاست یا راهکار این تعداد مشخص شد نهایتا سطری انتخاب می شود که بیشترین تعداد را داشته باشد. این معیاری است که اکثر انسان های موفق و البته محافظه کار هنگام مواجهه با عدم قطعیت عمیق از آن استفاده می کنند و در واقع نشان دهنده ترکیب "رضایت و کفایت" است.

Absolute Regret : یعنی فرد پیش خود فکر کند که بعدا در آینده چقدر افسوس می خورد. مثلا شاید در ستون X1بیشترین مطلوبیت یا ارزش ممکن با سیاست یا راهکار Ljمتناظر باشد. اما اگر فرد Liرا انتخاب کرده باشد و وضعیت آینده X1اتفاق بیافتد افسوس می خورد که ای کاش Ljرا انتخاب می کرد. در نتیجه در هر ستون تفاوت بین مطلوبیت یا ارزش سیاست یا راهکار منتخب با بیشترین حالت ممکن ستون، تاسف مطلق را نشان می دهد. برای تشکیل ماتریس تاسف های مطلق کافی است که در هر ستون بیشترین مورد مشخص شود و به آن صفر نسبت داده شود و سپس در درایه های بالا و پائین آن تفاوت ها یادداشت شود. آنگاه می توان به ازای هر سیاست یا راهکار مشخص (یعنی در هر سطر)

بیشترین تاسف مطلق را بر روی مجموعه وضعیت های آینده پیدا کرد. نهایتا موردی انتخاب می شود که در بین بیشترین تاسف های مطلق، تاسف کمتری از بقیه داشته باشد.

Relative Regret : منطق حکم می کند وقتی شما در معامله ای که حداکثر سود آن ۲۰ میلیون تومان است صد هزار تومان ضرر می کنید کمتر افسوس می خورید تا زمانی که در معامله ای که حداکثر سود آن دویست هزار تومان است همان مقدار صد هزار تومان ضرر می کنید. روشن است که در هر دو حالت تاسف مطلق یکسان است اما مهم این است که بدانیم این تاسف نسبت به چه مقدار پایه ای محاسبه شده است. بنابراین باید پس از محاسبه تفاوت ها، آنها بر بیشترین مقدار ممکن تقسیم شوند تا نشانگر این واقعیت ساده باشند که تاسف نسبی قوی تر از تاسف مطلق است. وقتی به ازای هر سیاست یا راهکار مشخص بیشترین تاسف نسبی به دست آمد مشابه حالت قبلی موردی انتخاب می شود که در بین بیشترین تاسف های نسبی، تاسف نسبی کمتری از بقیه داشته باشد.

Satisficing Relative Regret : این معیار که در واقع ترکیبی است از معیار دوم با معیار قبلی تلاش می کند که فضای تصمیم فرد را به اصطلاح جارو کند و کانون توجه و بنابراین انتخاب را فقط معطوف به بیشترین تاسف های نسبی نکند. همانطور که در معیار Satisficingیک سطح تراز تعریف می شود در اینجا نیز برای تاسف نسبی یک سطح تراز تعریف می شود. این سطح در واقع یک سقف برای تاسف نسبی است. در هر سطر تعداد موارد تاسف های نسبی که مساوی یا کمتر از این سقف هستند شمارش می شوند. وقتی به ازای هر سیاست یا راهکار این تعداد مشخص شد نهایتا موردی انتخاب می شود که بیشترین تعداد را داشته باشد. یا بر عکس، در هر سطر تعداد مواردی که مساوی یا بیشتر از این سقف هستند شمارش می شوند. وقتی به ازای هر سیاست یا راهکار این تعداد مشخص شد نهایتا موردی انتخاب می شود که کمترین تعداد را داشته باشد.

در بین معیارهای بالا، آخرین معیار یعنی SRR به پابرجائی تصمیم کمک بیشتری می کند و البته فرد را از پذیرش ریسک زیاد برای رسیدن به بهترین منافع ممکن باز می دارد. ولی در صورت کاربرد این معیار خاص می توان امیدوار بود که "صرف نظر از اینکه کدام یک از وضعیت های آینده رخ خواهند داد تاسف نسبی از حد مشخصی بیشتر نخواهد شد".

برای محاسبه آزمون پابرجایی راهبردهای استان بوشهر نیز از معیار SRR استفاده شده است. لذا جهت اجرای آزمون پابرجایی راهبردها در گام نخست نیاز به تهیه فهرست اولیه راهبردها و پالایش آن ها می باشد(جدول ۱۰). چرا که ممکن است راهبردها عام و کلی باشند و امکان ارزیابی و بررسی دقیق آنها با مشکلاتی همراه باشد. این پالایش در دو گام یکبار توسط تیم تلفیق مشاور و با دوم با کمک خبرگان و نخبگان و دستگاه های استانی در قالب پنل های مختلف صورت پذیرفت.

جدول ۱۰ : مجموع راهبردهای منتج از SWOT و رفع تعارضات سناریوها

محور	راهبرد
نفت،گاز و انرژی	۱-توسعه پایدار و تقویت زیرساخت ها در کانون های حوزه تاثیر فعالیت های نفت، گاز و پتروشیمی ۲-توسعه پایدار صنایع نفت، گاز و پتروشیمی ۳-ارتقا سهم مشارکت منابع انسانی و نظام فنی-اجرایی در طرح های نفت و گاز استان ۴-بهره گیری از مزایای تمرکز فعالیت های هسته ای ناشی از توسعه نیروگاه بوشهر ۵-بهبود شاخص های مصرف انرژی ۶-افزایش سهم تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر ۷-افزایش همکاری مشترک (Joint Venture) در حوزه ی نفت و گاز و پتروشیمی با سرمایه گذاران خارجی در راستای انتقال دانش ۸-ارتقای امنیت زیرساخت های شبکه نفت و گاز در مقابله با تهدیدات سایبری
صنعت و معدن	۱- ارتقاء سهم صنایع دانش بنیان استان از صنایع دانش بنیان کشور ۲-تقویت خوشه های معدنی و صنعتی دارای مزیت ۳-توسعه خوشه های فعالیت های صنایع دریایی ۴-تقویت رابطه مراکز تولیدی و صنعتی با مراکز علمی و تحقیقاتی در سطح ملی و بین المللی ۵-افزایش تعداد کارگاههای کوچک و متوسط تولیدی با تکنولوژی های پیشرفته ۶-بهبود کیفیت و استانداردسازی محصولات صنعتی و معدنی استان با تاکید بر محصولات صادراتی
اجتماعی و فرهنگی	۱-تاکید بر آموزش های متناسب با ارتقا سرمایه اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم ۲-ارتقا سرمایه اجتماعی و فرهنگ عمومی در راستای ایجاد جامعه ای پویا و خلاق ۳-ارتقا سلامت، کیفیت زندگی و ایجاد نشاط اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی ۴-حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر و آب های خلیج فارس ۵-بالا بردن شاخص های رفاه جهت جلوگیری از مهاجرت روستاییان ۶-۳-افزایش مشارکت شهروندان از طریق تقویت سازمان های مردم نهاد

محور	راهبرد
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-ارتقاء و انتظام بخشی به روابط اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و عملکردی-خدماتی کانون¬های ساحلی، پسکرانه و پیوندهای شهری-روستایی ۲-سازماندهی و توسعه یکپارچه مناطق کرانه ای-پسکرانه ای دارای ظرفیت توسعه فضایی شبکه ای ۳-دستیابی به الگوی بهینه توسعه سکونتگاه¬های پایدار و مبتنی بر هویت فرهنگی-تاریخی ۴- ارتقای توان خدماتی سکونتگاه های استان ۵-تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی از طریق شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود ۶-رشد و تقویت ظرفیت تولید مسکن در نیمه جنوب استان ۷-تقویت نقش روستاهای خاص در راستای تقویت نقش کارکردی در بخش های منتخب اقتصادی ۸-پایدارسازی درآمدهای روستایی و معیشت بومیان جهت تثبیت جمعیت و جلوگیری از مهاجرت های روستا شهری ۹-افزایش سطح خدمات رفاهی در سکونتگاه های استان جهت جذب و نگهداشت جمعیت به ویژه کانون های دور از مراکز فعالیت نفت و گاز استان ۱۰-ارتقا کیفیت ساخت و ساز با گسترش استفاده از فناوری های نوین
حمل و نقل	۱-ایجاد، حفاظت و توسعه خدمات حمل و نقل ترکیبی(هوایی، زمینی، ریلی و دریایی) ۲-تقویت و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و جاده ای به منظور تقویت پیوندها با استان های همجوار ۳- ارتقای کمی و کیفی شبکه ی ارتباطی و زیرساختی در جهت توسعه ظرفیت حمل و نقلی بنادر بازرگانی
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-حفاظت، اصلاح، احیا و توسعه اکوسیستم های آبی و خشکی در منابع محیطی استان در چارچوب توسعه پایدار و گسترش اقتصاد سبز ۲-افزایش میزان سازگاری با شرایط اقلیمی منطقه و مقابله با پیامدهای حاصل از اثرات تغییر اقلیم ۳-مدیریت فعالیت های تاثیرگذار انسانی ۴-کنترل و کاهش آثار سوء زیست محیطی فعالیت های صنعتی به ویژه نفت و گاز
آب	۱-افزایش بهره وری و مدیریت مصرف آب ۲-مدیریت پایدار تامین و عرضه آب ۳-تصمیم گیری مشارکتی مدیریت آب ۴-مدیریت منابع آلاینده ی آب
تجارت	۱-تسهیل فضای کسب و کار و مدیریت اثربخش عرضه و تقاضای بازار در استان ۲-ایجاد، توسعه و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان(ایجاد کریدور لجستیک) ۳-توسعه مرکز منطقه ای خدمات برتر بندری و ارتقاء کارکردی بندر بوشهر از نسل دوم به نسل سوم بنادر با کارکرد صنعتی و لجستیکی ۴-توسعه همکاری های تجاری در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۵-گسترش و تقویت ساماندهی الکترونیک کنترل مرزها جهت جلوگیری از قاچاق کالا ۶-تخصص¬گرائی و رقابت¬پذیر کردن عملکرد بنادر متناسب با پسکرانه در چارچوب ملاحظات زیست محیطی ۷-تخصص گرایی در عملکرد صادرات و واردات بنادر متناسب با ظرفیت های داخلی و مناطق واقع بر کریدورهای منتهی به استان

محور	راهبرد
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-ارتقا عملکرد نظام های اداری و افزایش هماهنگی بین نهاد های بخشی و بین بخشی ۲-ارتقا مولفه های حکمروایی خوب ۳-افزایش قدرت حاکمیت محلی ۴-گسترش ضابطه مندی حضور قانونی اتباع خارجی در استان ۵-تقویت همکاری های بین منطقه ای با استان های همجوار
گردشگری	۱-توسعه گردشگری دریایی، ساحلی، طبیعت گردی و گردشگری سلامت ۲-توسعه فناوری های نوین در گردشگری ۳-برندسازی جاذبه های طبیعی، فرهنگی و پهنه های تاریخی - معماری ۴-توسعه گردشگری صنعتی ۵-ارتقاء سطح شراکت عمومی-خصوصی و اجتماعی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری ۶-تبدیل بوشهر به پایتخت فرهنگی خلیج فارس ۷-توسعه کانون ها و خدمات و بهبود سطح دسترسی و توسعه زیرساخت های بخش گردشگری طبق استاندارهای بین المللی ۸- توسعه گردشگری دوستار محیط زیست
کشاورزی	۱-ارتقاء سطح رقابت پذیری و تکمیل زنجیره ارزش محصولات مزیت دار ۲-توسعه فناوری های نوین ۳-حفاظت و صیانت از منابع پایه ۴-ارتقاء بهره وری از منابع ۵-تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار
علم و فناوری	۱-توسعه نهادها و زیرساخت های علم و فناوری ۲-توسعه فناوری در حوزه های مزیتی و اولویت دار ۳- شناسایی و تقویت فعالیتهای نوآورانه و جدید برای استان ۴-توسعه همکاری های علمی و فنی در زمینه های دارای مزیت استان با کشورهای پیشرفته ۵-شکل گیری تعامل پایدار بین دانشگاه ها ،پژوهشکده ها و شرکت های دانش بنیان ۶-بستر سازی تعامل سازنده با شرکت های پیشرفته ی بین المللی در حوزه ی فعالیت های دریا پایه جهت انتقال فن اوری و دانش

ماخذ: مطالعات مشاور

سپس به منظور ارزیابی تاسف نسبی پرسش نامه ای تشکیل و در اختیارکارگروه های تخصصی برنامه آمایش استان بوشهر قرار گرفت.کارگروه تخصصی آمایش بوشهر در قالب پرسش نامه هایی از ۰ تا ۱۰ به تناسب کارآمدی راهبرد در جهت تحقق اهداف بنیادین به راهبردهای مربوطه امتیازدهی می کنند. پس از ارزش گذاری کارگروههای تخصصی ،تیم آینده نگاری به محاسبه و ارزیابی میزان اثر گذاری هر راهبرد در هر سناریو می پردازند.

جدول ۱۱: نمونه ماتریس سناریو- راهبرد

راهبرد / سناریو	سناریو ۱	سناریو ۲	سناریو ۳	سناریو ۴	سناریو ۵	سناریو ۶
راهبرد X	...	....	.....	.....		

ماخذ: مطالعات مشاور

چنانکه پس از تشکیل ماتریس ارزش دهی راهبردها، داده ها نرمال می شوند و سپس بر اساس بیشترین ارزش، میزان تاسف ناشی از هر راهبرد در هر سناریو مشخص می شود. در نهایت برای انتخاب راهبردهای پابرجا راهبردی انتخاب شده است که میزان تاسف نسبی آن در حداکثر دو سناریو بیشتر از میانگین تاسف نسبی باشد.

در ادامه راهبردهای ارائه شده به تفکیک ۱۲ محور موضوعی بررسی و پالایش شد و لیست راهبردها برای آزمون پابرجایی آماده گردید. همچنین پردازش و محاسبات پابرجایی راهبردها و در نهایت لیست راهبردهای پابرجا آورده شده است.

جدول ۱۲ لیست نهایی راهبردهای پابرجا به تفکیک محورهای ۱۲ گانه را نشان می دهد.

جدول ۱۲: لیست نهایی راهبردهای منتج از آزمون پابرجایی راهبردها

محور	راهبرد (S)
نفت،گاز و انرژی	۱-توسعه پایدار و تقویت زیرساخت ها در کانون های حوزه تاثیر فعالیت های نفت، گاز و پتروشیمی ۲-توسعه پایدار صنایع نفت، گاز و پتروشیمی ۳-ارتقا سهم مشارکت منابع انسانی و نظام فنی-اجرایی در طرح های نفت و گاز استان ۴-بهره گیری از مزایای تمرکز فعالیت های هسته ای ناشی از توسعه نیروگاه بوشهر ۵-بهبود شاخص های مصرف انرژی ۶-افزایش سهم تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر
صنعت و معدن	۱- ارتقاء سهم صنایع دانش بنیان استان از صنایع دانش بنیان کشور ۲-تقویت خوشه های معدنی و صنعتی دارای مزیت ۳-توسعه خوشه های فعالیت های صنایع دریایی
اجتماعی و فرهنگی	۱-تاکید بر آموزش های متناسب با ارتقا سرمایه اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم ۲-ارتقا سرمایه اجتماعی و فرهنگ عمومی در راستای ایجاد جامعه ای پویا و خلاق ۳-ارتقا سلامت، کیفیت زندگی و ایجاد نشاط اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی ۴-حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر و آب های خلیج فارس
جمعیت و نظام سکونتگاهی	۱-ارتقاء و انتظام بخشی به روابط اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و عملکردی-خدماتی کانون¬های ساحلی، پسکرانه و پیوندهای شهری-روستایی ۲-سازماندهی و توسعه یکپارچه مناطق کرانه ای-پسکرانه ای دارای ظرفیت توسعه فضایی شبکه ای ۳-دستیابی به الگوی بهینه توسعه سکونتگاه¬های پایدار و مبتنی بر هویت فرهنگی-تاریخی ۴- ارتقای توان خدماتی سکونتگاه های استان ۵-تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی از طریق شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود
حمل و نقل	۱-ایجاد، حفاظت و توسعه خدمات حمل و نقل ترکیبی(هوایی، زمینی، ریلی و دریایی)
محیط زیست و منابع طبیعی	۱-حفاظت، اصلاح، احیا و توسعه اکوسیستم های آبی و خشکی در منابع محیطی استان در چارچوب توسعه پایدار و گسترش اقتصاد سبز ۲-افزایش میزان سازگاری با شرایط اقلیمی منطقه و مقابله با پیامدهای حاصل از اثرات تغییر اقلیم ۳-مدیریت فعالیت های تاثیرگذار انسانی
آب	۱-افزایش بهره وری و مدیریت مصرف آب ۲-مدیریت پایدار تامین و عرضه آب ۳-تصمیم گیری مشارکتی مدیریت آب

محور	راهبرد (S)
تجارت	۱-تسهیل فضای کسب و کار و مدیریت اثربخش عرضه و تقاضای بازار در استان ۲-ایجاد، توسعه و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان(ایجاد کریدور لجستیک) ۳-توسعه مرکز منطقه ای خدمات برتر بندری و ارتقاء کارکردی بندر بوشهر از نسل دوم به نسل سوم بنادر با کارکرد صنعتی و لجستیکی
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	۱-ارتقا عملکرد نظام های اداری و افزایش هماهنگی بین نهاد های بخشی و بین بخشی ۲-ارتقا مولفه های حکمروایی خوب ۳-افزایش قدرت حاکمیت محلی
گردشگری	۱-توسعه گردشگری دریایی، ساحلی، طبیعت گردی و گردشگری سلامت ۲-توسعه فناوری های نوین در گردشگری ۳-برندسازی جاذبه های طبیعی، فرهنگی و پهنه های تاریخی - معماری ۴-توسعه گردشگری صنعتی ۵-ارتقاء سطح شراکت عمومی-خصوصی و اجتماعی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری ۶-تبدیل بوشهر به پایتخت فرهنگی خلیج فارس
کشاورزی	۱-ارتقاء سطح رقابت پذیری و تکمیل زنجیره ارزش محصولات مزیت دار ۲-توسعه فناوری های نوین ۳-حفاظت و صیانت از منابع پایه ۴-ارتقاء بهره وری از منابع ۵-تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار
علم و فناوری	۱-توسعه نهادها و زیرساخت های علم و فناوری ۲-توسعه فناوری در حوزه های مزیتی و اولویت دار

ماخذ: مطالعات مشاور

این راهبردهای پابرجای منتج از نظر خبرگان و نخبگان و دستگاها های استان بوشهر پایه ی تدوین ساست های سرزمینی توسعه استان بوشهر قرار گرفته است که در ادامه مورد مطالعه و بررسی قرار می گیرد.

۱-۳-٤-۱-۲- تدوین سیاست های سرزمینی توسعه بخش ها در استان بر اساس آزمون پابرجایی

سیاست ها در تصمیم گیری یک راهنمای اندیشه هستند که اصول و ابزار لازم جهت دستیابی به اهداف مطلوب را فراهم می کنند ضمن آنکه اشاراتی نیز به تخصیص منابع دارد. سیاست [۱]در واژه نامه تفصیلی برنامه آمایش استان چنین تعریف شده است " مجموعه ای از اقدامات و دستورالعمل های معینی است که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف مورد نظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب های راهبردی مشخص شده، تعیین و به اجرا گذاشته می شود."

فرآیند دستیابی به سیاست ها در این پروژه پس از آزمون پابرجایی و نهایی شدن راهبردها بوده است.[۲] چنانکه با توجه به مطالعات بخشی و فرابخشی و با اجماع نظر کارشناسان بخشی و همچنین تیم تلفیق مشاور سیاست های قابل ارائه در هر یک از راهبردها و به تفکیک محورهای موضوعی [۳]تدوین و در جدول ۱۳ ارائه شده است.

جدول ۱۳: سیاست های تدوین شده به تفکیک محورهای موضوعی بر اساس راهبردهای پابرجا

محور	راهبرد	سیاست
نفت و گاز و انرژی	توسعه پایدار و تقویت زیرساخت ها در کانون های حوزه تاثیر فعالیت های نفت، گاز و پتروشیمی	کیفیت بخشی به زیر ساخت های شبکه انرژی و تاسیسات مربوطه
		ساماندهی هدفمند فعالیت های مرتبط با مسئولیت های اجتماعی
	توسعه پایدار صنایع نفت، گاز و پتروشیمی	تسهیل فرآیند جذب سرمایه گذار در صنایع میان دستی و پایین دستی
		متنوع سازی محصولات پتروشیمی با رویکرد صادراتی
		گسترش صنایع کوچک و خدماتی در جوار صنایع بزرگ
		تقویت شرکت های دانش بنیان در ارائه خدمات و پشتیبانی
	ارتقا سهم مشارکت منابع انسانی و نظام فنی- اجرایی در طرح های نفت و گاز استان	ظرفیت سازی در بکارگیری نیروهای متخصص بومی
	بهره گیری از مزایای تمرکز فعالیت های هسته ای ناشی از توسعه نیروگاه بوشهر	توسعه ی متوازن بخش های مختلف استان در راستای توسعه ی هسته ای
		توسعه کاربرد فناوری های هسته ای در حوزه های مزیتی استان
	بهبود شاخص های مصرف انرژی	شناسایی ظرفیت های بهینه سازی انرژی در بخش های مختلف استان
	افزایش سهم تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر	شناسایی و بهره گیری از منابع تولید انرژی های تجدید پذیر در سطح استان
صنعت	ارتقاء سهم صنایع دانش بنیان استان از صنایع دانش بنیان کشور	بکارگیری شبکه همکاری ملی و بین المللی در حوزه صنایع دانش بنیان
		کیفیت بخشی و استانداردسازی محصولات صنعتی دانش بنیان
		توسعه هدفمند صنایع وابسته به کشاورزی پیشرفته و صنعتی

[۱] Policy

[۲] در راهنمای شرح خدمات تدوین سیاست های سرزمینی توسعه بخش ها در استان بر اساس تحلیل SWOTو بیش از راهبردهای پابرجا اشاره شده است در صورتیکه دستیابی به سیاست های توسعه استان می بایست منتج از راهبردهای نهایی و پابرجا باشد.

[۳] بر اساس پنل تلفیق (دریاپایه) که مورخ ۹۶/۱۱/۴ در سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر برگزار گردید ، بنا به خواست نخبگان و اهمیت موضوعاتی از قبیل آب ،صنعت، تجارت، کشاورزی ، گردشگری ؛ موضوعات فوق الذکر به محورهای مورد مطالعه افزوده گردید، بر این اساس راهبردهای پابرجا بر اساس ماهیت و مطابق بر تقسیم بندی جدید در قالب ۱۲ محور ارائه شده است.

محور	راهبرد	سیاست
	تقویت خوشه های معدنی و صنعتی دارای مزیت	تکمیل زنجیره ارزش و حلقه های مفقوده فعالیت های معدنی
		گسترش و تنوع بخشی به بازارهای هدف در زمینه صنایع و معادن با فناوری بالای استان
		حمایت ازتولید و عرضه کالاها در عرصه های نوین و پیشتاز فناوری
		تسهیل و حمایت از استقرار صنایع آب بر
		بسترسازی توان رقابت پذیری صنایع و معادن استان
	توسعه خوشه های فعالیت های صنایع دریایی	مدیریت مشارکتی فعالیت های بندری و دریایی استان
		توانمندسازی و افزایش همگرایی اجزای زنجیره ارزش صنایع دریایی
اجتماعی و فرهنگی	تاکید بر آموزش های متناسب با ارتقا سرمایه اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم	افزایش مهارت زندگی از طریق توسعه آموزش های اجتماع محور
		توسعه همکاری های بین دانشگاه و دستگاه های اجرایی در حوزه های اجتماعی-فرهنگی
		توسعه نظام تولید دانش اجتماعی-فرهنگی در سطح استان
	ارتقا سرمایه اجتماعی و فرهنگ عمومی در راستای ایجاد جامعه ای پویا و خلاق	تاکید بر حمایت های رسمی و غیررسمی از شهروندان در حوزه های اجتماعی -فرهنگی
		تقویت شبکه روابط اجتماعی شهروندان با نهاد های دولتی و غیر دولتی
		تقویت حقوق، تکالیف و هویت شهروندی در استان
		تاکید بر تقویت ارزش ها و هنجارها و افزایش میزان تعلق مردم به استان
		افزایش اعتماد اجتماعی مردم به نهاد های دولتی و مدنی
	ارتقا سلامت، کیفیت زندگی و ایجاد نشاط اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی	پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی در مناطق فعالیتی نفت و گاز
		افزایش سطح سواد مردم در زمینه سبک زندگی سالم
		دسترسی عادلانه به خدمات سلامت و سایر خدمات رفاهی-اجتماعی در محور شمالی-جنوبی استان
		ایفای نقش حاکمیت در ارتقای سلامت و کاهش آسیب های اجتماعی همراه با مدیریت عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
		ایجاد شهر سالم با تاکید بر تعیین کننده های اجتماعی سلامت و گروه ها و اقشار آسیب پذیر
	حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر و آب های خلیج فارس	توسعه ظرفیت ها و ارتقا قابلیت های موجود در زمینه حفاظت میراث تاریخی، طبیعی، فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
جمعیت و نظام سکونتگاهی	ارتقاء و انتظام بخشی به روابط اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و عملکردی-خدماتی کانون¬های ساحلی، پسکرانه و پیوندهای شهری-روستایی	بهینه سازی ارتباط بین مناطق فعالیتی سکونتی ساحلی با مناطق پسکرانه
		برقراری تعادل سرزمینی با قطب های اقتصادی نوار ساحلی استان
	سازماندهی و توسعه یکپارچه مناطق کرانه ای-پسکرانه ای دارای ظرفیت توسعه فضایی شبکه ای	بهینه¬سازی توزیع منطقه¬ای خدمات برتر و اجتماعی
	دستیابی به الگوی بهینه توسعه سکونتگاه¬های پایدار و مبتنی بر هویت فرهنگی-تاریخی	ارتقا نظام سکونتگاهی پایدار مبتنی بر معماری بومی
	ارتقای توان خدماتی سکونتگاه های استان	توزیع متعادل زیرساخت ها و خدمات اجتماعی و رفاهی در سطح سکونتگاه های استان

محور	راهبرد	سیاست
		ارتقا خدمات رسانی به مراکز روستایی
	تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی از طریق شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود	ارتقا کیفیت سکونتگاه ها
حمل و نقل	ایجاد، حفاظت و توسعه خدمات حمل و نقل ترکیبی(هوایی، زمینی، ریلی و دریایی)	ایجاد و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و اتصال به کانون¬های اصلی بندری و کریدورهای اصلی فعالیتی و جمعیتی
		افزایش سطح کیفی و توسعه کمی شبکه حمل و نقل متناسب با کارکردهای تخصصی هر کریدور
		ایجاد و توسعه سیستم یکپارچه حمل ونقل
		تقویت کریدورهای ارتباطی استان با استان های مجاور و اتصال به کریدورهای ترازیتی ملی
محیط زیست و منابع طبیعی	حفاظت، اصلاح، احیا و توسعه اکوسیستم های آبی و خشکی در منابع محیطی استان در چارچوب توسعه پایدار و گسترش اقتصاد سبز	حفاظت فعال مشارکتی بین دستگاهی از منابع آب و خاک و ارتقاء بازدهی و کیفیت خاک
		تقویت آبخوان از طریق طرح های تغذیه مصنوعی
		بیابان زدایی مشارکتی و کنترل کانون های بحرانی گرد وغبار
		اتخاذ سیاست های تشویقی برای مشارکت جامعه محلی در بهره برداری پایدار چندمنظوره از اراضی جنگلی و مرتعی
		مدیریت مشارکتی اکوسیستم ها و گونه های حساس و آسیب پذیر
		اتکا نظام تصمیم گیری به پایگاه اطلاعات و سامانه های پایش و ارزشیابی منابع طبیعی و محیط زیست
	افزایش میزان سازگاری با شرایط اقلیمی منطقه و مقابله با پیامدهای حاصل از اثرات تغییر اقلیم	مدیریت سازشی با تغییر اقلیم
	مدیریت فعالیت های تاثیرگذار انسانی	به کارگیری فناوری های نوین در صنایع و ارتقا کیفیت هوا از طریق مشارکت نهادی
آب	افزایش بهره وری و مدیریت مصرف آب	سازگاری با کم آبی
		نوسازی و بهسازی روش های آبیاری
		بهره برداری از آب های نا متعارف
		هم افزایی سازوکارهای جلوگیری از برداشت غیر مجاز آب
	مدیریت پایدار تامین و عرضه آب	کنترل و بهبود کیفیت منابع آب
		بهره برداری پایدار از آب دریا
		توسعه و بهینه سازی شبکه های انتقال آب
	تصمیم گیری مشارکتی مدیریت آب	ایجاد و توسعه تشکل های مردم نهاد آب
		ارزش گذاری واقعی آب
حکمروایی و نظام تصمیم گیری	ارتقا عملکرد نظام های اداری و افزایش هماهنگی بین نهاد های بخشی و بین بخشی	پیاده سازی مدیریت یکپارچه در سطوح مختلف مدیریتی استان
		چابک سازی و متناسب سازی تشکیلات اداری استان
		توانمندسازی منابع انسانی دستگاه های دولتی استان
	ارتقا مولفه های حکمروایی خوب	بستر سازی مشارکت گروه های مردمی
		شفاف سازی فعالیت و عملکرد نهاد های دولتی

محور	راهبرد	سیاست
	افزایش قدرت حاکمیت محلی	توسعه همکاری های متقابل منطقه ای بین استان های بوشهر، فارس و کهگیلویه و بویر احمد(منطقه ۵)
		بهره گیری از مدیریت مشارکتی سطوح محلی استان
تجارت	تسهیل فضای کسب و کار و مدیریت اثربخش عرضه و تقاضای بازار در استان	توسعه شیوه های نوین تامین، توزیع، بازاریابی، فروش و خدمات مهندسی و بازرگانی
	ایجاد ،توسعه و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان(ایجاد کریدور لجستیک)	تجهیز و توسعه و مدیریت یکپارچه شبکه لجستیک خدمات بندری
	توسعه مرکز منطقه ای خدمات برتر بندری وارتقاء کارکردی بندر بوشهر از نسل دوم به نسل سوم بنادر با کارکرد صنعتی و لجستیک	هوشمندسازی بنادر استان
گردشگری	توسعه گردشگری دریایی، ساحلی، طبیعت گردی و گردشگری سلامت	توسعه زیرساخت های گردشگری دریایی و ساحلی در استان
		ارتقای کمی و کیفی خدمات اقامتی و رفاهی استان با هدف تسهیل گردشگری سلامت
	توسعه فناوری های نوین در گردشگری	ارتقاء زیر ساخت های گردشگری مجازی
	برندسازی جاذبه های طبیعی، فرهنگی و پهنه های تاریخی - معماری	بهره گیری از جاذبه های معماری و بافتها و محوطه های تاریخی شهرهای استان به منظور برندسازی معماری در مناطق گرم و مرطوب
		ترویج جاذبه های فرهنگی و هنری بومی استان بوشهر
		استفاده از ظرفیت بوم گردی برای توسعه گردشگری
	توسعه گردشگری صنعتی	توسعه و ترویج گردشگری در مناطق صنعتی
	ارتقاء سطح شراکت عمومی-خصوصی و اجتماعی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری	تسهیل و حمایت از فعالیت های سازمان های مردم نهاد در بخش گردشگری
		فرهنگ سازی و ارتقاء دانش شهروندان در صنعت گردشگری
	تبدیل بوشهر به پایتخت فرهنگی خلیج فارس	تعامل هدفمند و سازنده ملی و بین المللی با تاکید بر حفظ ذخایر فرهنگی و تقویت هویت و تمدن خلیج فارس در استان بوشهر
		حفظ، تقویت و گسترش هویت خلیج فارس در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی
کشاورزی	ارتقاء سطح رقابت پذیری و تکمیل زنجیره ارزش محصولات مزیت دار	ایجاد و ارتقای زنجیره ی ارزش برای تمام تولیدات زیستی
		حمایت از پژوهش های به نژادی و زیست فناوری برای بهبود تولیدات
		توسعه بازار و نظام بازرگانی محصولات کشاورزی
	توسعه فناوری های نوین	مدیریت دانش و توانمندسازی منابع انسانی و بهره برداران و ترویج دستاوردها
		حمایت از کسب و کارهای جدید و فناورانه
	حفاظت و صیانت از منابع پایه	صیانت از منابع خاک
		توسعه جنگل کاری تلفیقی مشارکتی
		تثبیت و حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهی، دام و آبزیان

محور	راهبرد	سیاست
	ارتقاء بهره وری از منابع	بهینه سازی الگوی کشت بر اساس تناسب اراضی
		ساماندهی نظام های بهره برداری
		بهبود مدیریت برداشت ذخایر دریایی
	تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار	توسعه آبزی پروری دریایی
		اصلاح و نوسازی نخیلات
		توسعه و بهبود کشت های گلخانه ای و خارج از فصل
		توسعه شورورزی و کشت گیاهان کم آب بر
		توسعه کشت گیاهان دارویی
		استقرار نظام گواهی سلامت محصولات کشاورزی
		بهبود کیفی تولیدات دام و طیور
		سازگاری با پیامدهای تغییر اقلیمی
علم و فناوری	توسعه نهادها و زیرساخت های علم و فناوری	تسهیل گری و شتابدهی کارآفرینی فناورانه
		گسترش زیرساخت های فناوری ارتباطات و اطلاعات
		ترویج فرهنگ علم و فناوری
	توسعه فناوری در حوزه های مزیتی و اولویت دار	بسترسازی آموزش های مهارتی و کارآفرینی در دانشگاه¬ها و جامعه
		بکارگیری خلاقیت دانشگاه ها در تبدیل آموزش به فرآیند تولید دانش
		بکارگیری و گسترش شبکه های علم و فناوری در مقیاس ملی و بین المللی

ماخذ: مطالعات مشاور

۱-۳-٤-۳- طراحی شکل بندی کلان نظام فضایی استان (تصویرچشم انداز توسعه استان)

پس از شناسایی راهبردهای پابرجا، در این بخش نوبت به تصویر سازی چشم انداز توسعه استان می رسد. بدین منظور پس از ترسیم سند چشم انداز توسعه و ماموریت های آن منتج از اهداف بنیادین در قالب پنل های متعدد تخصصی و تلفیقی، شکل بندی کلان نظام فضایی استان مورد طراحی قرار می گیرد. طراحی شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان، به‌عنوان بخش مهمی از مطالعات تلفیق سازمان فضایی است. چراکه این بخش با تلفیق ظرفیت‌ها و محدودیت‌های توسعه در فضای استان، چارچوب کلان نظام فضایی استان را جهت دستیابی به توسعه متعادل و متوازن ترسیم می‌نماید.

یکی از محوری‌ترین اهداف این بخش شناسایی قلمروهای توسعه فعالیت و استقرار جمعیت به ترتیب اولویت، از مناسب‌ترین (قلمروهای اولویت‌دار) تا نامناسب‌ترین (قلمروهای فاقد مزیت) و قلمروهای داری محدودیت ساختاری در سطح کل استان بوشهر در چارچوب چشم‌انداز، اهداف و راهبردهای پابرجا است.

این بخش ساختار اصلی تحقق فضایی چشم‌انداز مطلوب استان را در بستر فضایی استان ترسیم می‌نماید؛ و به همین دلیل به‌عنوان طرح پایه آمایش استان نیز، از آن یادشده است. به عبارت دیگر در این بخش ظرف مکانی تحقق چشم انداز استان بوشهر مورد مناسبت سنجی قرار می گیرد.

نتایج تلفیقی این بخش یکی از گام های مهم در ارائه تصویر سازمان فضایی استان در افق طراحی به شمار می رود.

در نمودار ۵ جایگاه این بند در فرایند آمایش استان و چگونگی ارتباط آن با فرایندهای قبل و بعد خود نشان داده شده است.

در این بخش در راستای بهره‌گیری از خرد جمعی، از مشارکت نخبگان و خبرگان استان بوشهر در خصوص شناسایی و تدقیق شاخص‌های اصلی ظرفیت ها و محدودیت‌های توسعه فضایی بهره گرفته‌شده است. درنتیجه می‌توان این بخش را محصول خرد جمعی نخبگان و خبرگان استانی به شمار آورد.

محصول این بخش استخراج ظرفیت‌های توسعه در فضای استان و تحلیل بازتاب بالفعل شدن این ظرفیت‌ها متناسب با اولویتشان در تحقق چشم‌انداز، اهداف و راهبردهای توسعه در آمایش استان است.

نمودار ۵:جایگاه بخش شکل بندی کلان نظام فضایی در گام سوم (تبیین چشم انداز و طراحی سناریوی توسعه فضایی)شرح خدمات آمایش استان

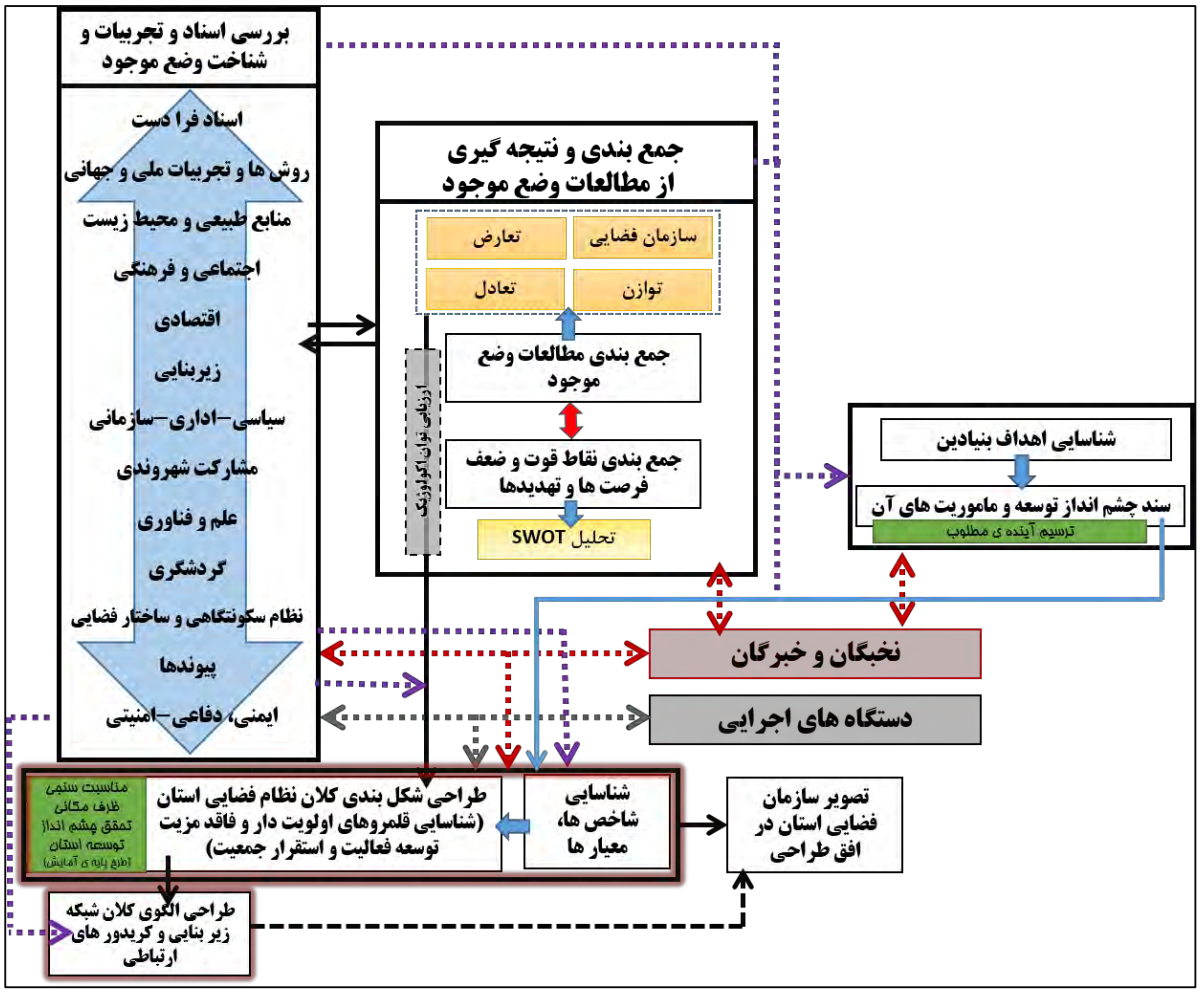

ماخذ: مطالعات مشاور

۱-۳-٤-۳-۱- تعیین قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت در استان

در این بخش از طراحی شکل بندی کلان نظام فضایی استان بوشهر به تعیین قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت در سطح استان بوشهر می پردازیم. در راستای تعیین قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت، بدیهی است که تمام سطح استان قابلیت استقرار و توسعه سکونت و فعالیت را ندارد. بخشی از استان به‌واسطه قلمروهایی که توسط انسان ساخته‌شده است و یا مورداستفاده فیزیکی قرار می‌گیرد، قابل بارگذاری نیستند. این قلمروها همان قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت در سطح استان بوشهر هستند. این قلمروها به صورت قراردادی در این گزارش قلمروهای تثبیت شده (به معنای قلمروهایی از استان که به واسطه فعالیت های انسانی تثبیت شده اند.) نامیده می شوند.

قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت یا به عبارتی قلمروهای تثبیت شده در سطح استان بوشهر شامل شهرها، روستاها، نیروگاه ها، مناطق نظامی، شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه و آزاد، مناطق نمونه گردشگری، معادن، اراضی کشاورزی و شیلاتی، خطوط ریلی و جاده ای، خطوط زیر بنایی، فرودگاه ها و حرایم قانونی تمامی قلمروهای مذکور می باشند.

بر این اساس و با توجه به جدول ۱۴ و نمودار ۶ ، بیشترین سهم از کل اراضی تثبیت‌شده با ۳۹.۳ درصد، مربوط به شهرستان دشتستان است که این امر عمدتاً به دلیل سهم بالای این شهرستان از سطح زیر کشت زراعی می باشد. همچنین شهرستان عسلویه با حضور فعالیت های حوزه ی نفت و گاز با ۲۰.۵ درصد بیشترین سهم از سطح اشغال استان توسط قلمروهای زیست و فعالیت را در بین شهرستان های استان دارد.

جدول ١٤: مساحت قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت (اراضی تثبیت‌شده) در هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر

قلمروهای تثبیت شده (کیلومتر مربع)	سهم از کل قلمروهای تثبیت شده (درصد)	سهم از مساحت شهرستان (درصد)
۲۵۱.۵	۱۲.۹٪	۱۹.۱٪
۱۴۷.۴	۷.۶٪	۷.۶٪
۷۴.۰	۳.۸٪	۵.۱٪
۷۶۵.۸	۳۹.۳٪	۱۲.۱٪
۱۹۰.۹	۹.۸٪	۳.۸٪
۱۶۸.۹	۸.۷٪	۷.۶٪
۳۴.۴	۱.۸٪	۲.۰٪
۱۵۳.۰	۷.۸٪	۲۰.۵٪
۸۰.۳	۴.۱٪	۱۷.۳٪
۸۳.۴	۴.۳٪	۴.۵٪
۱,۹۴۹.۶	**۱۰۰.۰٪**	**۸.۵٪**

ماخذ: مطالعات مشاور

نمودار ٦: سهم قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت (اراضی تثبیت شده) در هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر

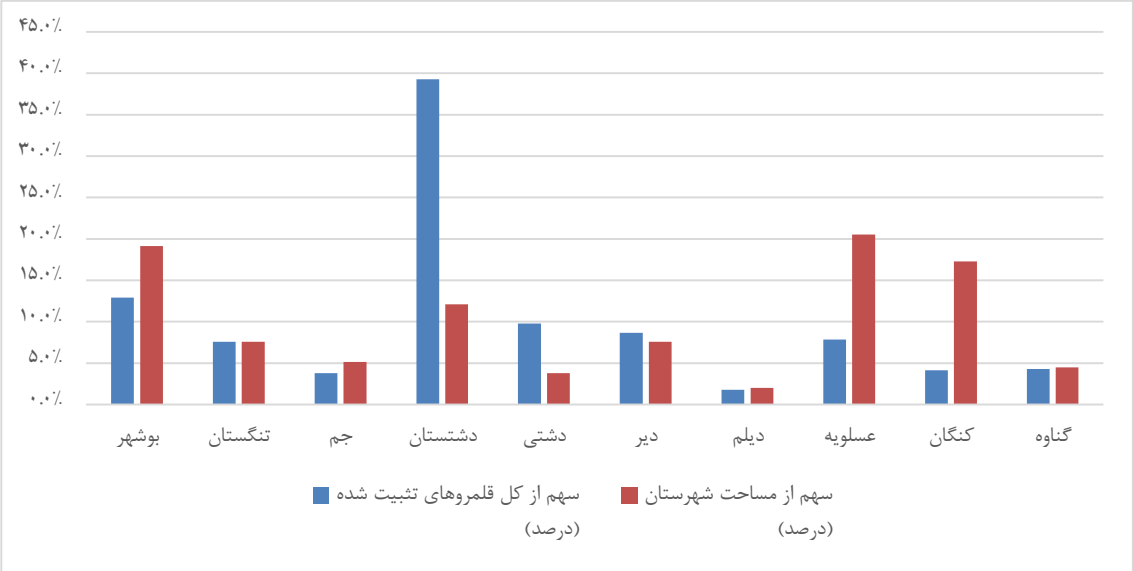

ماخذ: مطالعات مشاور

با نگاهی به نقشه ۱ می توان دریافت که محدوده میانی استان به ویژه شهرستان های بوشهر و دشتستان بیشترین تمرکز سطح قلمروها ی زیست و فعالیت را به خود اختصاص می دهند. همچنین در مجموع نیز محدوده های نزدیک به ساحل سطح بیشتر قلمروهای فعالیت و زیست در سطح استان را به خود اختصاص می دهد. دلایل مختلفی همچون، وجود مرکز استان و زیرساخت‌های مرتبط با آن، وجود دریا و معیشت وابسته به آن، محدودیت توسعه به واسطه ی وجود موانع طبیعی همچون کوهستان به ویژه در پسکرانه و در نهایت وجود زیرساخت‌های مطلوب‌تر و صرفه‌های ناشی از تجمع، هزینه‌های توسعه‌های جدیدتر را نسبت به دیگر مناطق استان کاهش می‌دهد. مجموعه‌ی عوامل مذکور در کنار شاخص‌های دیگر به نحوه پیشنهاد استقرار کاربری‌های مختلف در سطح استان و اولویت‌های آن منجر می‌شود که در ادامه به‌تفصیل به آن پرداخته خواهد شد.

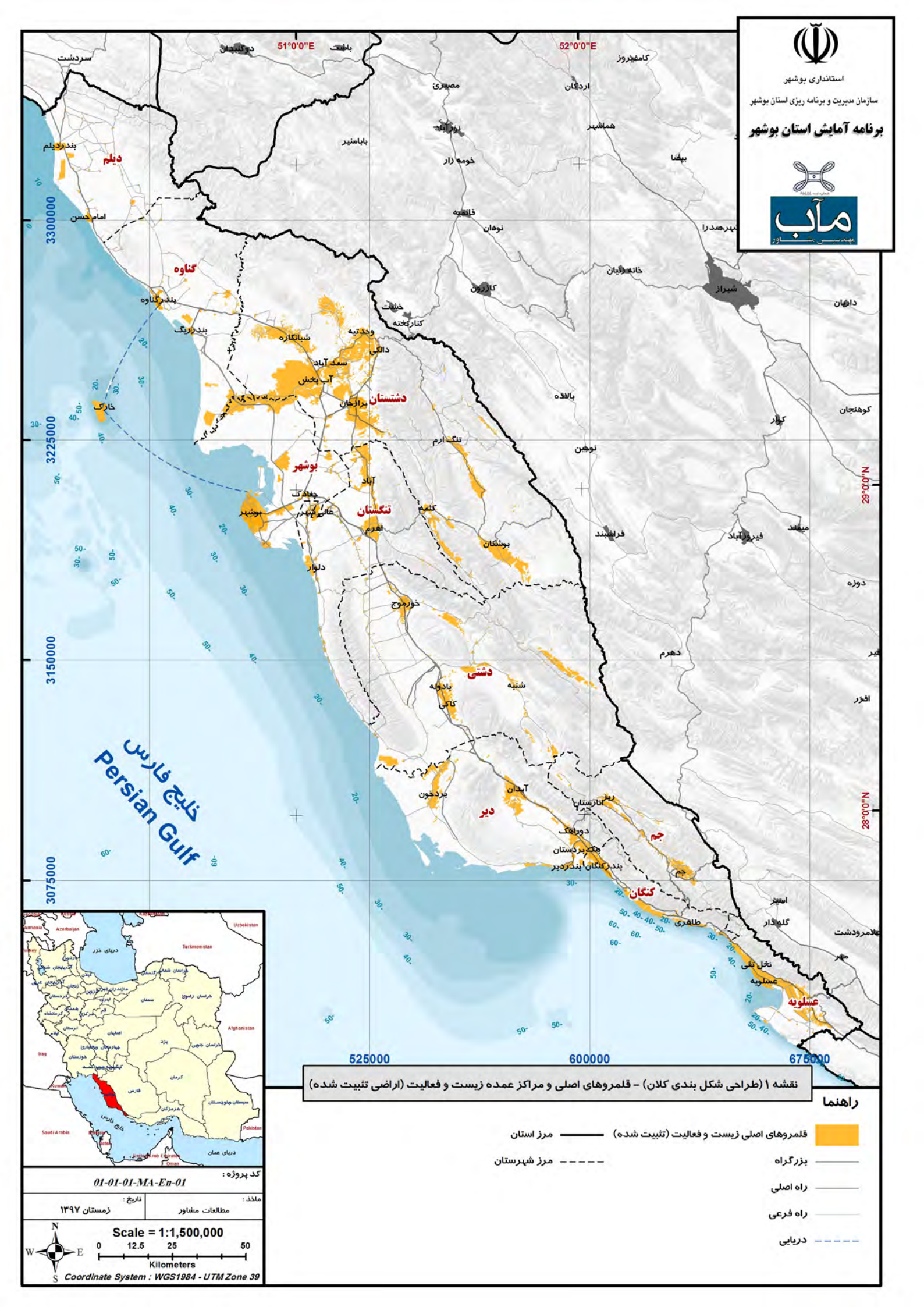
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
29°0'0"N
28°0'0"N
خلیج فارس
Persian Gulf
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
نقشه ۱ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت (اراضی تثبیت شده)
راهنما
قلمروهای اصلی زیست و فعالیت (تثبیت شده)
مرز استان
مرز شهرستان
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

۱-۳-٤-۳-۲- طراحی الگوی کلان شبکه های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی (ملی و استانی)

هدف از انجام مطالعات این بخش بررسی و طراحی الگوی کلان شبکه های اصلی زیربنایی و کریدور های ارتباطی در استان بوشهر و اتصالات آن با استان های پیرامون می باشد. در کنار شناسایی اولویت‌های قلمروهای توسعه استان، الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی استان با ایجاد پیوند و اتصال بین این قلمروها در جهت حداکثر سازی ظرفیت‌های توسعه استان و همچنین دستیابی متعادل کل پهنه سرزمینی به زیرساخت‌های توسعه طراحی می گردد.

۱-۳-٤-۳-۲-۱- طراحی الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی

همانگونه که در **تصویر ۲** مشهود است، در راستای دستیابی به الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی استان، ابتدا با تلفیق پهنه‌های اولویت‌بندی شده‌ی استقرار فعالیت‌های صنعتی و خدماتی (سکونت)[1]، کانون‌ها، کریدورها و پهنه‌های اصلی تمرکز فعالیت در افق برنامه ی آمایش شناسایی می‌شود. در کنار این امر با تلفیق شبکه‌ی زیر بنایی وضع موجود، از طریق تحلیل فازی، به تحلیل شبکه زیر بنایی موجود می‌پردازیم. در انتها با تلفیق دولایه‌ی مذکور و با در نظر گرفتن فاکتورهای اساسی همچون تعادل دسترسی به شبکه ی زیر بنایی، امنیت شبکه و دیدگاه‌های پدافند غیرعامل، کمبودهای اصلی شبکه زیرساختی موجود تحلیل و الگوی کلان پیشنهادی جدید ارائه می‌شود.

تصویر ۲: فرآیند طراحی الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی

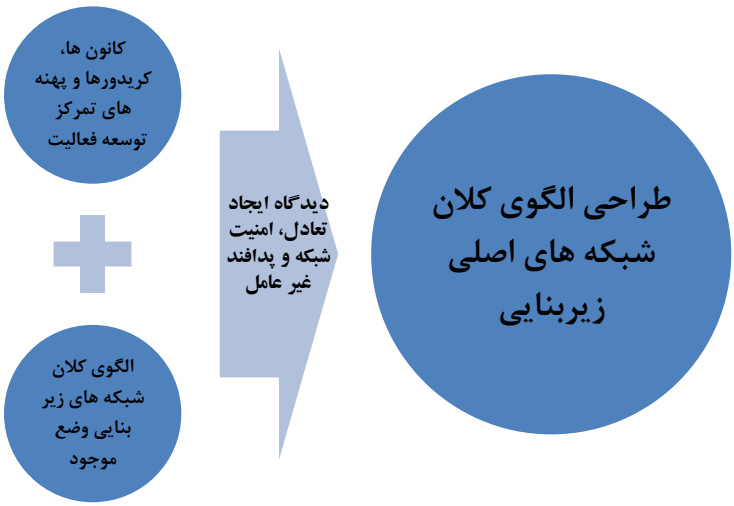

مأخذ: مطالعات مشاور

۱ این پهنه‌ها، همان پهنه‌های مستخرج از بند "**Error! Reference source not found.Error! Reference source not found.**" هستند.

استان بوشهر ازمعدود استان هایی است که زیرساختهای شبکه زیربنایی در آن از تعداد وتنوع زیادی برخورداراست به گونه ای که درمحور خطی استان ودرامتدادشمال به جنوب آن، انواع شبکه های مرتبط با نفت، گاز ومشتقات پتروشیمی در کنار زیر ساخت های برق و آب وجود دارد. با توجه به وضعیت شبکه ی زیر بنایی وضع موجود استان، که عمدتا خطی بوده و از نگاه پدافندی و امنیت انرژی در صورت ایجاد هرگونه ی سانحه ی در طول مسیر این شبکه دچار اختلال می شود. همچنین ضعف تعادل دسترسی به شبکه های اصلی زیر ساختی در وضع موجود در نوار ساحلی کاملا مشهود است. از اینرو در راستای حل مشکلات مذکور و تامین زیر ساخت های توسعه ی آتی استان با توجه به پهنه های تمرکز فعالیت در افق برنامه ی آمایش استان، الگوی شبکه زیر بنایی از خطی به صورت شبکه ای پیشنهاد شده است.

تصویر ۳: الگوی کلان شبکه زیر بنایی وضع موجود

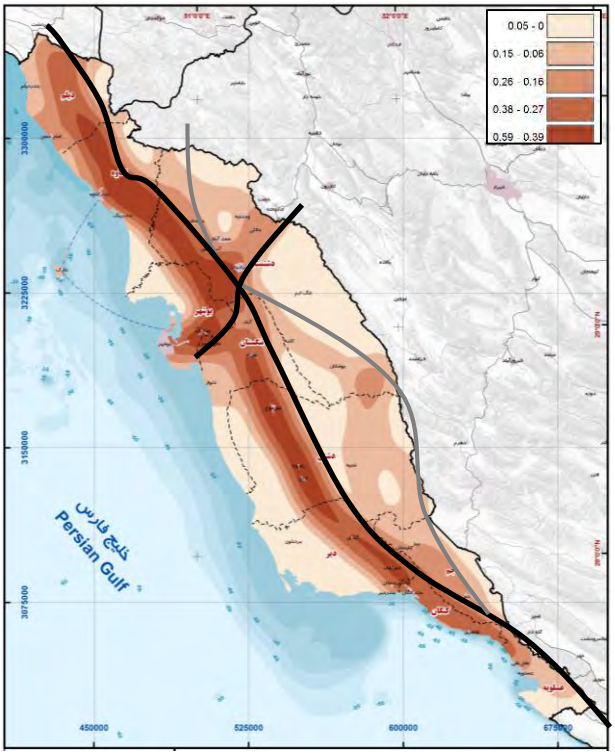

مأخذ: مطالعات مشاور

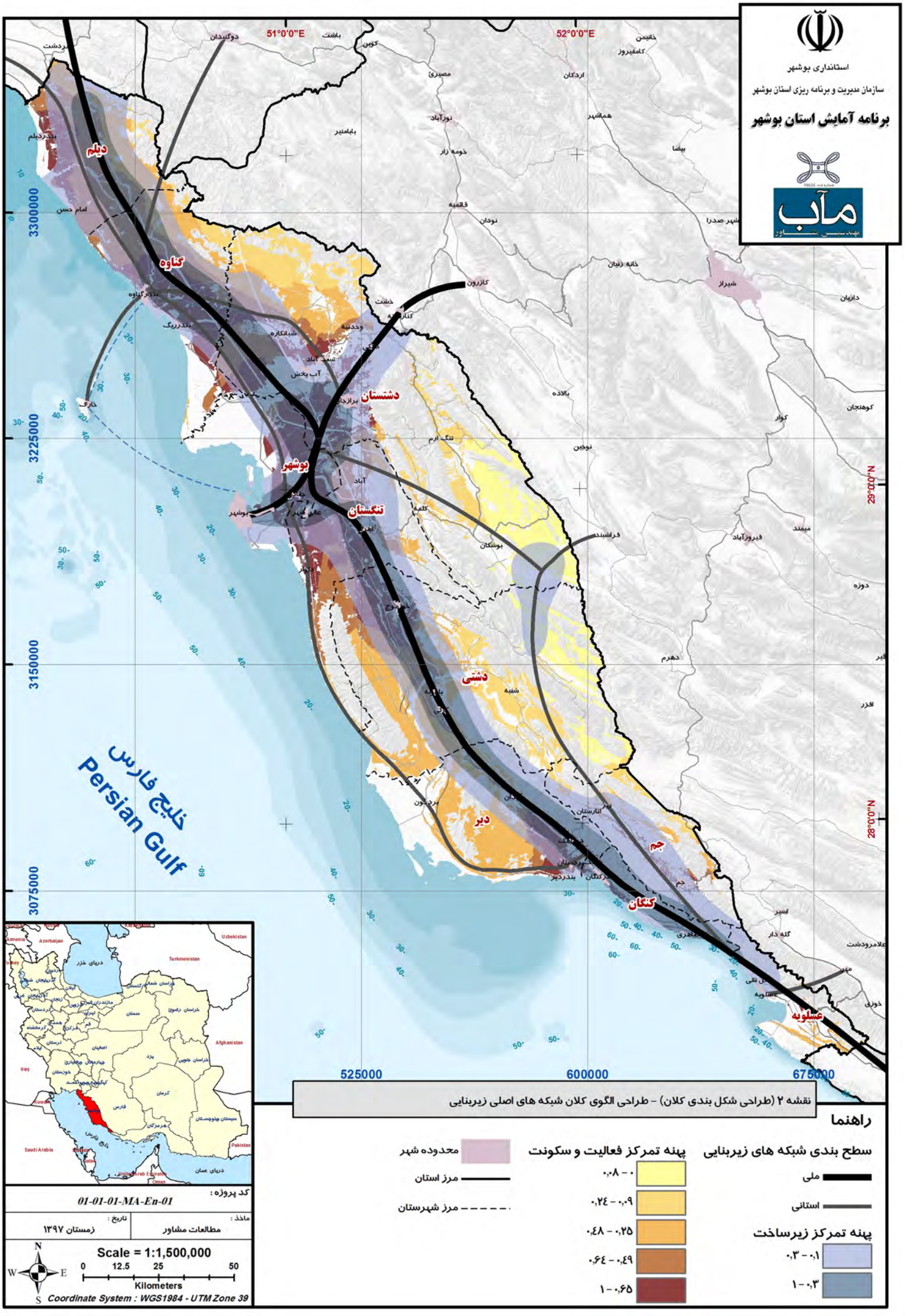
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ۲ (طراحی شکل بندی کلان) - طراحی الگوی کلان شبکه های اصلی زیربنایی
راهنما
سطح بندی شبکه های زیربنایی
ملی
استانی
پهنه تمرکز زیرساخت
۰,۱ - ۰,۳
۰,۳ - ۱
پهنه تمرکز فعالیت و سکونت
۰ - ۰,۰۸
۰,۰۹ - ۰,۲۴
۰,۲۵ - ۰,۴۸
۰,۴۹ - ۰,۶۴
۰,۶۵ - ۱
محدوده شهر
مرز استان
مرز شهرستان
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
N
W
E
S
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

۱-۳-٤-۳-۲-۲- طراحی الگوی کلان کریدورهای ارتباطی

اصولاً یک کریدور یک شبکه حمل نقل چندگزینه‌ای برای جابجایی مسافر و کالا است؛ که با همدیگر اطراف تسهیلات حمل‌ونقل عمده مانند یک‌راه یا راه‌آهن گره می‌خورد. یک کریدور کانون‌ها سکونتی و فعالیتی را به یکدیگر شبیه مرواریدها در یک گردنبند، پیوند می‌دهد. این کانون‌ها شامل همه مقاصد موجود یا توسعه آتی می‌شوندت آن‌ها می‌توانند به بزرگی یک شهر بزرگ یا به کوچکی یک روستای کوچک باشند. (Walljasper,& Jay, 2008,p12) در راستای دستیابی به الگوی کلان کریدورهای ارتباطی پیشنهادی ابتدا می‌بایستی الگوی کریدورهای وضع موجود مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد.

کریدورهای اصلی ارتباطی استان بوشهر که اتصال میان استان بوشهر با استان های همجوار را در بر می گیرد شامل کریدورهای منتهی به استان فارس، هرمزگان و خوزستان می باشد.

کریدورهای موجود استان بوشهر تا حدود زیادی نیازهای موجود استان را تامین می نمایند؛ اما با در نظر گرفتن ظرفیت های توسعه آتی استان و در راستای ایجاد تعادل فضایی در سطح بوشهر با توجه به پهنه های تمرکز فعالیت های آتی استان، این کریدورها نیازمند باز طراحی هستند. همچنین لزوم اتصال مطلوب استان بوشهر به استان های همجوار در راستای بهره مندی از ظرفیت های آن ها تا افق برنامه آمایش استان ضرورت باز طراحی این کریدورها را نشان می دهد. **نقشه ۳** الگوی کلان کریدورهای ارتباطی استان بوشهر را نشان می دهد.

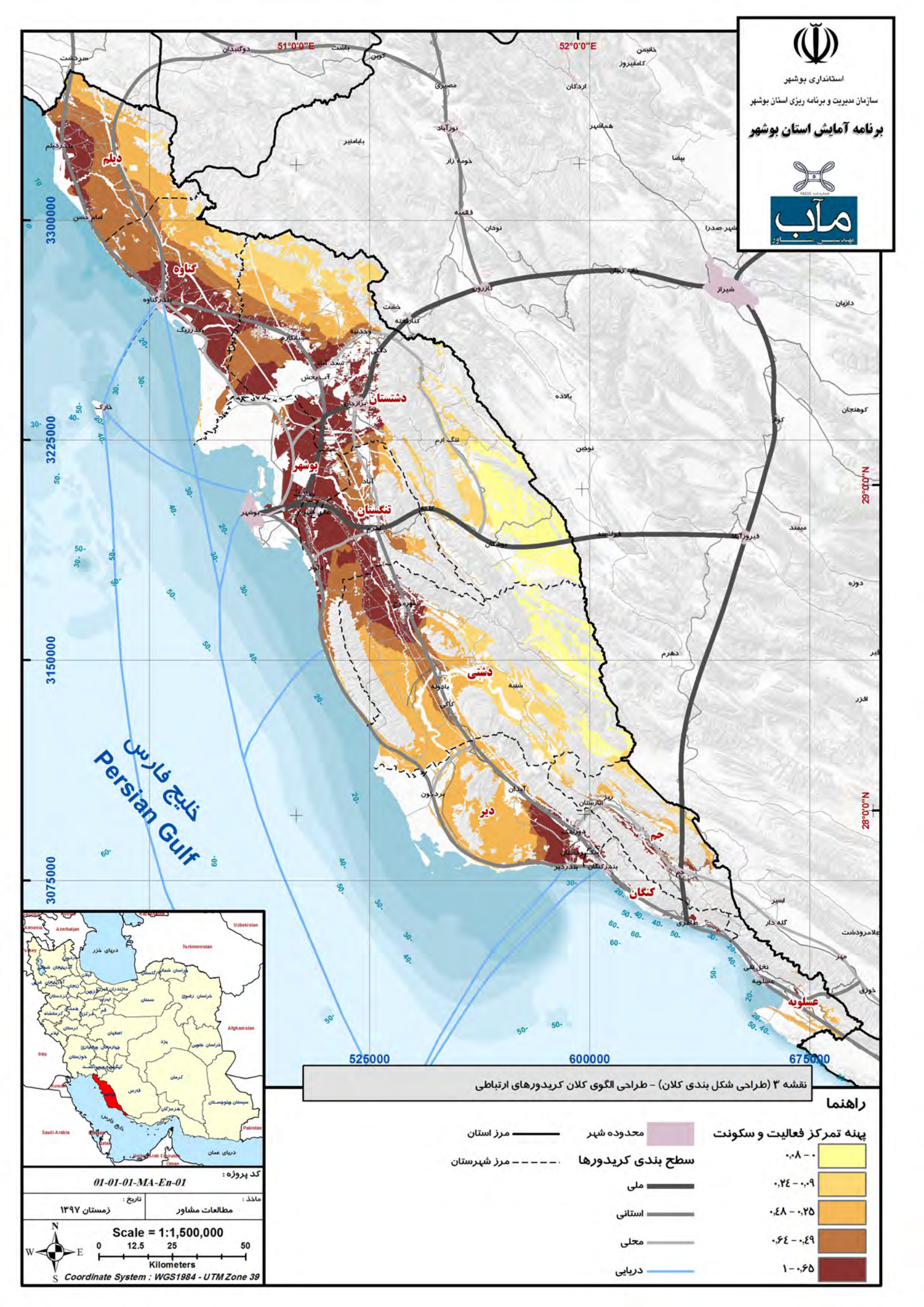
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
کنگان
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ۳ (طراحی شکل بندی کلان) - طراحی الگوی کلان کریدورهای ارتباطی
راهنما
پهنه تمرکز فعالیت و سکونت
۰ - ۰,۰۸
۰,۰۸ - ۰,۲۴
۰,۲۵ - ۰,۴۸
۰,۴۹ - ۰,۶۴
۰,۶۵ - ۱
محدوده شهر
سطح بندی کریدورها
ملی
استانی
محلی
دریایی
مرز استان
مرز شهرستان
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

۱-۳-٤-۳-۳-تعیین قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

روش‌های مختلفی برای تعیین قلمروهای اولویت‌دار و فاقد مزیت توسعه فعالیت و استقرار جمعیت وجود دارد. بخشی ازاین‌روش‌ها شامل، تحلیل کیفی، ارزیابی توان اکولوژیک و تحلیل مناسبت اراضی است. تحلیل‌های کیفی باوجود عمیق بودن در بخشی از محدوده ها، از عدم نگاه جامع رنج می‌برند. تحلیل‌های توان اکولوژیک جهت شناسایی قلمروهای توسعه‌ای باوجود داشتن نگاه جامع‌نگر به‌کل پهنه استان، صرفاً برای برخی از کاربری‌ها همچون کشاورزی و حفاظت کارآمد است؛ اما در کاربری‌های همچون سکونت، صنعت و گردشگری واجد شاخص‌های جامع برای تحلیل و ارزیابی نیست.

بر اساس آنچه گفته شد، در راستای تعیین قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت، در اینجا از دو مدل یکی مدل ارزیابی توان اکولوژیک و دیگری مدل تحلیل مناسبت اراضی استفاده‌شده است. این دو مدل از نظر ماهیت برخورد جهت شناسایی قلمروهای مناسب برای توسعه فعالیت و استقرار جمعیت کاملاً مشابه هستند. به این مفهوم که هر دو مدل با تعریف یک سری شاخص‌ها بر مبنای داده‌های بخش‌های مختلف مطالعاتی از استان سعی در تعیین پهنه‌های مناسب استقرار فعالیت و سکونت و در ادامه اولویت‌بندی آن‌ها از مناسب‌ترین حالت تا نامناسب‌ترین حالت را دارند. تفاوت اصلی این دو مدل در این است که مدل ارزیابی توان اکولوژیک تنها با تحلیل شاخص‌های اکولوژیکی و یا به‌عبارت‌دیگر طبیعی و محیطی همچون شیب، جنس خاک، عمق خاک، اقلیم و غیره سعی در تعیین محدوده‌ی پهنه‌ها یا قلمروهای مناسب کاربری ها را دارد؛ اما در مدل تحلیل مناسبت اراضی در راستای تعمیق مطالعات علاوه بر شاخص‌های اکولوژیک، سایر شاخص‌های تأثیرگذار همچون شاخص‌های اقتصادی، زیرساختی و جمعیتی نیز مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌گیرند. دلیل اصلی استفاده از این شاخص‌ها ضرورت داشتن نگاه عمیق‌تر و تفصیلی‌تر در راستای شناسایی پهنه‌های فعالیتی و سکونتی است؛ چراکه تعیین محدوده‌ی مناسب برخی کاربری‌ها صرفاً وابسته به شاخص‌های اکولوژیک جهت ایجاد و توسعه نمی‌باشند و سایر شاخص‌ها همچون شاخص‌های اقتصادی، جمعیتی و زیرساختی نیز در تعیین محدوده‌ی اولویت استقرار آن‌ها ایفای نقش می‌نمایند. بر اساس آنچه گفته شد، در تعیین قلمروهای فعالیت‌های کشاورزی و همچنین تعیین محدوده‌های حفاظتی (که به‌صورت لایه پوششی در نقشه سازمان فضایی نهایی اضافه خواهد شد) از مدل ارزیابی توان اکولوژیک استفاده‌شده است. چراکه این دو قلمرو عمدتاً وابسته به عوامل طبیعی جهت ایجاد و توسعه می‌باشند. درنتیجه نتایج این دو قلمرو عیناً با یافته‌های بخش اول[1] مطابق دارند؛ اما همان‌گونه که گفته شد، به دلیل احساس ضرورت تعمیق مطالعات از طریق اضافه کردن شاخص‌های تکمیلی‌تر، در تعیین محدوده‌ی قلمروی

[1] گام دوم، بند ۱-۲-۱-۶-۱- ارزیابی توان اکولوژیک در واحد های زیست بومی برای انواع کاربری ها

فعالیت‌های صنعتی، گردشگری و قلمرو استقرار جمعیت (سکونت) از مدل تحلیل مناسبت اراضی استفاده‌شده است. بدیهی است که استفاده از این مدل موجب شده که با اضافه شدن شاخص‌های جدید قلمروهایی که قبلاً وزن کمتری با توجه به شاخص‌های اکولوژیک داشته‌اند و کمتر مناسب استقرار و توسعه شناخته‌شده‌اند، اکنون با ورود شاخص‌های جدید و ارتقای وزن آن‌ها از منظر این شاخص‌ها به‌عنوان عرصه‌های مناسب تعیین شوند. این تفاوت‌ها و دلایل آن‌ها در ادامه این گزارش متناسب با هر کاربری مورد تحلیل و بررسی بیشتر قرار می‌گیرند.

تصویر ٤: نسبت مدل ارزیابی توان اکولوژیک به مدل تحلیل مناسبت اراضی

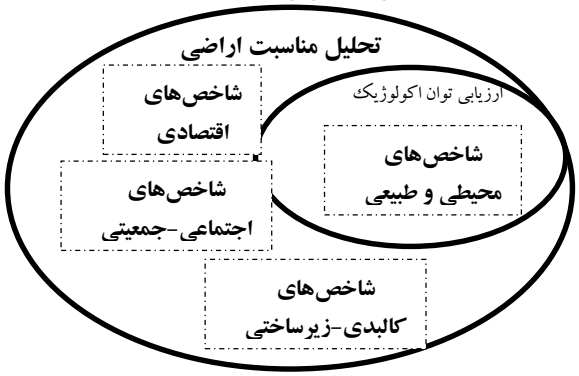

مأخذ: مطالعات مشاور

با توجه به اینکه مدل ارزیابی توان اکولوژیک به‌صورت مبسوط در مطالعات پیشین برنامه آمایش، طرح و بررسی‌شده است در اینجا به جهت جلوگیری از تکرار مکررات صرفاً به تشریح مدل تحلیل مناسبت اراضی پرداخته می‌شود.

همان‌گونه که بیان شد، تحلیل مناسبت اراضی علاوه بر اینکه نگاه جامع به‌کل پهنه استان دارد، از شاخص‌های توان اکولوژیک فراتر رفته و شاخص‌های اقتصادی، زیرساختی و سایر شاخص‌های مهم را متناسب با هر کاربری به‌صورت جامع باهم تلفیق کرده و درنتیجه واجد یک نگاه تحلیلی جامع‌تری نسبت به مدل ارزیابی توان اکولوژیک است. در ادامه به بررسی روش تحلیل مناسبت اراضی به‌تفصیل می‌پردازیم.

تحلیل مناسبت اراضی:

تحلیل مناسبت اراضی در مقیاس‌های مختلف برنامه‌ریزی کالبدی، کاربردهای متفاوتی دارد، اما در مقیاس آمایش، این تحلیل، پاسخ به این سؤال است که آیا یک پهنه از سرزمین، مشخصه‌های لازم برای استقرار یا توسعه یک کاربری مشخص با توجه به شاخص‌های اکولوژیک، اجتماعی، مکانی، اقتصادی و غیره را دارد؟ و تا چه میزان؟

تحلیل مناسبت اراضی در این مطالعات هشت گام اصلی دارد:

گام ۱: تعیین کاربری هدف جهت تحلیل مناسبت اراضی

گام ۲: تعیین مؤلفه‌ها، معیارها، شاخص‌ها متناسب با کاربری تعیین‌شده

گام ۳: وزن دهی به مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌ها بر مبنای کاربری هدف

گام ۴: تلفیق وزن‌های داده‌شده

گام ۵: تلفیق لایه‌ها

گام ۶: طبقه‌بندی لایه‌ی نهایی کاربری هدف

گام ۷: شناسایی قلمروهای حذفی و تثبیتی متناسب با کاربری هدف

گام ۸: استحصال قلمروهای خالص کاربری هدف

گام ۹: تعیین قلمروهای خالص مناسب استقرار و توسعه کاربری هدف

گام ۱۰: تعیین قلمروهای خالص فاقد مزیت استقرار و توسعه کاربری هدف

در ادامه هر یک از این گام‌ها تشریح می‌شوند.

گام ۱: تعیین کاربری هدف جهت تحلیل مناسبت اراضی

در مرحله نخست ضروری است تا کاربری که قصد تحلیل داریم را تعیین نماییم. به این کاربری اصطلاحاً "کاربری هدف" گفته می‌شود. بدیهی است که هر کاربری اقتضائات خاص خود را جهت تحلیل مناسبت اراضی دارد. درنتیجه نمی‌توان هم‌زمان دو یا چند کاربری را مورد تحلیل قرارداد؛ بنابراین ابتدا یک کاربری تحلیل‌شده و سپس کاربری دیگر تحلیل می‌شود و درنهایت لایه‌های نهایی باهم جهت نشان دادن ظرفیت‌های توسعه تلفیقی کاربری‌ها در سطح استان می‌توانند روی‌هم اندازی شوند. این امر در گام چهارم جهت نمایش سازمان فضایی نهایی انجام خواهد شد.

گام ۲: تعیین مؤلفه‌ها، معیارها، شاخص‌ها متناسب با کاربری هدف

برای تحلیل مناسبت اراضی یک کاربری خاص می‌بایست دو یا چند مؤلفه مختلف بر مبنای وزن‌های تخصیص‌یافته به آن‌ها باهم تلفیق (روی‌هم اندازی) شوند تا برآیند آن‌ها بتواند اراضی مناسب جهت استقرار و توسعه آن کاربری را نمایان سازد. به‌عنوان‌مثال جهت دستیابی به محدوده‌ی اراضی مناسب توسعه و استقرار جمعیت (سکونت) سه مؤلفه‌ی "کیفیت محیطی-کارکردی فضا"، "سطح کیفیت و دسترسی به خدمات عمومی و برتر نظام سکونتگاهی" و "دسترسی به زیرساخت‌های پایه توسعه سکونت" بایستی باهم تلفیق شوند.

هر یک از مؤلفه‌ها به‌نوبه خود از مجموعه از معیارها تشکیل‌شده‌اند. به این مفهوم که تلفیق این معیارها باهم بر مبنای وزن‌های تخصیص‌یافته به آن‌ها مؤلفه موردنظر را شکل می‌دهند. به‌عنوان‌مثال در خصوص مؤلفه‌ی "کیفیت محیطی-کارکردی فضا" که یکی از سه مؤلفه اصلی جهت تحلیل مناسبت اراضی کاربری سکونت است؛ با تلفیق سه معیار"محدودیت‌های محیطی و طبیعی"، "کیفیت زیست" و "مجاورت با مناطق دارای ارزش فعالیتی" با توجه به وزن‌های تخصص‌یافته به هر یک، مؤلفه موردنظر به دست می‌آید. بر این اساس تعریف عملیاتی هر مؤلفه را می‌توان در معیارهای زیرمجموعه آن جستجو نمود. به‌عنوان‌مثال مؤلفه‌ی "کیفیت محیطی-کارکردی فضا" یعنی شناسایی پهنه‌هایی

از فضای استان که از محدودیت‌های محیطی و طبیعی فاصله گرفته و سعی در ارتقای کیفیت زیست و مجاورت با مناطق دارای ارزش فعالیتی دارد.

بر همین روال، هر یک از معیارها به‌نوبه خود از مجموعه از شاخص‌ها تشکیل‌شده‌اند. به این مفهوم که تلفیق این شاخص‌ها باهم بر مبنای وزن‌های تخصیص‌یافته به آن‌ها معیار موردنظر را شکل می‌دهند. به‌عنوان‌مثال در خصوص معیار "مجاورت با مناطق دارای ارزش فعالیتی" که یکی از سه معیار اصلی مؤلفه‌ی "کیفیت محیطی-کارکردی فضا" جهت تحلیل مناسبت اراضی کاربری سکونت است؛ با تلفیق هشت شاخص " تراکم جمعیت"،" فاصله از مناطق و نواحی خاص"، " تراکم فعالیت‌های دامداری"، " مجاورت با فعالیت‌های کشاورزی و باغداری "، " مجاورت با فعالیت‌های آبزی‌پروری "، " توزیع فعالیت‌های معدنی"، " توزیع فعالیت‌های صنعتی " و " فاصله از مناطق نمونه گردشگری" با توجه به وزن‌های تخصص‌یافته به هر یک، معیار موردنظر به دست می‌آید. بر این اساس تعریف عملیاتی هر معیار را می‌توان در شاخص‌های زیرمجموعه‌ی آن جستجو نمود. به‌عنوان‌مثال معیار "مجاورت با مناطق دارای ارزش فعالیتی" به مفهوم شناسایی پهنه‌هایی از فضای استان که کمترین فاصله را از کانون های جمعیتی، مناطق و نواحی خاص، فعالیت‌های دامداری، کشاورزی و باغداری، آبزی‌پروری، معدنی، صنعتی و گردشگری دارد.

همان‌گونه که در تصویر ۷ نشان داده‌شده است، جهت شناسایی شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌ها از تحلیل‌های وضع موجود، اهداف، چشم‌انداز و راهبردهای مستخرج از مطالعات پیشین استفاده شد؛ و جهت تدقیق و اصلاح آن‌ها در یک فرآیند رفت و برگشتی از نظرات خبرگان و نخبگان استانی نیز استفاده گردید. این نکته باید اشاره شود که این شاخص‌ها صرفاً اشاره به وضع موجود نبوده و ظرفیتی هستند همچنین برخی شاخص‌ها توسعه‌ای و برنامه‌ای و رو به آینده و ظرفیت‌های آینده هستند.

گام ۳: وزن دهی به مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌ها بر مبنای کاربری هدف

در فرآیند تلفیق، جهت وزن دهی به شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌ها، ازنظر خبرگان و نخبگان استانی بهره گرفته‌شده است. از میان تمامی خبرگان و نخبگان استانی که در طول فرآیند تهیه برنامه آمایش استان حضور داشتن تنها از افرادی که در کنار تخصص خود نگاه فرا بخشی و تلفیقی داشتند انتخاب شدند. چراکه در غیر این صورت هنگام وزن دهی توسط افرادی که صرفاً دیدگاه تخصص در بخش خود را داشتند، با دادن وزن‌های بالا به حوزه تخصصی خود موجب ایجاد انحراف معیار بالا و خطا در پرسشنامه‌ها و نهایتاً اشتباه در تحلیل نهایی می‌شد.

وزن دهی‌ها بر اساس تجربه و تخصص هر یک از نخبگان و خبرگان منتخب و با توجه به اهمیت هر یک از مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌ها صورت پذیرفته است.

وزن هر مؤلفه در بین سایر مؤلفه‌ها با در نظر گرفتن کاربری هدف انجام می‌شود. به این مفهوم که هر فرد بر اساس تجربه و تخصص مشخص می‌نماید که هر مؤلفه متناسب با کاربری هدف چه سهم وزنی را در میان سایر معیارها با توجه به اهمیت ذاتی خود دارد. به‌عنوان‌مثال برای کاربری سکونت فرد خبره تعیین می‌کند که هر یک از سه مؤلفه‌ی "کیفیت محیطی-کارکردی فضا"، "سطح کیفیت و دسترسی به خدمات عمومی و برتر نظام سکونتگاهی" و "دسترسی به زیرساخت‌های پایه توسعه سکونت" چه سهم وزنی نسبت به هم با توجه به کاربری سکونت دارند. وزن‌ها به‌صورت درصد داده می‌شوند، درنتیجه مجموع وزن‌های داده‌شده به‌کل مؤلفه‌ها باید به ۱۰۰٪ برسد. بر همین روال معیارهای زیر مجموع هر مؤلفه متناسب با هر کاربری و شاخص‌های زیرمجموعه هر معیار متناسب با هر مؤلفه و کاربری هدف توسط خبرگان و نخبگان منتخب وزن دهی شده‌اند.

گام ٤: تلفیق وزن‌های داده‌شده

میانگین وزنی تمامی وزن‌های داده‌شده به تک‌تک مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌ها محاسبه می‌شود. انحراف معیار تمامی وزن‌های داده‌شده محاسبه‌شده و پاسخ‌هایی که از انحراف میانگین فاصله فاحش دارند حذف‌شده تا درنهایت بهترین همگرایی در وزن‌های داده‌شده حاصل شود. نتیجه تلفیق وزن‌های داده‌شده برای هر یک از کاربری‌ها در قلمروهای اولویت توسعه و استقرار هر یک از کاربری‌های هدف ارائه‌شده است.

گام ٥: تلفیق لایه‌ها

همان‌گونه که در تصویر ۷ نشان داده‌شده است، در تحلیل مناسبت اراضی، لایه‌های شاخص‌های زیرمجموعه‌ی هر معیار با توجه به وزن تلفیقی هر یک به‌صورت لایه‌های رستری در فضای نرم‌افزار ArcGIS تلفیق‌شده و لایه‌ی مؤلفه‌ی متناظر را شکل می‌دهند؛ به همین ترتیب با تلفیق لایه‌های رستری معیارها، لایه‌ی مؤلفه متناظر و با تلفیق لایه‌های رستری مؤلفه‌ها لایه نهایی کاربری هدف تولید می‌شود.

گام ٦: طبقه‌بندی لایه‌ی نهایی کاربری هدف

همان‌گونه که در تصویر ۷ نشان داده‌شده است، پس از تولید لایه نهایی رستری کاربری هدف، با استفاده از روش natural break[1]، این لایه در پنج طبقه اصلی طبقه‌بندی می‌شود. بر این اساس، با طبقه‌بندی لایه نهایی کاربری هدف، مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین اراضی برای کاربری موردنظر تعیین می‌شود.

گام ۷: شناسایی قلمروهای حذفی و تثبیتی متناسب با کاربری هدف

در ادامه‌ی فرآیند کار مناسبت سنجی اراضی، بعد از شناسایی محدوده‌ی پهنه‌های مناسبت اراضی برای هر یک از کاربری‌ها بر اساس مؤلفه‌ها مذکور (مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های هر کاربری منحصر به همان کاربری است؛ و در بند

۱ این نوع طبقه‌بندی بر اساس توزیع نرمال داده‌های می‌باشد و نقاط عطف داده‌ها مرز بین طبقات را مشخص می‌نماید.

قلمروهای مناسب استقرار مربوط به هر کاربری تشریح می‌شود.) به سطح‌بندی اولویت‌های توسعه هر کاربری در پنج سطح در محدوده کل استان بوشهر اقدام شد؛ یعنی در این مرحله اولویت‌های توسعه پنج‌گانه یک کاربری تمام سطح استان را پوشش می‌دهد؛ یعنی مشخص است که هر نقطه از استان (در ۱۰۰٪ سطح استان بوشهر) چه اولویتی از یک کاربری مشخص را دارد. به‌عبارت‌دیگر هیچ محدوده‌ای از سطح استان بدون تعیین اولویت در این مرحله باقی نمی‌ماند. ولیکن بدیهی است که بخش‌هایی از سطح استان را نمی‌توان به برخی از کاربری‌ها (با در نظر گرفتن اقتضاعات آن کاربری) تخصیص داد. به‌عنوان‌مثال کاربری سکونت در محدوده‌های فعالیتی همچون صنعت وضع موجود نمی‌تواند ایجاد شود و یا توسعه پیدا کند. یا همین‌طور در محدودهای طبیعی مانند داخل دریاچه‌ها، بالای کوه‌ها، داخل رودخانه‌ها و غیره نمی‌توان سکونت مستقر نمود یا آن را توسعه داد. همچنین نمی‌توان بر روی محدوده‌های اراضی زراعی و باغی طبق قانون حفظ اراضی زراعی و باغی کاربری سکونت تخصیص داد. درنتیجه برای استحصال اراضی که می‌تواند به یک کاربری خاص اختصاص یابد می‌بایستی اراضی خالص قابل‌برنامه‌ریزی برای آن را مشخص نمود؛ یعنی اراضی که استقرار آن کاربری بر روی آن بخش از اراضی استان بلامانع باشد؛ که ما در این گزارش به این اراضی، اراضی خالص یک کاربری مانند "اراضی خالص سکونت" می‌گوییم. در راستای دست‌یابی به اراضی خالص یک کاربری خاص می‌بایستی آن دسته از اراضی که امکان استقرار آن فعالیت یا کاربری خاص بر روی آن وجود ندارد تعیین گردند. بدیهی است که محدوده‌ای که امکان استقرار برای یک کاربری خاص بر روی آن میسر نیست ممکن است برای استقرار و توسعه کاربری دیگری بلامانع باشد. به‌عنوان‌مثال محدوده‌های صنعتی که برای ایجاد و توسعه کاربری سکونت به دلیل عدم سازگاری در کاربری‌ها مناسب نیستند برای توسعه کاربری‌های صنعتی به دلیل مهیا بودن زیرساخت‌های مناسب از قبل، کاملاً مناسب هستند. همچنین امکان استقرار فعالیت صنعت و سکونت بر روی کوه‌ها مناسب نیست و دارای محدودیت است اما برای ایجاد و توسعه فعالیت گردشگری اصلاً مانع محسوب نمی‌شود.

در این راستا برای این امر دودسته اراضی تعیین شد:۱- اراضی حذفی ۲- اراضی تثبیت شده

تعریف عملیاتی قلمروهای حذفی و تثبیتی با توجه به توضیحات داده‌شده به‌قرار زیر است:

۱- اراضی یا قلمروهای تثبیتی: قلمروهای انسان‌ساخت که انسان در آن محدوده به انجام فعالیت بخصوصی مشغول می‌باشد؛ مانند اراضی کشاورزی، محدوده‌ی شهرها، جاده‌ها، شهرک‌های صنعتی و غیره. این تعریف معادل قلمروهای عمده زیست و فعالیت انسان می‌باشد؛ که منطبق با بند" ۱-۳-۴-۳-۱- تعیین قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت در استان" در همین جلد گزارش است. این قلمروها در بند مذکور به‌تفصیل موردبررسی قرارگرفته است.

۲- اراضی و قلمروهای حذفی: قلمروهای طبیعی که برای ایجاد و توسعه برخی کاربری‌ها محدودیت ایجاد می‌کنند؛ مانند دریاچه‌ها، کوه‌ها، رودخانه‌ها و غیره. این تعریف معادل قلمروهای دارای محدودیت توسعه می‌باشد؛ که

منطبق با بند" ۱-۳-۴-۳-۴-۱-۱- قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه" برای توسعه فعالیت و " ۱-۳-۴-۳-۴-۲-۱- قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه" برای استقرار جمعیت در همین جلد گزارش است. این قلمروها دربندهای مذکور به‌تفصیل موردبررسی قرارگرفته است.

در خصوص لایه‌های تثبیت شده و حذفی[1] نیز ذکر این نکته ضروری است که جز در کاربری گردشگری، در بقیه کاربری‌ها از لایه‌ی نهایی حذف می‌شوند.

در یک نگاه کلی و فارغ از کاربری خاص[2]، درصورتی‌که مجموع اراضی تثبیت شده و حذفی از سطح کل اراضی استان کسر شود؛ اراضی باقیمانده، به‌عنوان قلمروهای دارای قابلیت بارگذاری جدید، تحلیل‌هایی در خصوص ظرفیت بارگذاری استان بوشهر به دست می‌دهد. (تصویر ۵۵)

تصویر ۵: قلمروهای دارای قابلیت بارگذاری جدید

مأخذ: مطالعات مشاور

[1] کاربری گردشگری مشروط به رعایت اصول زیست‌محیطی، در تمامی قلمروهای طبیعی می‌تواند اتفاق بیفتد.

[2] قلمروهای حذفی و تثبیتی به تفکیک هر کاربری در ادامه همین گزارش اشاره‌شده است.

گام ۸: استحصال قلمروهای خالص کاربری هدف

در ادامه، همان‌گونه که در تصویر ۷ نمایش داده‌شده است، قلمروهای تثبیت‌شده (اراضی انسان‌ساختی همچون: شهرها، شهرک‌های صنعتی و غیره) و قلمروهای محدودیت توسعه (اراضی طبیعی همچون: اراضی جنگلی، دریاچه‌ها و غیره) از پهنه سرزمینی کسر شده و اراضی خالص به ترتیب اولویت استقرار و توسعه کاربری استخراج می‌شود.

گام ۹: تعیین قلمروهای خالص مناسب استقرار و توسعه کاربری هدف

همان‌گونه که بیان شد، اولویت‌های استقرار یک کاربری خاص در سطح استان، می‌تواند تعداد طبقات مختلفی را داشته باشد. در این مطالعات، تعداد طبقات اولویت‌های استقرار یک کاربری خاص، پنج طبقه معرفی‌شده است. طبقات سطح یک، دو و سه (مناسب‌ترین قلمروهای استقرار:۱-کاملاً مناسب،۲-مناسب و ۳-نسبتاً مناسب) در هر کاربری، به‌عنوان قلمروهای اولویت‌دار توسعه (در بندهای ۱-۳-۴-۳-۳-۱- قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و ۱-۳-۴-۳-۳-۲- قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت به آن‌ها اشاره‌شده است.) به‌صورت کامل آمده است.

گام ۱۰: تعیین قلمروهای خالص فاقد مزیت استقرار و توسعه کاربری هدف

همچنین طبقات چهار و پنج (نامناسب‌ترین قلمروهای استقرار:۴-نامناسب توسعه و ۵- کاملاً نامناسب توسعه) در هر کاربری، به‌عنوان قلمروهای فاقد مزیت توسعه (در بندهای "۱-۳-۴-۳-۴-۱-۲- قلمروهای فاقد مزیت توسعه "فعالیت و " ۱-۳-۴-۳-۴-۲-۲- قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت"به آن‌ها اشاره‌شده است.)، در آن کاربری معرفی می‌شوند.

تصویر ٦: نحوه‌ی تلفیق لایه‌های رستری و کسر قلمروهای تثبیت‌شده و محدودیت توسعه

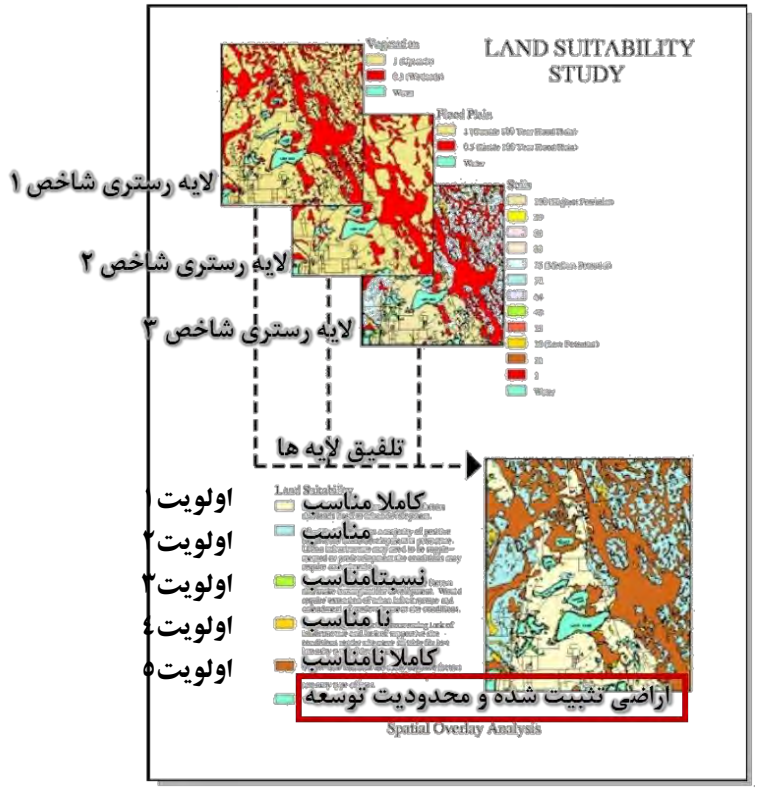

مأخذ: مطالعات مشاور

تصویر ۷: فرآیند تعیین قلمروهای مناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت به ترتیب اولویت

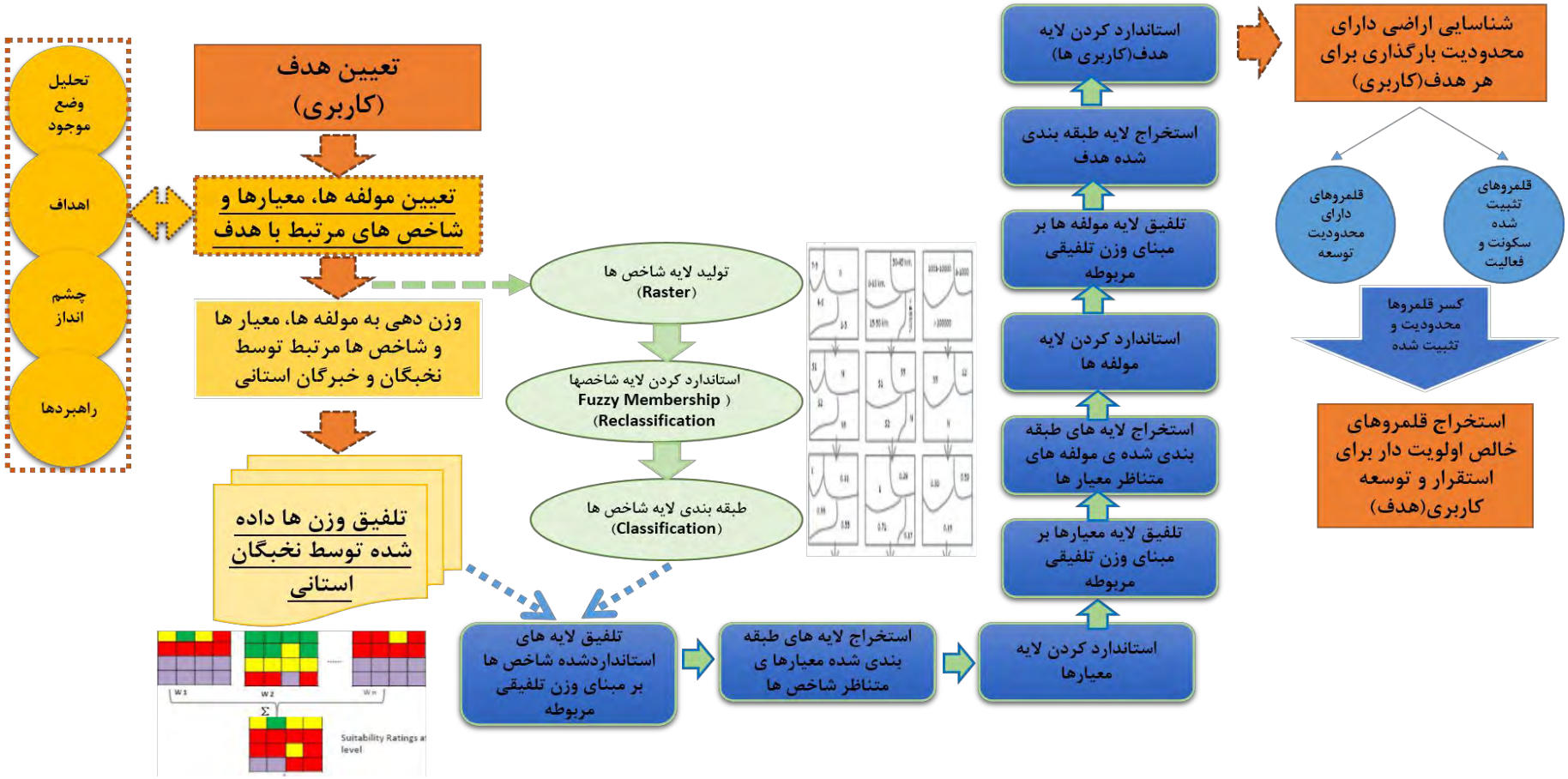

مأخذ: مطالعات مشاور

جایگاه منطق فازی و باینری در تلفیق لایه‌ها:

بر مبنای آنچه گفته شد، نحوه‌ی تلفیق لایه‌ها در تناسب اراضی با دو منطق مشخص انجام می‌شود.

تلفیق با منطق فازی یا رتبه‌بندی لایه‌ها: در این روش تلفیق، لایه‌ها متناسب باارزش و وزن طیفی خود (مثلاً صفرتا یک) باهم تلفیق‌شده و لایه‌ی مستخرج، طیفی نسبی را بین دو عدد مشخص (مثلاً صفر تا یک) دارد. به این مفهوم که خروجی در این نحوه تلفیق، طیفی از کاملاً مناسب تا کاملاً نامناسب را ارائه می‌دهد. در تلفیق لایه‌های شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌ها جهت مناسبت سنجی کاربری‌ها از این روش استفاده‌شده است.

تلفیق با منطق باینری یا صفر و یکی: در این روش تلفیق، لایه‌ها صرفاً دو ارزش یا وزن مشخص دارند. یک: به مفهوم کاملاً مناسبت یا صفر به مفهوم کاملاً نامناسبت است. در تلفیق لایه‌های تثبیتی و حذفی با لایه‌های مناسبت سنجی شده‌ی نهایی کاربری‌ها ازاین‌روش استفاده‌شده است.

تصویر ۸: تفاوت منطق فازی و باینری در تلفیق لایه‌ها

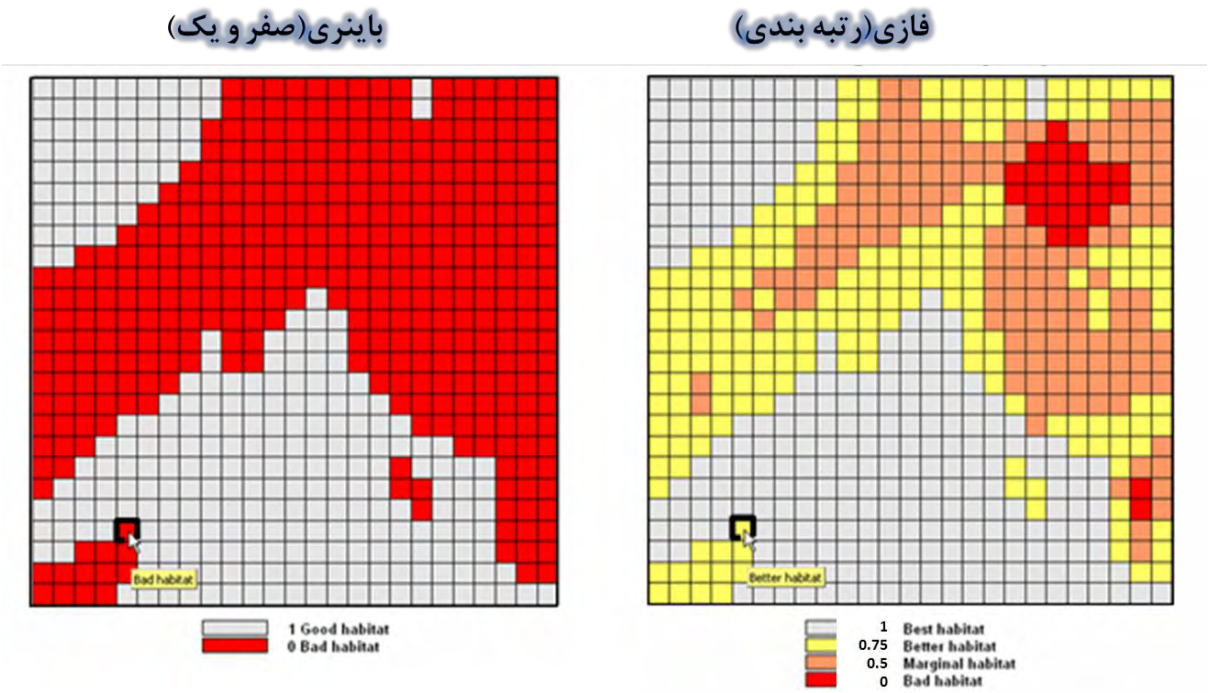

مأخذ: مطالعات مشاور

با توجه به توضیحات داده‌شده، در ادامه قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (صنعت، کشاورزی و گردشگری) و استقرار جمعیت(سکونت) پرداخته می‌شود. تلفیق این قلمروهای اولویت‌دار به‌صورت خالص و به تفکیک اولویت در سازمان فضایی پیشنهادی نهایی استان بوشهر در فصل اول گام چهارم به‌صورت کامل آورده خواهد شد. به‌عبارت‌دیگر پهنه‌های واجد ظرفیت توسعه نهایی به تفکیک هر یک از کاربری‌ها منتج از این بخش از مطالعات می‌باشد.

۱-۳-٤-۳-۳-۱- قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت

همان‌گونه که اشاره شد، بعد از تحلیل مناسبت اراضی، پهنه‌های سطح یک، دو و سه از پنج طبقه اولویت‌بندی شده برای هر کاربری، به‌عنوان قلمروهای اولویت‌دار توسعه معرفی می‌شود. همان‌گونه که بیان شد، در این مطالعات فعالیت‌ها در سه دسته صنعت، کشاورزی و گردشگری بررسی می‌شود. فعالیت خدماتی نیز به علت اینکه غالباً در محدوده‌های سکونتگاهی شکل می‌گیرد، در قلمروهای اولویت‌دار استقرار سکونت موردبررسی قرار می‌گیرد. در ادامه به بررسی قلمروهای اولویت‌دار فعالیت می‌پردازیم.

الف-صنعت

بر اساس آنچه که پیشتر بیان گردید،در راستای بهره‌گیری از خرد جمعی، شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌های هر یک از کاربری‌ها توسط خبرگان و نخبگان استانی موردبررسی و وزن دهی قرار گرفت. لازم به ذکر است، با توجه به ماهیت تلفیقی و میان بخشی تحلیل مناسبت اراضی، از خبرگان و نخبگان استان بوشهر بهره گرفته شد، که علاوه برداشتن نگاه تخصصی، واجد نگاه جامع و میان بخشی بودند تا بتوانند با یک نگاه جامع‌نگر وزن دهی کرده و نسبت به شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌ها اظهار نظر نمایند.

سیستم وزن دهی جهت دستیابی به قلمروهای مناسب تا نامناسب توسعه‌ی یک کاربری خاص، به‌صورت سه سطحی (شاخص، معیار و مؤلفه) است. این روش واجد دو مزیت عمده است. یکی اینکه، به علت بالا بودن تعداد شاخص‌ها، وزن‌دهی منطقی بین شاخص‌ها برای فرد پاسخ دهنده بسیار سخت خواهد بود؛ دیگر اینکه، با این روش شاخص‌های همگن و هم‌عرض باهم مقایسه می‌شوند، این امر به قدرت تشخیص فرد افزوده و دقت وزن دهی را افزایش می‌دهد. روش وزن دهی به این صورت است که فرد ابتدا شاخص‌های زیرمجموعه‌ی یک معیار مشخص را نسبت به هم‌وزن داده به‌گونه‌ای که مجموع وزن این شاخص‌ها به ۱۰۰٪ برسد، به همین روال همه شاخص‌ها وزن دهی می‌شوند. همین روند بین معیارهای زیرمجموعه یک مؤلفه و درنهایت بین تمامی مؤلفه‌ها زیرمجموعه‌ی یک کاربری مشخص صورت می‌پذیرد. درنهایت میانگین وزن دهی‌های تمامی صاحب‌نظران، در هر بخش در لایه‌ها اعمال شده و سهم فازی آن در مجموع استخراج می‌شود. بعد از اعمال وزن‌ها در لایه‌ها با تحلیل تلفیق فازی لایه‌ها، پهنه‌بندی مناسب اراضی برای هر یک از کاربری‌ها استخراج گردید. جهت تدقیق نتایج نهایی، خروجی‌های نهایی در پانل تلفیق طراحی شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان به خبرگان و نخبگان استان بوشهر ارائه شد و نظرات نهایی آن‌ها اخذ و اعمال گردید.

با توجه به مطالب مذکور، همان‌گونه که در جدول ۱۵ مشخص است، ۴۹ شاخص، ۱۷ معیار و ۶ مؤلفه جهت شناسایی اراضی مناسب صنعت در سطح استان بوشهر، تعیین و وزن دهی شدند. بر مبنای انحراف معیار مشخص‌شده برای هر یک از

شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌ها، وزن‌هایی که از میانگین، انحراف معنی‌داری داشتند، حذف شدند تا وزن‌های میانگین نهایی در بهترین سطح معنی‌داری باشد.

جدول ۱۵: وزن مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های اراضی مناسب توسعه صنعت

هدف(Goal)	مولفه ها(Components)	وزن مولفه ها	معیارها(Idicators)	وزن معیارها	شاخص ها(Indexes)	وزن شاخص ها
اراضی دارای قابلیت توسعه صنعتی	کیفیت محیطی-کارکردی فضا	۲۲.۰٪	محدودیت های محیطی و طبیعی	۴۵.۰٪	شیب	۱۱.۱٪
					اقلیم	۱۴.۳٪
					عمق خاک	۴.۵٪
					کیفیت زهکشی خاک	۵.۳٪
					جنس بستر زمین	۴.۲٪
					دسترسی به آب های زیرزمینی- آب در دسترس صنعت-لیتر در روز	۴۰.۰٪
					مجاورت با پهنه بندی خطرات طبیعی	۲۰.۶٪
			کیفیت زیست	۷.۰٪	فاصله از مناطق دارای آلودگی دریایی	۵۰.۸٪
					فاصله از مناطق دارای آلودگی هوا	۴۹.۳٪
			مجاورت با مناطق دارای ارزش فعالیتی	۴۸.۰٪	مجاورت با فعالیت های دامداری	۹.۰٪
					مجاورت با فعالیت های کشاورزی و باغداری	۱۲.۰٪
					مجاورت با فعالیت های آبزی پروری	۱۴.۰٪
					مجاورت با فعالیت های صنعتی و معدنی بر پایه عامل شاغلین	۳۰.۰٪
					مجاورت با مناطق نمونه گردشگری	۸.۰٪
					فاصله از دریا	۲۷.۰٪
	نیروی انسانی	۷.۸٪	تجمع نیروی انسانی	۱۰۰.۰٪	تجمع نیروی کار ماهر	۳۳.۵٪
					تجمع نیروی کار نیمه ماهر	۲۱.۵٪
					تجمع نیروی کار غیر ماهر	۱۴.۸٪
					تراکم شاغلین بخش های صنعتی و ساختمانی در شهر ها و روستاها	۳۰.۳٪
	خدمات پشتیبان - صرفه های شهری صنعت	۲۲.۰٪	پهنه های خاص	۳۰.۳٪	فاصله از شهرک ها و نواحی صنعتی و معدنی	۴۹.۸٪
					فاصله از مناطق ویژه اقتصادی و تخصصی	۵۰.۳٪
			حمل و نقل و بازرگانی	۳۹.۸٪	فاصله از بنادر بازرگانی بر پایه عامل سطح بندی	۲۹.۱٪
					توزیع گمرکات تخصصی (گمرکات مرزی، فرودگاهی و مناطق ویژه)	۲۵.۳٪
					تجمع فعالیت ها و مشاغل خدمات حمل و نقل	۱۶.۸٪
					تراکم مشاغل عمده فروشی و خرده فروشی در شهرها	۱۵.۰٪
					تراکم مشاغل حمل و نقل و انبارداری در شهرها	۱۳.۸٪
			تجمع خدمات در محیط درون استان	۱۱.۵٪	فاصله تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات مالی و سمه	۱۹.۸٪
					فاصله تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات ارتباطات و اطلاعات	۲۰.۰٪
					فاصله تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات درمانی	۱۹.۳٪
					فاصله وزن دار از مکان های مرکزی بر اساس شاخص مرکزیت خدمات درمانی	۲۲.۰٪
					مجاورت با هسته تجمع های شهری در درون پهنه های تجمعی جمعیت	۱۹.۰٪
			دسترسی به خدمات نیروی انسانی کلانشهرها	۱۸.۴٪	فاصله از فرودگاه	۵۰.۹٪
					فاصله زمانی پهنه های مختلف از کلانشهر شیراز و اهواز	۴۹.۱٪
	دسترسی به زیرساخت های پایه توسعه صنعتی	۲۸.۸٪	دسترسی به دریا	۱۱.۸٪	فاصله از بنادر و اسکله ها	۱۰۰.۰٪
			دسترسی به زیر ساخت نیرو	۱۸.۳٪	فاصله از خطوط نیرو -فاصله به متر	۵۲.۴٪
					فاصله از پست های برق-شعاع به متر	۴۷.۶٪
			دسترسی به منابع آب شیرین (منابع متعارف)	۲۴.۱٪	فاصله از خطوط انتقال آب -فاصله به متر	۵۱.۳٪
					دسترسی به منابع آب سطحی-فاصله وزن دار از سدها (بر پایه ظرفیت سد)	۴۸.۷٪
			دسترسی به منابع آب شیرین (منابع نامتعارف)	۱۲.۱٪	فاصله از محدوده های مطالعاتی-پیشنهادی طرح های آب شیرین کن	۱۰۰.۰٪
			دسترسی به زیرساخت گاز	۱۱.۳٪	فاصله از خطوط لوله انتقال گاز	۱۰۰.۰٪
			دسترسی زیر ساخت های حمل و نقل	۲۲.۵٪	دسترسی به راه	۵۹.۸٪
					دسترسی به خطوط راه آهن	۴۰.۲٪
	دسترسی به بازار داخلی	۹.۷٪	نظام توزیع جمعیت	۵۲.۸٪	دسترسی کانون ها به جمعیت داخلی از طریق تحلیل شبکه-هزارنفر	۵۰.۲٪
					تراکم جمعیت	۴۹.۸٪
			عامل درونی - توان کانون ها	۴۷.۲٪	قدرت پیوندکانون ها از کل پیوند های مسافر درون استانی	۴۳.۵٪
					قدرت پیوندکانون ها از کل پیوند های کالا درون استانی	۵۶.۵٪
	دسترسی به بازار منطقه ای	۹.۷٪	عامل بیرونی - توان کانون ها	۱۰۰.۰٪	قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای مسافر برون استانی	۲۹.۰٪
					قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای کالا برون استانی	۳۲.۰٪
					دسترسی به بنادر مهم (بر پایه عامل سطح بندی)	۳۹.۰٪

ماخذ: مطالعات مشاور

با اعمال وزن مؤلفه و معیار متناظر در هر شاخص، وزن نهایی شاخص محاسبه‌شده است. بر این مبنا و با مرتب کردن شاخص‌ها بر مبنای وزنشان، می‌توان متوجه شد که بیشترین وزن مربوط به کدام شاخص است و یا به عبارت دیگر از نظر خبرگان و نخبگان استانی کدام شاخص برای کاربری صنعت در استان بوشهر واجد اهمیت بیشتری است. بر اساس جدول ۱۶ و نمودار ۷ شاخص‌های دسترسی به آب در دسترس صنعت، دسترسی به راه، دسترسی به بنادر مهم (بر پایه عامل سطح بندی) و فاصله از خطوط انتقال آب به‌عنوان مهم‌ترین شاخص‌ها در تحلیل مناسبت اراضی صنعتی از طرف خبرگان و نخبگان استانی شناخته‌شده است. این امر نشان‌دهنده‌ی جایگاه مهم دسترسی به زیرساخت‌های پایه توسعه صنعتی و دسترسی به بازارهای منطقه ای، در استقرار صنایع از دیدگاه نخبگان و خبرگان استانی است.

جدول ١٦: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار صنعت

شاخص	وزن نهایی
دسترسی به آب های زیرزمینی- آب در دسترس صنعت-لیتر در روز	۳.۹۶٪
دسترسی به راه	۳.۸۷٪
دسترسی به بنادر مهم (بر پایه عامل سطح بندی)	۳.۷۸٪
فاصله از خطوط انتقال آب -فاصله به متر	۳.۵۶٪
فاصله از محدوده های مطالعاتی-پیشنهادی طرح های آب شیرین کن	۳.۴۸٪
فاصله از بنادر و اسکله ها	۳.۴۰٪
دسترسی به منابع آب سطحی-فاصله وزن دار از سدها (بر پایه ظرفیت سد)	۳.۳۸٪
فاصله از مناطق ویژه اقتصادی و تخصصی	۳.۳۵٪
فاصله از شهرک ها و نواحی صنعتی و معدنی	۳.۳۲٪
فاصله از خطوط لوله انتقال گاز	۳.۲۵٪
مجاورت با فعالیت های صنعتی و معدنی بر پایه عامل شاغلین	۳.۱۷٪
قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای کالا برون استانی	۳.۱۰٪
فاصله از دریا	۲.۸۵٪
قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای مسافر برون استانی	۲.۸۱٪
فاصله از خطوط نیرو -فاصله به متر	۲.۷۵٪
تجمع نیروی کار ماهر	۲.۶۱٪
دسترسی به خطوط راه آهن	۲.۶۱٪
قدرت پیوندکانون ها از کل پیوند های کالا درون استانی	۲.۵۹٪
دسترسی کانون ها به جمعیت داخلی از طریق تحلیل شبکه-هزارنفر	۲.۵۷٪
تراکم جمعیت	۲.۵۵٪
فاصله از بنادر بازرگانی بر پایه عامل سطح بندی	۲.۵۵٪
فاصله از پست های برق-شعاع به متر	۲.۵۰٪
تراکم شاغلین بخش های صنعتی و ساختمانی در شهر ها و روستاها	۲.۳۶٪
توزیع گمرکات تخصصی (گمرکات مرزی، فرودگاهی و مناطق ویژه)	۲.۲۱٪
فاصله از فرودگاه	۲.۰۶٪

شاخص	وزن نهایی
مجاورت با پهنه بندی خطرات طبیعی	۲.۰۴٪
فاصله زمانی پهنه های مختلف از کلانشهر شیراز و اهواز	۱.۹۹٪
قدرت پیوندکانون ها از کل پیوند های مسافر درون استانی	۱.۹۹٪
تجمع نیروی کار نیمه ماهر	۱.۶۸٪
مجاورت با فعالیت های آبزی پروری	۱.۴۸٪
تجمع فعالیت ها و مشاغل خدمات حمل و نقل	۱.۴۷٪
اقلیم	۱.۴۲٪
تراکم مشاغل عمده فروشی و خرده فروشی در شهرها	۱.۳۱٪
مجاورت با فعالیت های کشاورزی و باغداری	۱.۲۷٪
تراکم مشاغل حمل و نقل و انبارداری در شهرها	۱.۲۱٪
تجمع نیروی کار غیر ماهر	۱.۱۵٪
شیب	۱.۱۰٪
مجاورت با فعالیت های دامداری	۰.۹۵٪
مجاورت با مناطق نمونه گردشگری	۰.۸۴٪
فاصله از مناطق دارای آلودگی دریایی	۰.۷۸٪
فاصله از مناطق دارای آلودگی هوا	۰.۷۶٪
فاصله وزن دار از مکان های مرکزی بر اساس شاخص مرکزیت خدماتی	۰.۵۶٪
کیفیت زهکشی خاک	۰.۵۲٪
فاصله تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مزکزیت خدمات ارتباطات و اطلاعات	۰.۵۱٪
فاصله تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مزکزیت خدمات مالی و بیمه	۰.۵۰٪
فاصله تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مزکزیت خدمات درمانی	۰.۴۹٪
مجاورت با هسته تجمع های شهری در درون پهنه های تجمعی جمعیت	۰.۴۸٪
عمق خاک	۰.۴۵٪
جنس بستر زمین	۰.۴۲٪

ماخذ: مطالعات مشاور

نمودار ۷: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار صنعت

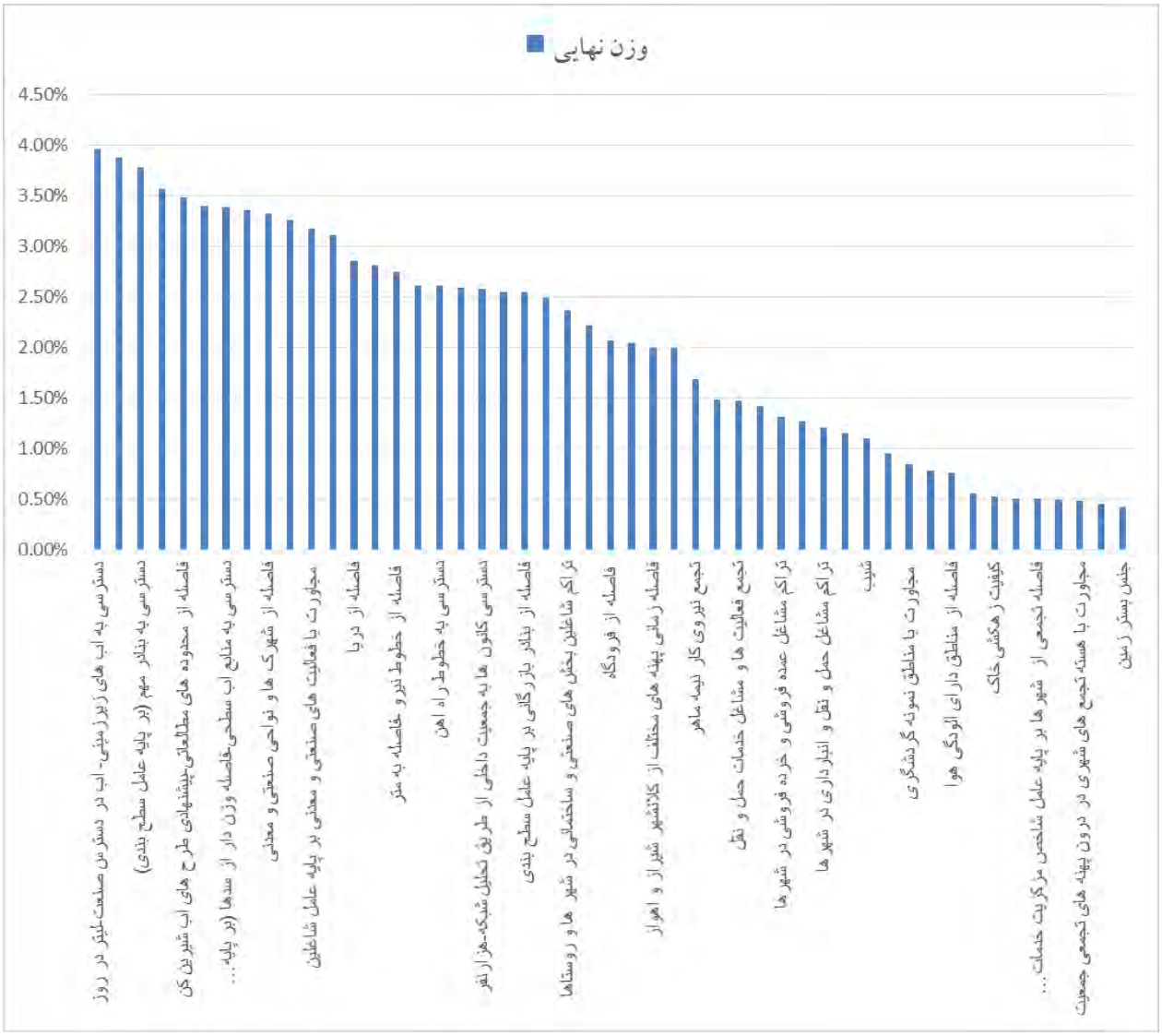

ماخذ: مطالعات مشاور

همان‌گونه که در تصویر ۷ نشان داده‌شده است، پس از تلفیق لایه‌های شاخص‌های زیرمجموعه‌ی یک معیار خاص بر مبنای میانگین وزن‌های داده‌شده توسط خبرگان و نخبگان استان بوشهر، نقشه معیار مربوط به آن شاخص‌ها استخراج می‌شود؛ و با تلفیق لایه‌های معیارهای زیرمجموعه‌ی یک مؤلفه با توجه به میانگین وزن دهی شده آن‌ها، نقشه مؤلفه‌ی متناظر این معیارها استخراج‌شده و درنهایت با تلفیق تمامی مؤلفه‌های مرتبط با صنعت، نقشه‌ی پهنه‌بندی اراضی مناسب استقرار صنعت

از اولویت یک تا پنج (از مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین) حاصل می‌شود.[1] از میان اولویت‌های پنج گانه، اولویت‌های یک، دو و سه پس از کسر اراضی حذفی و تثبیت شده که در**نقشه4** نشان داده‌شده‌اند، قلمروهای خالص اولویت‌دار توسعه صنعت محسوب می‌شوند. با توجه به جدول ۱۷ بیشترین سهم از قلمروهای دارای اولویت اول برای توسعه صنعتی در شهرستان بوشهر قرار گرفته است. همچنین بیشترین سهم قلمروهای اولویت دوم صنعتی در چهار شهرستان دشتستان، گناوه، بوشهر و تنگستان واقع شده اند. شهرستان های دشتی، دشتستان و دیر نیز، بیشترین سهم در قلمروهای اولویت سوم صنعتی را دارا هستند.

جدول ۱۷: مساحت قلمروهای اولویت‌دار توسعه صنعت به تفکیک شهرستان‌ها(کیلومتر مربع)

شهرستان	مساحت قلمروهای اولویت دار توسعه صنعت (کیلومتر مربع)					سهم مساحت قلمروهای اولویت دار از مساحت شهرستان(درصد)
	اولویت یک	اولویت دو	اولویت سه	جمع	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۱۰۷.۰	۲۹۱.۳	۴۵.۳	۴۴۳.۵	۶.۵٪	۳۳.۷٪
تنگستان	۴۲.۱	۳۷۷.۶	۴۱۱.۴	۸۳۱.۱	۱۲.۲٪	۴۲.۶٪
جم	۰.۰	۵۶.۸	۷۸.۵	۱۳۵.۳	۲.۰٪	۹.۴٪
دشتستان	۱۱۴.۶	۵۰۰.۵	۶۸۴.۵	۱,۲۹۹.۶	۱۹.۰٪	۲۰.۵٪
دشتی	۰.۰	۲۴۳.۴	۹۸۸.۷	۱,۲۳۲.۰	۱۸.۰٪	۲۴.۵٪
دیر	۴۳.۹	۱۸۵.۷	۶۸۴.۸	۹۱۴.۵	۱۳.۴٪	۴۱.۰٪
دیلم	۰.۰	۲۰۸.۱	۶۴۷.۱	۸۵۵.۳	۱۲.۵٪	۵۰.۰٪
عسلویه	۰.۰	۹.۵	۵۹.۴	۶۸.۹	۱.۰٪	۹.۲٪
کنگان	۱۸.۴	۱۲.۰	۰.۰	۳۰.۳	۰.۴٪	۶.۵٪
گناوه	۲.۹	۴۷۸.۱	۵۳۹.۲	۱,۰۲۰.۱	۱۴.۹٪	۵۴.۸٪
جمع	۳۲۸.۸	۲,۳۶۳.۰	۴,۱۳۹.۰	۶,۸۳۰.۷	۱۰۰.۰٪	۲۹.۶٪

ماخذ: مطالعات مشاور

نقشه۴ قلمروهای اولویت دار برای توسعه صنعت را در سه اولویت نمایش می دهد. همانطور که در نقشه نشان داده شده است بیشترین قلمروهای دارای اولویت اول برای توسعه صنعتی در طول کریدور بوشهر -برازجان قرار دارد به عبارت دیگر پهنه اصلی شمال استان که شامل مکان مرکزی های بوشهر-برازجان-چغادک-عالی شهرت‌دلوار- خورموج می باشد و شهرهای اول و دوم استان درآن قرار دارد و زیر ساخت های مورد نیاز توسعه صنعتی نیز به طور کامل در آن شکل گرفته است، از قلمروهای اصلی و اولویت دار برای فعالیت های صنعتی استان محسوب می شود. پهنه جنوب استان واقع بر کریدور عسلویه تا مجموعه شهری کنگانت دیر که از متمرکزترین و مهمترین کریدورهای صنعتی استان است و شامل کانون های عسلویه، نخل تقی و سیراف ،کنگان و دیر ، یکی دیگر از قلمروهای اصلی و اولویت دار برای توسعه صنعتی استان می باشد. همچنین از دیگر مناطق اولویت اول توسعه صنعتی شکل گیری مناطق ویژه در طول خط ساحلی در محدوده شهرستان های

۱به علت تعداد زیاد نقشه‌ها، تمامی نقشه‌های شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌های مربوط به هر یک از اهداف (کاربری‌ها) در پیوست همین گزارش ارائه می‌شود.

دیر،دشتی، تنگستان و بوشهر است .قلمروهای معرفی شده در بالا از قلمروهای دارای اولویت اول برای توسعه صنعتی می باشند. همان طور که مشخص است اولویت های اول صنعتی پیرامون دو منطقه شهری شمال و جنوب استان و نوار ساحلی که حوزه های پرتراکم زیر ساختی در آن ها قرار دارند، خودنمایی می کنند.

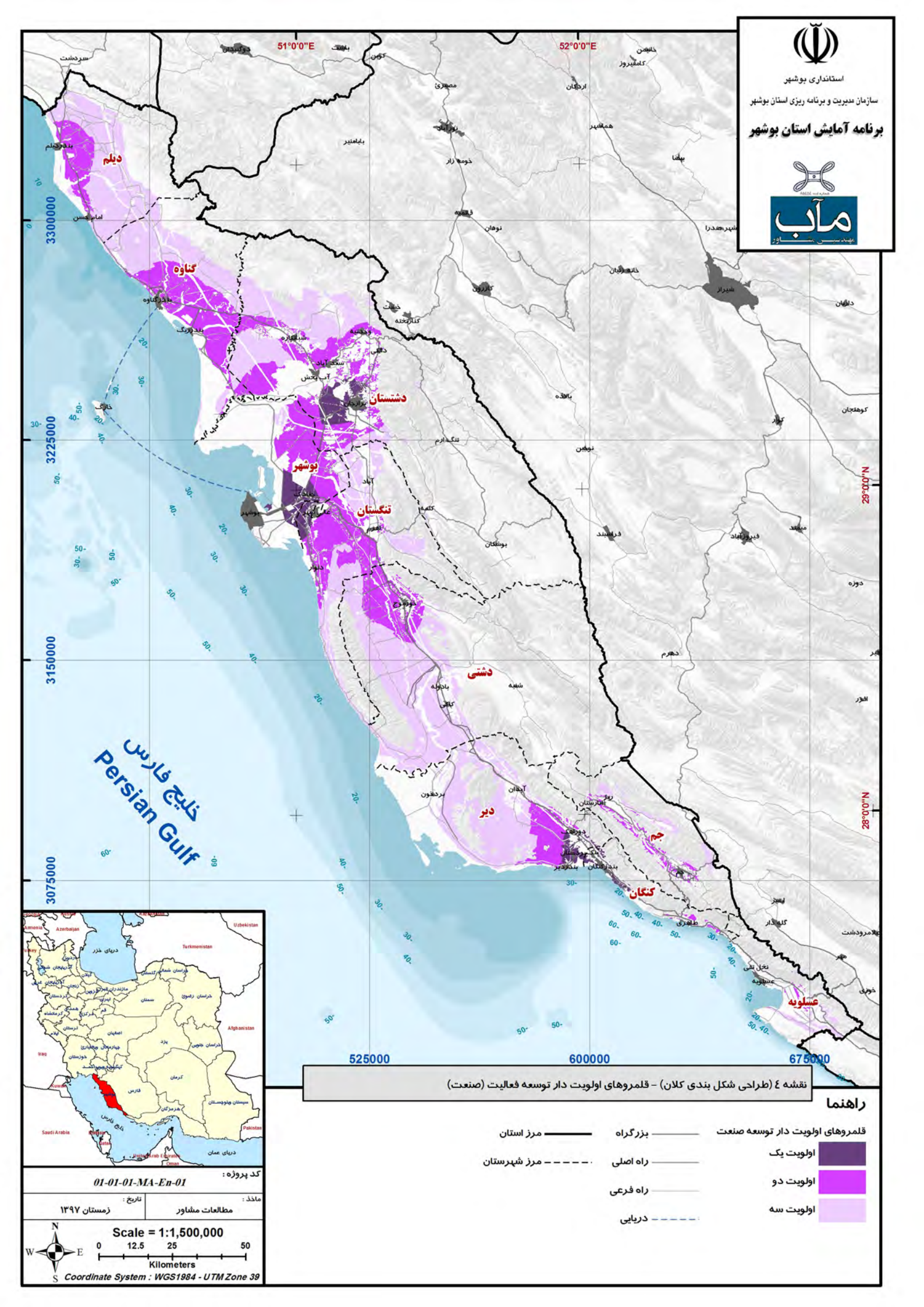
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ٤ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت (صنعت)
راهنما
قلمروهای اولویت دار توسعه صنعت
اولویت یک
اولویت دو
اولویت سه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
مرز استان
مرز شهرستان
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
N
W
E
S
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

ب-کشاورزی

یکی از مهمترین اهداف طرح آمایش استان، توسعه‌ی پایدار است. عنصر مهم در تحقق توسعه پایدار، حفظ زمین های ارزشمندی است که به دلایل شرایط جغرافیایی در منطقه ی ساحلی جنوب بسیار نادر و کمیاب هستند و بنابراین لزوم حفظ و حراست از آنها بیش از هر جایی در کشور از وظایف مهم یک توسعه‌ی پایدارمنطقه ای است. پیداست در وهله‌ی نخست تشخیص و احراز این زمین ها بسیار مهم است. بر این اساس روش تعیین قلمروهای اولویت دار در بخش کشاورزی با سه بخش دیگر صنعت، سکونت و گردشگری متفاوت است. برای تعیین قلمروهای دارای اولویت توسعه کشاورزی از ارزیابی توان اکولوژیک که در فصول قبل انجام شده است، بهره گرفته می شود. اراضی کشاورزی وابسته به شاخص‌های طبیعی هستند؛ ازاین‌رو تحلیل ارزیابی توان اکولوژیک مناسب‌ترین روش جهت دست‌یابی به اراضی مناسب توسعه کشاورزی و اولویت‌های آن است.

جدول ۱۸: شاخص‌های ارزیابی توان اکولوژیک برای اراضی کشاورزی

شاخص‌های ارزیابی توان اکولوژیک برای اراضی کشاورزی
شیب
ارتفاع
تیپ اراضی
عمق خاک
حاصلخیزی
زهکشی
منابع آب‌های سطحی
منابع آب‌های زیرزمینی
ویژگی اقلیمی

مأخذ: مطالعات مشاور

جدول ۱۹ : مساحت قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت-کشاورزی (کیلومتر مربع)

شهرستان	مساحت قلمروهای اولویت دار توسعه صنعت (کیلومتر مربع)					سهم مساحت قلمروهای اولویت دار از مساحت شهرستان(درصد)
	اولویت یک	اولویت دو	اولویت سه	جمع	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۱.۹	۹.۱	۰.۷	۱۱.۷	۰.۷٪	۰.۹٪
تنگستان	۰.۰	۴۶.۴	۳۳.۰	۷۹.۴	۴.۶٪	۴.۱٪
جم	۰.۰	۱۰.۹	۷۰.۹	۸۱.۹	۴.۸٪	۵.۷٪
دشتستان	۳۵۷.۴	۵۸.۹	۲۸۴.۴	۷۰۰.۸	۴۰.۷٪	۱۱.۱٪
دشتی	۰.۱	۱۴۹.۸	۲۷۳.۱	۴۲۳.۰	۲۴.۵٪	۸.۴٪
دیر	۱.۲	۰.۰	۱۸۹.۴	۱۹۰.۶	۱۱.۱٪	۸.۵٪
دیلم	۴۸.۱	۳۰.۷	۱۷.۹	۹۶.۸	۵.۶٪	۵.۷٪
عسلویه	۰.۰	۲۴.۱	۵۰.۶	۷۴.۷	۴.۳٪	۱۰.۰٪
کنگان	۵.۱	۳.۴	۲۴.۰	۳۲.۵	۱.۹٪	۷.۰٪
گناوه	۱۸.۶	۸.۷	۴.۵	۳۱.۸	۱.۸٪	۱.۷٪
جمع	۴۳۲.۵	۳۴۲.۱	۹۴۸.۵	۱۷۲۳.۱	۱۰۰.۰٪	۷.۵٪

ماخذ: مطالعات مشاور

بر اساس جدول ۱۹ بیشترین سطح اولویت یک توسعه فعالیت کشاورزی به شهرستان دشتستان تعلق دارد و پس از آن شهرستان دیلم و گناوه در رده دوم و سوم قرار می گیرند. در مجموع به ترتیب شهرستان های دشتستان، دشتی و دیر بیشترین سطح از قلمروهای مناسب توسعه کشاورزی را به خود اختصاص داده اند. نقشه ۵ موقعیت قلمروهای اولویت دار توسعه کشاورزی را در استان بوشهر نشان می‌دهد.

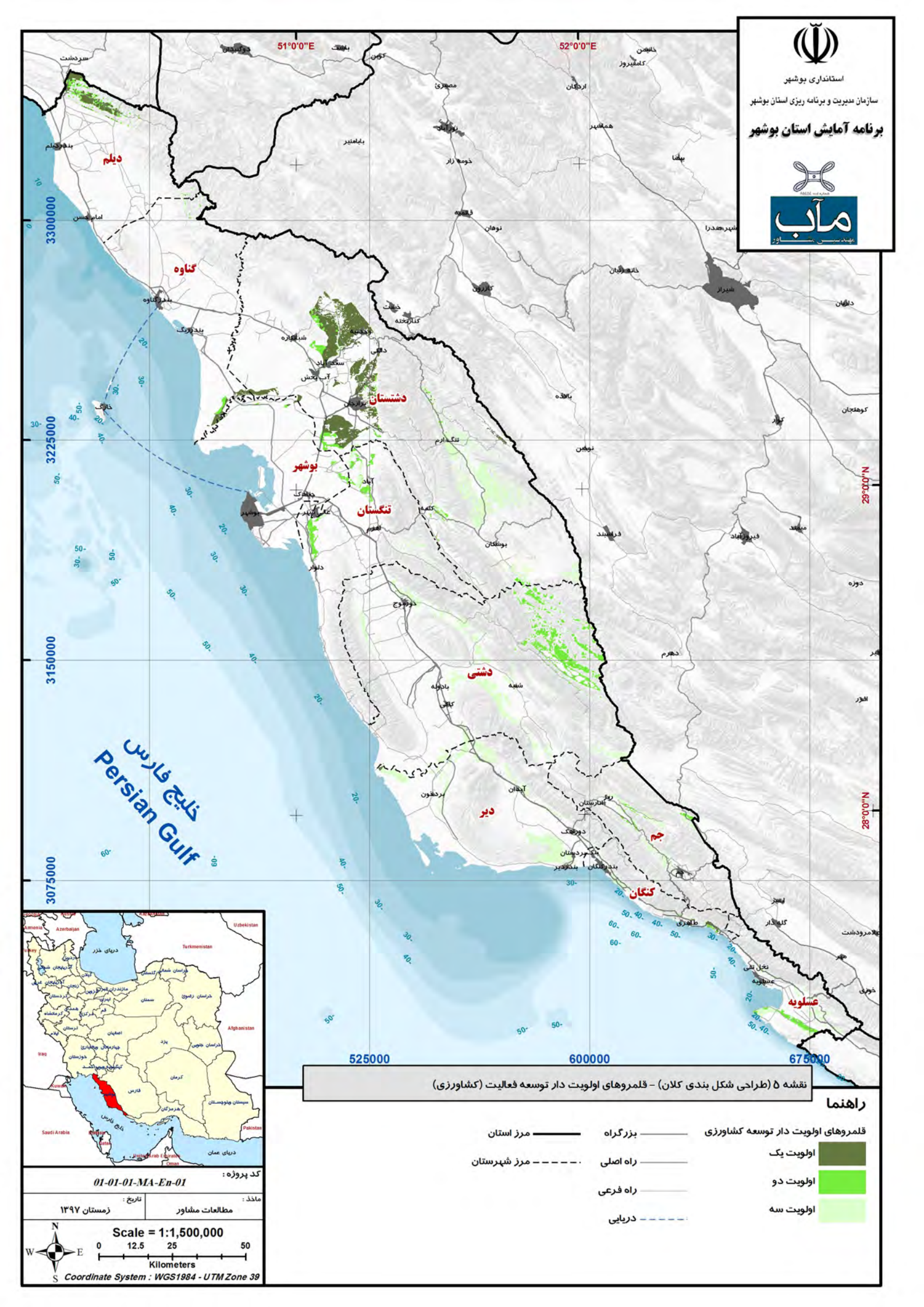
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
بهداشت مشاور
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ۵ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت (کشاورزی)
راهنما
قلمروهای اولویت دار توسعه کشاورزی
اولویت یک
اولویت دو
اولویت سه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
مرز استان
مرز شهرستان
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
N
W
E
S
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

ج-گردشگری

استان بوشهر در جوار آبراه بین المللی و استراتژیک خلیج فارس با ظرفیت های مهم طبیعی و اکولوژیکی دارای جاذبه های مهم گردشگری و توریستی است که در نقاط مختلف استان قرار گرفته اند. همان‌گونه که در جدول زیر مشخص است، ۳۴ شاخص، ۱۴ معیار و ۵ مؤلفه جهت شناسایی اراضی مناسب گردشگری در سطح استان بوشهر، تعیین و وزن‌دهی شدند.

جدول ۲۰: وزن مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های اراضی مناسب توسه گردشگری

هدف(Goal)	مولفه ها(Components)	وزن مولفه ها	معیارها(Idicators)	وزن معیارها	شاخص ها(Indexes)	وزن شاخص ها
اراضی مناسب گردشگری	قیود طبیعی	۴.۸٪	آلایندگی	۱۰۰.۰٪	فاصله از مناطق دارای آلودگی دریایی	۴۹.۴٪
					فاصله از مناطق دارای آلودگی هوا	۵۰.۶٪
	منابع گردشگری	۴۲.۳٪	دریایی و ساحلی	۳۹.۰٪	فاصله از دریا	۲۴.۰٪
					فاصله وزن دار از بنادر بر پایه عامل سطح بندی	۱۴.۰٪
					فاصله از کانونهای ساحلی بر اساس تحلیل شبکه	۱۳.۰٪
					فاصله از مناطق حفاظت شده، پارک های ملی دریایی	۱۸.۰٪
					فاصله از جزایر	۱۷.۰٪
					فاصله از سواحل با پوشش شن و ماسه	۱۴.۰٪
			فرهنگی- تاریخی	۲۳.۰٪	تراکم تعداد جاذبه های تاریخی-مذهبی	۵۸.۹٪
					فاصله از روستاهای نمونه گردشگری	۴۱.۱٪
			طبیعی	۲۱.۰٪	مجاورت با آثار طبیعی ملی و مناطق خشکی حفاظت محیط زیست	۵۶.۳٪
					فاصله از مناطق دارای اقلیم آسایش مناسب در فصول گرم - بارش	۴۳.۷٪
			صنعتی-تجاری - کارکردی	۱۷.۰٪	فاصله از بنادر شلاتی بر پایه عامل سطح بندی	۲۹.۵٪
					فاصله از مناطق و نواحی خاص دارای کارکرد ویژه	۳۴.۷٪
					تراکم تعداد شاغلین بخش عمده فروشی و خرده فروشی	۳۵.۸٪
	خدمات	۱۷.۰٪	خدمات(طرف عرضه)	۱۰۰.۰٪	فاصله وزن دار از مکان های مرکزی بر اساس شاخص مرکزیت خدماتی	۲۸.۹٪
					فاصله از مناطق نمونه گردشگری	۳۶.۶٪
					توزیع تجمعی شاخص مرکزیت تفریحی توریستی در شهرها	۳۴.۵٪
	تقاضا	۸.۹٪	مصرف کنندگان با کیفیت	۲۰.۳٪	توزیع شاغلین دارای تحصیلات دانشگاهی در گروه های عمده فعالیت	۵۰.۵٪
					تراکم واحدهای صنعتی بر حسب اشتغال	۴۹.۵٪
			توزیع جمعیت	۲۲.۲٪	قرارگیری در هسته تجمع های شهری	۳۶.۶٪
					دسترسی کانون ها به جمعیت داخلی از طریق تحلیل شبکه-هزارنفر ۶۰کیلومتر	۳۴.۵٪
					تراکم جمعیت (نفر/کیلومتر مربع)	۲۸.۹٪
			تقاضای داخلی	۲۹.۷٪	ظرفیت جریان تردد مراکز شهری	۵۱.۳٪
					قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای مسافر درون استانی	۴۸.۷٪
			تقاضای خارجی	۲۷.۸٪	فاصله از فرودگاه	۳۵.۳٪
					قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای مسافر برون استانی	۳۲.۹٪
					فاصله از بنادر دارای اسکله مسافری - گناوه بوشهر خارک	۳۱.۸٪
	زیر ساخت ها	۲۷.۰٪	ارتباط زمینی	۵۲.۰٪	دسترسی به راه	۶۶.۰٪
					دسترسی به خطوط راه آهن	۳۴.۰٪
			دسترسی به زیرساخت برق	۱۶.۰٪	دسترسی به خطوط انتقال برق	۵۶.۳٪
					فاصله از پست های برق	۴۳.۷٪
			دسترسی به آب شرب	۲۳.۰٪	سرانه آب شرب در دسترس-مترمکعب بر نفر در سال	۱۰۰.۰٪
			دسترسی به زیرساخت گاز	۹.۰٪	فاصله از خطوط انتقال گاز	۱۰۰.۰٪

ماخذ: مطالعات مشاور

با اعمال وزن مؤلفه و معیار متناظر در هر شاخص، وزن نهایی شاخص محاسبه‌شده است. بر این مبنا و با مرتب کردن شاخص‌ها بر مبنای وزنشان، می‌توان متوجه شد که بیشترین وزن مربوط به کدام شاخص است و یا به عبارت دیگر از نظر خبرگان و نخبگان استانی کدام شاخص‌ها برای کاربری گردشگری در استان بوشهر واجد اهمیت بیشتری است. بر اساس **جدول ۲۱** و **نمودار ۸**، شاخص‌های دسترسی به راه، فاصله از مناطق نمونه گردشگری و سرانه آب شرب در دسترس به عنوان مهم‌ترین شاخص‌ها در تحلیل مناسبت اراضی گردشگری از طرف خبرگان و نخبگان استانی شناخته‌شده است. این امر نشان‌دهنده‌ی جایگاه مهم دسترسی به زیرساخت ها در کنار دسترسی به منابع گردشگری در تعریف قلمروهای گردشگری از دیدگاه نخبگان و خبرگان برای استان بوشهر است.

جدول ۲۱: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار گردشگری

شاخص	وزن نهایی
دسترسی به راه	۹.۲۷٪
فاصله از مناطق نمونه گردشگری	۶.۲۲٪
سرانه آب شرب در دسترس-مترمکعب بر نفر در سال	۶.۲۱٪
توزیع تجمعی شاخص مرکزیت تفریحی توریستی در شهرها	۵.۸۶٪
تراکم تعداد جاذبه های تاریخی-مذهبی	۵.۷۳٪
مجاورت با آثار طبیعی ملی و مناطق خشکی حفاظت محیط زیست	۵.۰۰٪
فاصله وزن دار از مکان های مرکزی بر اساس شاخص مرکزیت خدماتی	۴.۹۲٪
دسترسی به خطوط راه آهن	۴.۷۷٪
فاصله از روستاهای نمونه گردشگری	۳.۹۹٪
فاصله از دریا	۳.۹۶٪
فاصله از مناطق دارای اقلیم آسایش مناسب در فصول گرم - بارش	۳.۸۸٪
فاصله از مناطق حفاظت شده، پارک های ملی دریایی	۲.۹۷٪
فاصله از جزایر	۲.۸۰٪
تراکم تعداد شاغلین بخش عمده فروشی و خرده فروشی	۲.۵۷٪
فاصله از مناطق و نواحی خاص دارای کارکرد ویژه	۲.۵۰٪
دسترسی به خطوط انتقال برق	۲.۴۳٪
فاصله از خطوط انتقال گاز	۲.۴۳٪
فاصله از مناطق دارای آلودگی هوا	۲.۴۳٪
فاصله از مناطق دارای آلودگی دریایی	۲.۳۷٪
فاصله وزن دار از بنادر بر پایه عامل سطح بندی	۲.۳۱٪
از سواحل با پوشش شن و ماسه فاصله.	۲.۳۱٪
فاصله از کانونهای ساحلی بر اساس تحلیل شبکه	۲.۱۴٪
فاصله از بنادر شیلاتی بر پایه عامل سطح بندی	۲.۱۲٪
فاصله از پست های برق	۱.۸۹٪
ظرفیت جریان تردد مراکز شهری	۱.۳۶٪

شاخص	وزن نهایی
قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای مسافر درون استانی	۱.۲۹٪
توزیع شاغلین دارای تحصیلات دانشگاهی در گروه های عمده فعالیت	۰.۹۱٪
تراکم واحدهای صنعتی بر حسب اشتغال	۰.۸۹٪
فاصله از فرودگاه	۰.۸۷٪
قدرت پیوند کانون ها از کل پیوندهای مسافر برون استانی	۰.۸۱٪
فاصله از بنادر دارای اسکله مسافری - گناوه بوشهر خارک	۰.۷۹٪
قرارگیری در هسته تجمع های شهری	۰.۷۲٪
دسترسی کانون ها به جمعیت داخلی از طریق تحلیل شبکه-هزارنفر در ۶۰کیلومتر	۰.۶۸٪
تراکم جمعیت (نفر/کیلومتر مربع)	۰.۵۷٪

ماخذ: مطالعات مشاور

نمودار ۸: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار گردشگری

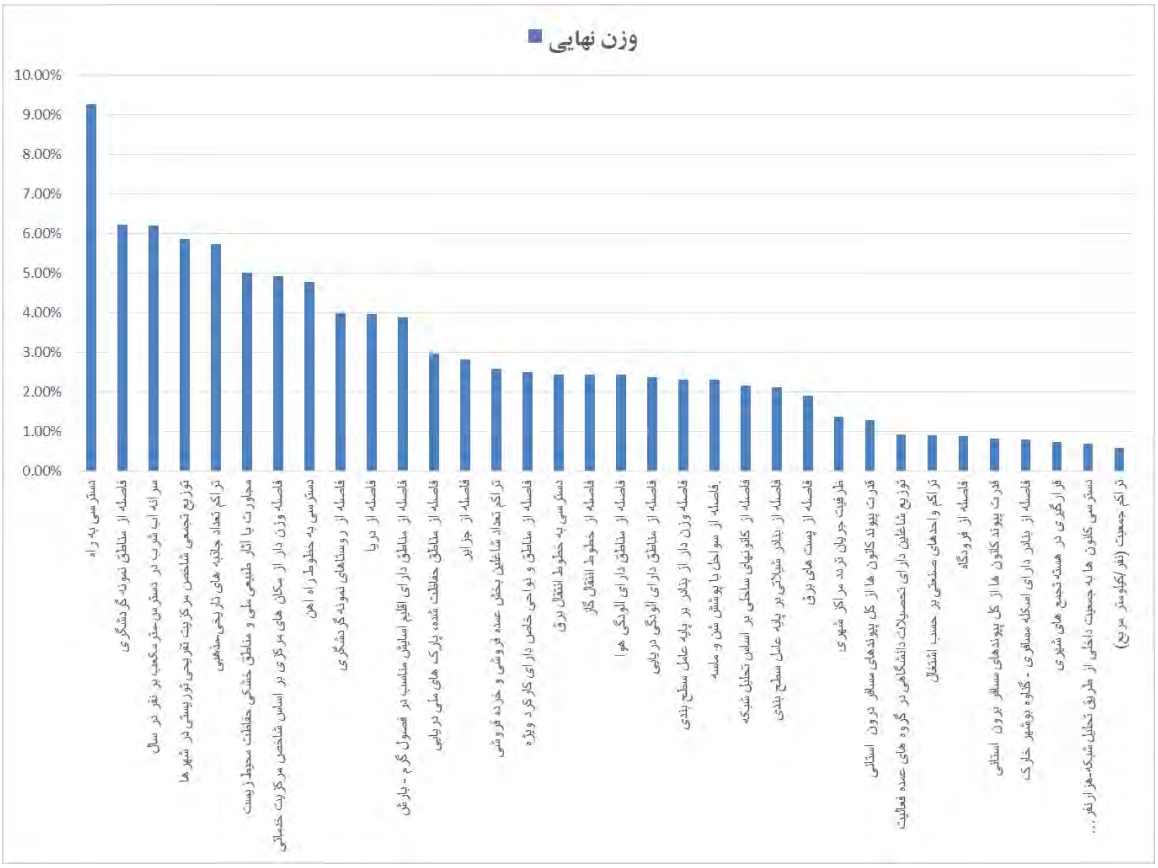

ماخذ: مطالعات مشاور

از میان اولویت‌های پنج‌گانه قلمروهای توسعه گردشگری در استان بوشهر، اولویت‌های یک، دو و سه که در جدول ۲۲ نشان داده شده‌اند، قلمروهای اولویت‌دارتوسعه گردشگری محسوب می‌شوند. با توجه به جدول ۲۲ و نقشه ۶، محدوده شهرهای بوشهر- چغادک- عالی شهر و همچنین محدوده های برازجان و بندر گناوه اولویت‌دار ترین قلمروهای توسعه گردشگری استان محسوب می‌شوند. قلمروهای دارای اولویت اول تا سوم برای توسعه گردشگری در طول کریدور ساحلی قرار داردکه مبتنی بر جاذبه های طبیعی‌ت ساحلی می باشد.

مناطق اولویت دوم گردشگری در دو کریدور اصلی خود نمایی می کنند.کریدور دیر -کنگان‌ت‌عسلویه با پتانسیل گردشگری صنعتی با محوریت مکانیسم تولید گاز و مشتقات گازی در منطقه ویژه پارس جنوبی که بر کانون های نخل تقی ت‌سیراف‌ت‌عسلویه-کنگان- بنک و بندر دیر بر محور ساحلی جنوب منطبق است.کریدور بعدی کریدور بوشهرت برازجان می باشد و ازآن جایی که بیشتر اماکن تاریخی ثبت شده در نیمه شمالی استان و در شهر ستان های بوشهر و دشتستان واقع شده است این محدوده پتانسیل بالایی را به منظور گردشگری تاریخی ایجاد کرده است.

جدول ۲۲: مساحت قلمروهای اولویت‌دارتوسعه‌ی گردشگری به تفکیک شهرستان‌ها

شهرستان	مساحت قلمروهای اولویت دار توسعه صنعت (کیلومتر مربع)					سهم مساحت قلمروهای اولویت دار از مساحت شهرستان(درصد)
	اولویت یک	اولویت دو	اولویت سه	جمع	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۳۸۷.۴	۶۶۰.۷	۲۲۴.۰	۱,۲۷۲.۱	۱۰.۳٪	۹۶.۷٪
تنگستان	۵۳.۱	۸۵۶.۹	۸۷۹.۷	۱,۷۸۹.۷	۱۴.۵٪	۹۱.۸٪
جم	۱.۶	۲۹۴.۹	۷۰۶.۴	۱,۰۰۲.۹	۸.۱٪	۶۹.۵٪
دشتستان	۷۹.۷	۷۵۷.۵	۱,۳۹۹.۹	۲,۲۳۷.۰	۱۸.۱٪	۳۵.۴٪
دشتی	۰.۰	۳۰۴.۵	۱,۳۸۸.۳	۱,۶۹۲.۹	۱۳.۷٪	۳۳.۷٪
دیر	۰.۰	۲۳۴.۳	۱,۱۱۰.۴	۱,۳۴۴.۶	۱۰.۹٪	۶۰.۳٪
دیلم	۰.۰	۰.۰	۶۴۶.۴	۶۴۶.۴	۵.۲٪	۳۷.۸٪
عسلویه	۰.۰	۱۵۸.۶	۳۶۱.۵	۵۲۰.۲	۴.۲٪	۶۹.۸٪
کنگان	۰.۰	۳۶۴.۲	۹۹.۸	۴۶۴.۰	۳.۷٪	۱۰۰.۰٪
گناوه	۵.۴	۶۱۶.۸	۷۹۳.۳	۱,۴۱۵.۴	۱۱.۴٪	۷۶.۰٪
جمع	۵۲۷.۱	۴,۲۴۸.۴	۷,۶۰۹.۷	۱۲,۳۸۵.۲	۱۰۰.۰٪	۵۳.۷٪

ماخذ: مطالعات مشاور

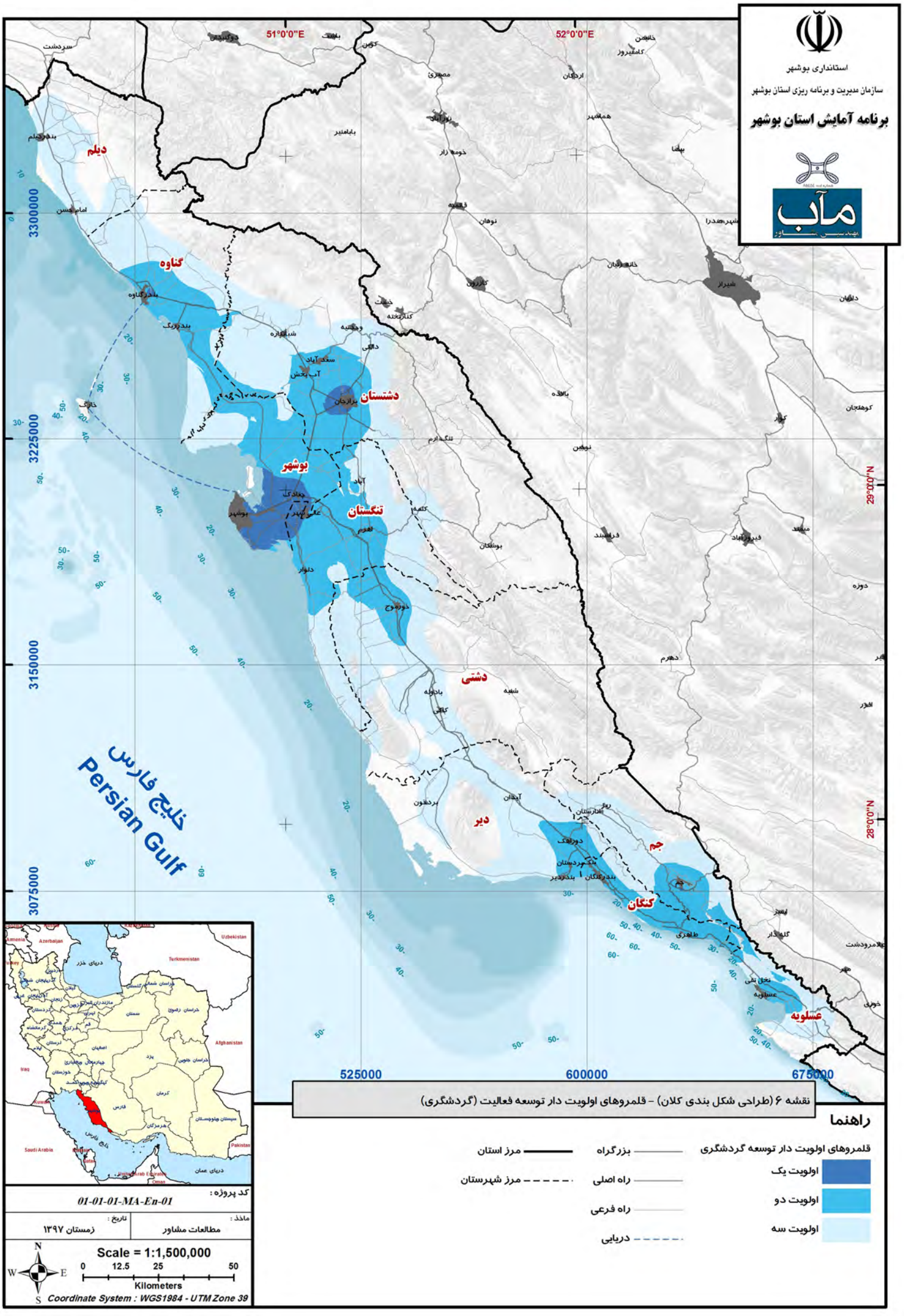
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
525000
600000
675000
3300000
3225000
3150000
3075000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ۶ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت (گردشگری)
راهنما
قلمروهای اولویت دار توسعه گردشگری
اولویت یک
اولویت دو
اولویت سه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
مرز استان
مرز شهرستان
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
N
W
E
S
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

۱-۳-٤-۳-۳-۲-قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت

قلمروهای سکونتگاهی (همان قلمروهای استقرار جمعیت) از یک منظر محل شکل‌گیری فعالیت‌های خدماتی مختلف به شمار می‌آیند و از منظری دیگر تمامی فعالیت‌ها در ارتباط با سکونت خود را در فضای منطقه تعریف می‌کنند. ازاین‌رو تعیین قلمروهای سکونت در طراحی شکل‌بندی نظام فضایی استان واجد نقش اساسی است. با توجه به ارائه روش‌شناسی در بندهای قبلی، در این بخش از مطالعات، خروجی‌های نهایی ارائه می‌شوند. صرفاً جهت یادآوری، خاطرنشان می‌شود که جهت تعیین قلمروهای استقرار جمعیت (سکونت)، به‌مانند تعیین قلمروهای توسعه فعالیت (صنعت و گردشگری) از روش تحلیل مناسبت اراضی استفاده شده است.

همان‌گونه که در جدول ۲۳ مشخص است، ۳۹ شاخص، ۱۲ معیار و ۴ مؤلفه جهت شناسایی اراضی مناسب سکونت در سطح استان بوشهر، تعیین و وزن دهی شدند. بر مبنای انحراف معیار مشخص‌شده برای هر یک از شاخص‌ها، معیارها و مؤلفه‌ها، وزن‌هایی که از میانگین، انحراف معنی‌داری داشتند، حذف شدند تا وزن‌های میانگین نهایی در بهترین سطح معنی‌داری باشد.

جدول ۲۳: وزن مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های اراضی مناسب توسعه سکونت

هدف(Goal)	مولفه ها(Components)	وزن مولفه ها	معیارها(Idicators)	وزن معیارها	شاخص ها(Indexes)	وزن شاخص ها
اراضی دارای قابلیت سکونتگاهی	کیفیت محیطی-کارکردی فضا	۳۵.۰٪	محدودیت های محیطی و طبیعی	۴۰.۱٪	شیب	۱۳.۰٪
					اقلیم	۱۷.۶٪
					عمق خاک	۳.۱٪
					کیفیت زهکشی خاک	۳.۲٪
					جنس بستر زمین	۴.۱٪
					دسترسی به آب های زیرزمینی-سرانه آب شرب در دسترس-متر مکعب	۳۵.۰٪
					مجاورت با پهنه بندی خطرات طبیعی (آسیب پذیری)	۲۴.۰٪
			کیفیت زیست	۲۸.۴٪	توزیع شاخص مرکزیت مکان های مرکزی- تراکم	۲۱.۹٪
					فاصله از دریا	۱۹.۰٪
					فاصله از مناطق دارای آلودگی دریایی	۲۹.۰٪
					فاصله از مناطق دارای آلودگی هوا	۳۰.۰٪
			مجاورت با مناطق دارای ارزش فعالیتی	۳۱.۵٪	تراکم جمعیت	۱۶.۹٪
					فاصله از مناطق و نواحی خاص - مناطق ویژه اقتصادی - شهرک و نواحی صنعتی- مناطق معدنی- مناطق آزاد	۲۰.۷٪
					تراکم فعالیت های دامداری	۹.۴٪
					مجاورت با فعالیت های کشاورزی و باغداری	۱۲.۹٪
					مجاورت با فعالیت های آبزی پروری	۱۳.۲٪
					توزیع فعالیت های صنعتی و معدنی بر پایه عامل اشتغال	۱۶.۰٪
					فاصله با مناطق نمونه گردشگری	۱۱.۰٪
	سطح کیفیت و دسترسی به خدمات عمومی و برتر نظام سکونتگاهی	۲۸.۷٪	توزیع خدمات مرتبط با سکونت	۴۵.۳٪	توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات مالی و بیمه	۱۳.۸٪
					توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات فرهنگی - ورزشی	۱۳.۴٪
					توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات گردشگری	۱۲.۸٪
					توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات آموزش عالی	۱۶.۰٪
					توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات ارتباطات و اطلاعات	۱۱.۷٪
					توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات درمانی	۱۷.۱٪
					توزیع تجمعی از آبادی ها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات	۱۵.۲٪
			تجمع خدمات برتر در محیط درون استان	۲۹.۶٪	فاصله از مکان های مرکزی بر اساس شاخص های مرکزیت خدماتی	۵۲.۶٪
					استقرار در پهنه های تجمع های شهری در درون پهنه های تجمعی جمعیت	۴۷.۴٪
			دسترسی به خدمات برتر کلانشهرها	۲۵.۱٪	فاصله از فرودگاه	۴۲.۸٪
					فاصله زمانی پهنه های مختلف از کلانشهر شیراز و اهواز	۵۷.۲٪
	دسترسی به زیرساخت های پایه توسعه سکونتگاهی	۲۸.۸٪	دسترسی به دریا	۱۱.۰٪	فاصله از بنادر	۱۰۰.۰٪
			دسترسی به زیر ساخت نیرو	۲۲.۰٪	فاصله از خطوط نیرو - فاصله به متر	۵۲.۴٪
					فاصله از پست های برق- شعاع به متر	۴۷.۶٪
			دسترسی به منابع آب شیرین-منابع متعارف و نامتعارف	۲۹.۰٪	فاصله از خطوط انتقال آب شرب - فاصله به متر	۵۴.۵٪
					فاصله از محدوده های مطالعاتی-پیشنهادی و مصوب طرح های آب شیرین کن	۴۵.۵٪
			دسترسی به زیرساخت گاز	۱۰.۰٪	فاصله از خطوط لوله انتقال گاز	۱۰۰.۰٪
			دسترسی زیر ساخت های حمل و نقل	۲۸.۰٪	دسترسی به راه	۶۰.۳٪
					دسترسی به خطوط راه آهن	۳۹.۷٪
	شرایط حقوقی اراضی پیرامون سکونتگاه های موجود	۷.۵٪	شرایط حقوقی اراضی پیرامون سکونتگاه های موجود	۱۰۰.۰٪	مجاورت با حریم مصوب شهرها	۵۹.۸٪
					مجاورت با اراضی روستاهای بالای ۲۵۰ نفر جمعیت	۴۰.۲٪

ماخذ: مطالعات مشاور

با اعمال وزن مؤلفه و معیار متناظر در هر شاخص، وزن نهایی شاخص محاسبه‌شده است. بر این مبنا و با مرتب کردن شاخص‌ها بر مبنای وزنشان، می‌توان متوجه شد که بیشترین وزن مربوط به کدام شاخص است و یا به‌عبارت‌دیگر از نظر خبرگان و نخبگان استانی کدام شاخص برای کاربری سکونت در استان بوشهر واجد اهمیت بیشتری است. بر اساس جدول ۲۴ و نمودار ۹، شاخص‌های سرانه آب شرب در دسترس و دسترسی به راه به‌عنوان مهم‌ترین شاخص‌ها در تحلیل مناسبت

اراضی سکونت از طرف خبرگان و نخبگان استانی شناخته‌شده است. این امر نشان‌دهنده‌ی جایگاه مهم دسترسی به زیرساخت‌های پایه در استقرار جمعیت از دیدگاه نخبگان و خبرگان دراستان بوشهر است.

جدول ۲٤: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار جمعیت (سکونت)

شاخص	وزن نهایی
دسترسی به آب های زیرزمینی-سرانه آب شرب در دسترس-متر مکعب	۴.۹۱٪
دسترسی به راه	۴.۸۶٪
فاصله از خطوط انتقال آب شرب - فاصله به متر	۴.۵۵٪
مجاورت با حریم مصوب شهرها	۴.۴۹٪
فاصله از مکان های مرکزی بر اساس شاخص های مرکزیت خدماتی	۴.۴۷٪
فاصله زمانی پهنه های مختلف از کلانشهر شیراز و اهواز	۴.۱۲٪
استقرار در پهنه های تجمع های شهری در درون پهنه های تجمعی جمعیت	۴.۰۲٪
فاصله از محدوده های مطالعاتی-پیشنهادی و مصوب طرح های آب شیرین کن	۳.۸۰٪
مجاورت با پهنه بندی خطرات طبیعی (آسیب پذیری)	۳.۳۷٪
فاصله از خطوط نیرو - فاصله به متر	۳.۳۲٪
دسترسی به خطوط راه آهن	۳.۲۰٪
فاصله از بنادر	۳.۱۷٪
فاصله از فرودگاه	۳.۰۸٪
فاصله از پست های برق- شعاع به متر	۳.۰۲٪
مجاورت با اراضی روستاهای بالای ۲۵۰ نفر جمعیت	۳.۰۲٪
فاصله از مناطق دارای آلودگی هوا	۲.۹۸٪
فاصله از مناطق دارای آلودگی دریایی	۲.۸۹٪
فاصله از خطوط لوله انتقال گاز	۲.۸۸٪
اقلیم	۲.۴۷٪
فاصله از مناطق و نواحی خاص - مناطق ویژه اقتصادی - شهرک و نواحی صنعتی- مناطق معدنی- منطقه آزاد	۲.۲۸٪
توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات درمانی	۲.۲۳٪
توزیع شاخص مرکزیت مکان های مرکزی- تراکم	۲.۱۸٪
توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات آموزش عالی	۲.۰۷٪
توزیع تجمعی از آبادی ها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات	۱.۹۸٪
فاصله از دریا	۱.۸۹٪
تراکم جمعیت	۱.۸۶٪
شیب	۱.۸۲٪
توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات مالی و بیمه	۱.۸۰٪
توزیع فعالیت های صنعتی و معدنی بر پایه عامل اشتغال	۱.۷۶٪
توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات فرهنگی - ورزشی	۱.۷۴٪
توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات گردشگری	۱.۶۷٪
توزیع تجمعی از شهرها بر پایه عامل شاخص مرکزیت خدمات ارتباطات و اطلاعات	۱.۵۲٪

شاخص	وزن نهایی
مجاورت با فعالیت های آبزی پروری	۱.۴۶٪
مجاورت با فعالیت های کشاورزی و باغداری	۱.۴۲٪
فاصله با مناطق نمونه گردشگری	۱.۲۱٪
تراکم فعالیت های دامداری	۱.۰۳٪
جنس بستر زمین	۰.۵۸٪
کیفیت زهکشی خاک	۰.۴۵٪
عمق خاک	۰.۴۴٪

ماخذ: مطالعات مشاور

نمودار ۹: وزن نهایی شاخص‌های اراضی مناسب استقرار جمعیت (سکونت)

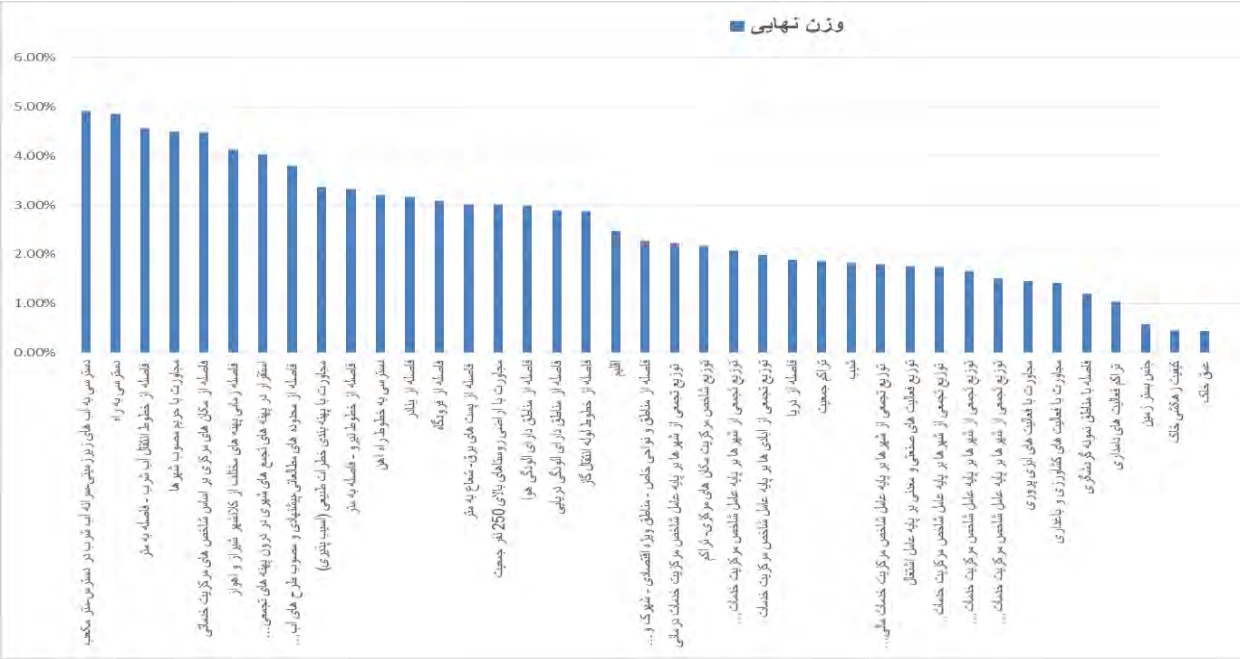

ماخذ: مطالعات مشاور

از میان اولویت‌های پنج‌گانه، اولویت‌های یک، دو و سه که در نقشه ۷ نشان داده‌شده‌اند، قلمروهای اولویت‌دار توسعه سکونت محسوب می‌شوند. با توجه به نقشه ۷ و جدول ۲۵، بیشترین سهم اولویت یک قلمروهای استقرار جمعیت (سکونت) استان بوشهر در شهرستان های بوشهر و تنگستان قرار گرفته‌اند.

جدول ۲۵: مساحت قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت (سکونت) به تفکیک شهرستان‌ها

شهرستان	مساحت قلمروهای اولویت دار توسعه سکونت (کیلومتر مربع)					سهم مساحت قلمروهای اولویت دار از مساحت شهرستان(درصد)
	اولویت یک	اولویت دو	اولویت سه	جمع	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۳۹۶.۳	۴۷.۲	۰.۰	۴۴۳.۵	۶.۲٪	۳۳.۷٪
تنگستان	۳۹۲.۹	۳۶۲.۶	۱۰۹.۸	۸۶۵.۳	۱۲.۰٪	۴۴.۴٪
جم	۸.۵	۵۰.۱	۷۹.۶	۱۳۸.۳	۱.۹٪	۹.۶٪
دشتستان	۲۱۱.۸	۷۱۳.۵	۳۷۳.۵	۱۲۹۸.۷	۱۸.۰٪	۲۰.۵٪
دشتی	۹۶.۸	۴۵۸.۰	۷۸۵.۱	۱۳۳۹.۹	۱۸.۶٪	۲۶.۷٪
دیر	۵۲.۲	۱۵۸.۱	۴۹۴.۸	۷۰۵.۰	۹.۸٪	۳۱.۶٪
دیلم	۳۲.۸	۷۵۶.۵	۳۵۹.۶	۱۱۴۸.۹	۱۶.۰٪	۶۷.۲٪
عسلویه	۰.۰	۴.۸	۲۹.۳	۳۴.۰	۰.۵٪	۴.۶٪
کنگان	۲۰.۹	۹.۴	۰.۰	۳۰.۳	۰.۴٪	۶.۵٪
گناوه	۲۱۳.۵	۷۱۹.۹	۲۶۴.۶	۱۱۹۸.۰	۱۶.۶٪	۶۴.۳٪
جمع	۱۴۲۵.۶	۳۲۸۰.۰	۲۴۹۶.۳	۷۲۰۱.۹	۱۰۰.۰٪	۳۱.۲٪

ماخذ: مطالعات مشاور

با توجه به وجود زیر ساخت های اولیه اصلی و کانون های خدماتی و دسترسی آسان به آن ها تمرکز برای استقرار جمعیت در پیرامون شهرهای اصلی بوشهر،دشتستان، تنگستان،گناوه،بندر دیلم وکنگان شکل گرفته است. به طور کلی میتوان گفت که بیشترین قلمروهای اولویت دار برای استقرار جمعیت در پهنه اصلی شمالی استان که شامل مکان مرکزی های بوشهر، چغادک، عالی شهر، برازجان، خورموج، اهرم و دلوار می باشد، قرار گرفته است. این پهنه شامل شهرهای اول و دوم استان می باشد. همچنین پهنه بندر ریگ، بندر گناوه و بندر دیلم از دیگر قلمروهای اولویت دار برای استقرار جمعیت می باشد که بنیان مکان مرکزی های این کانون ها بر شهر-بنادر ساحلی استوار است. همچنین پهنه اصلی جنوب استان که شامل بندرکنگان، بندر دیر، بردستان، دوراهک و بنک می باشد از دیگر قلمروهای اولویت دار برای استقرار جمعیت است.

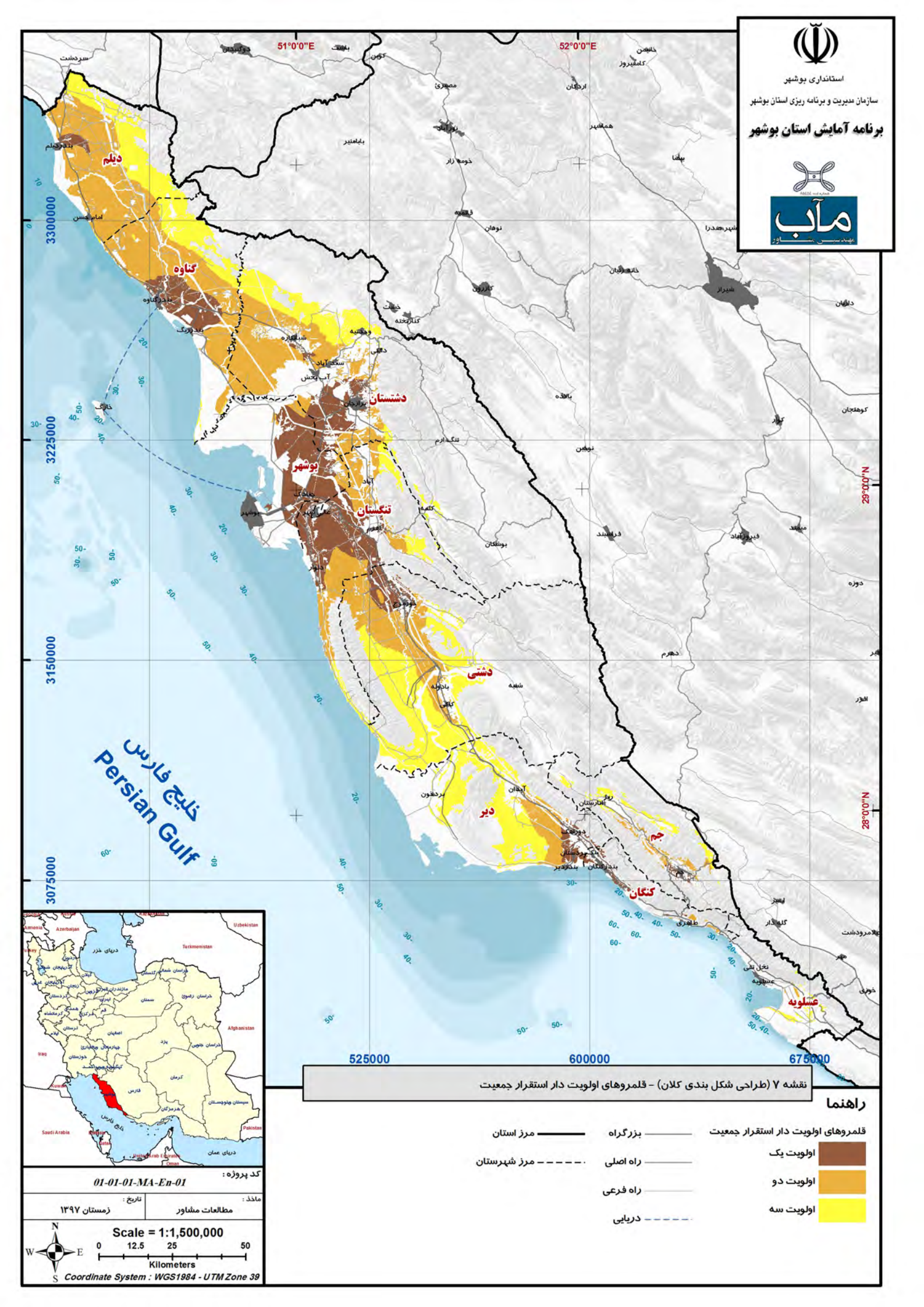
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
کنگان
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ۷ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت
راهنما
قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت
اولویت یک
اولویت دو
اولویت سه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
مرز استان
مرز شهرستان
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
N
W
E
S
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

۱-۳-٤-۳-٤- شناسایی قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت در استان، به قلمروهایی اطلاق می‌شود که در مجموع یا هزینه توسعه و استقرار یک کاربری خاص در آن قلمرو نسبت به سایر قلمروهای استان تفاوت معنی‌داری داشته یا با توسعه و استقرار آن کاربری خاص هزینه‌هایی به محیط‌زیست استان تحمیل شود که جبران آن‌ها به سادگی امکان‌پذیر نباشد. ازاین‌رو و با توجه به مطالب مذکور، قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت در دو دسته اصلی قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه و استقرار و قلمروهای فاقد مزیت توسعه و استقرار تقسیم می‌شوند. در ادامه به تشریح این دو دسته به تفکیک قلمروهای توسعه فعالیت و قلمروهای استقرار جمعیت پرداخته می‌شود.

۱-۳-٤-۳-٤-۱-شناسایی قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

همان‌گونه که قبلاً نیز به آن اشاره‌شده است؛ فعالیت‌ها در این مطالعات به سه دسته صنعت، گردشگری و کشاورزی تقسیم می‌شوند. در ادامه وضعیت این قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت به تفکیک مذکور تشریح می‌شود.

۱-۳-٤-۳-٤-۱-۱-قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه

قلمروهای محدودیت توسعه (قلمروهای حذفی[۱])، محدوده‌های طبیعی هستند که در صورت ایجاد فعالیت خاص، موجب تخریب و تحمیل هزینه‌های جبران ناپذیر زیست‌محیطی به طبیعت می‌شوند. این قلمروها به‌صورت عام شامل رودخانه‌ها، کوه ها، جنگل‌ها، اراضی با شیب بالا، پارک‌های ملی، پناهگاه‌های حیات‌وحش، محدوده‌های شکارممنوع و اراضی حفاظت‌شده است[۲].

این قلمروهای محدودیت توسعه در فعالیت‌های مختلف، تفاوت‌هایی را باهم دارند. این قلمروها در فعالیت گردشگری، همان‌گونه که قبلاً نیز اشاره‌شده بود، هیچ محدودیتی را ایجاد نمی‌کنند. چراکه در صورت رعایت چارچوب‌های زیست‌محیطی، فعالیت‌های توریستی مانند اکو توریسم در کل این قلمروها قابلیت توسعه را دارد. در فعالیت‌های کشاورزی، به‌استثنای محدودیت شیب باقی قلمروها برای این فعالیت محدودیت توسعه محسوب می‌شوند. در فعالیت‌های صنعتی، تمامی قلمروهای مذکور به‌عنوان محدودیت توسعه از قلمروهای دارای مناسبت توسعه صنعت کسر می‌شوند.

[۱] در این گزارش به‌صورت قراردادی قلمروهای محدودیت توسعه، به‌عنوان قلمروهای حذفی نیز معرفی می‌شوند. چراکه امکان بارگذاری فعالیت و سکونت بر روی آن‌ها مقدور نبوده و ازا این قلمروها حذف می‌شوند.

[۲] بدیهی است که این قلمروها به همراه حرایم مصوب مربوطه، جزء قلمروهای محدودیت توسعه فعالیت و استقرار جمعیت هستند.

همان‌گونه که از جدول ۲۶ و نمودار ۱۰ برمی‌آید، شهرستان دشتستان با ۴۴.۱ درصد دارای بیشترین سهم از کل قلمروهای موجود دارای محدودیت(حذفی) می‌باشند.در رتبه های بعدی شهرستان های دشتی و جم قرار دارند. همچنین از منظر سهم اراضی حذفی از مساحت شهرستان، جم با ۳۱.۷ درصد بیشترین سهم و شهرستان های دشتستان و بوشهر در رتبه ی بعدی قرار دارند.

جدول ۲۶: مساحت و سهم قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه (اراضی حذفی) به تفکیک هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر

شهرستان	قلمروهای حذفی (کیلومتر مربع)	سهم از کل قلمروهای حذفی (درصد)	سهم از مساحت شهرستان (درصد)
بوشهر	۲۱۰.۴	۶.۲٪	۱۶.۰٪
تنگستان	۲۰۰.۲	۵.۹٪	۱۰.۳٪
جم	۴۵۸.۰	۱۳.۶٪	۳۱.۷٪
دشتستان	۱,۴۸۶.۷	۴۴.۱٪	۲۳.۵٪
دشتی	۴۸۱.۴	۱۴.۳٪	۹.۶٪
دیر	۲۰۴.۶	۶.۱٪	۹.۲٪
دیلم	۱۱۴.۹	۳.۴٪	۶.۷٪
عسلویه	۸۸.۵	۲.۶٪	۱۱.۹٪
کنگان	۴۲.۵	۱.۳٪	۹.۲٪
گناوه	۸۳.۴	۲.۵٪	۴.۵٪
جمع	۳,۳۷۰.۶	۱۰۰.۰٪	۱۴.۶٪

ماخذ: مطالعات مشاور

نمودار ۱۰: سهم قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه (اراضی حذفی) به تفکیک هر یک از شهرستان‌های استان بوشهر

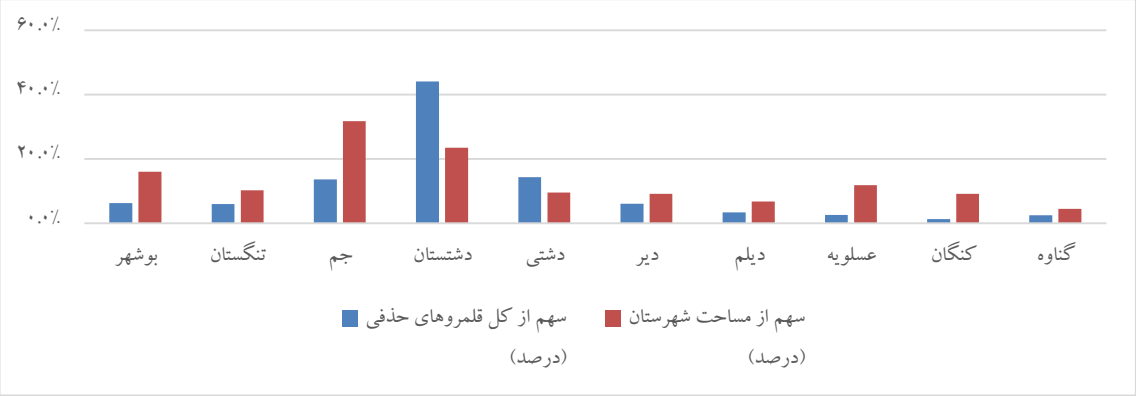

ماخذ: مطالعات مشاور

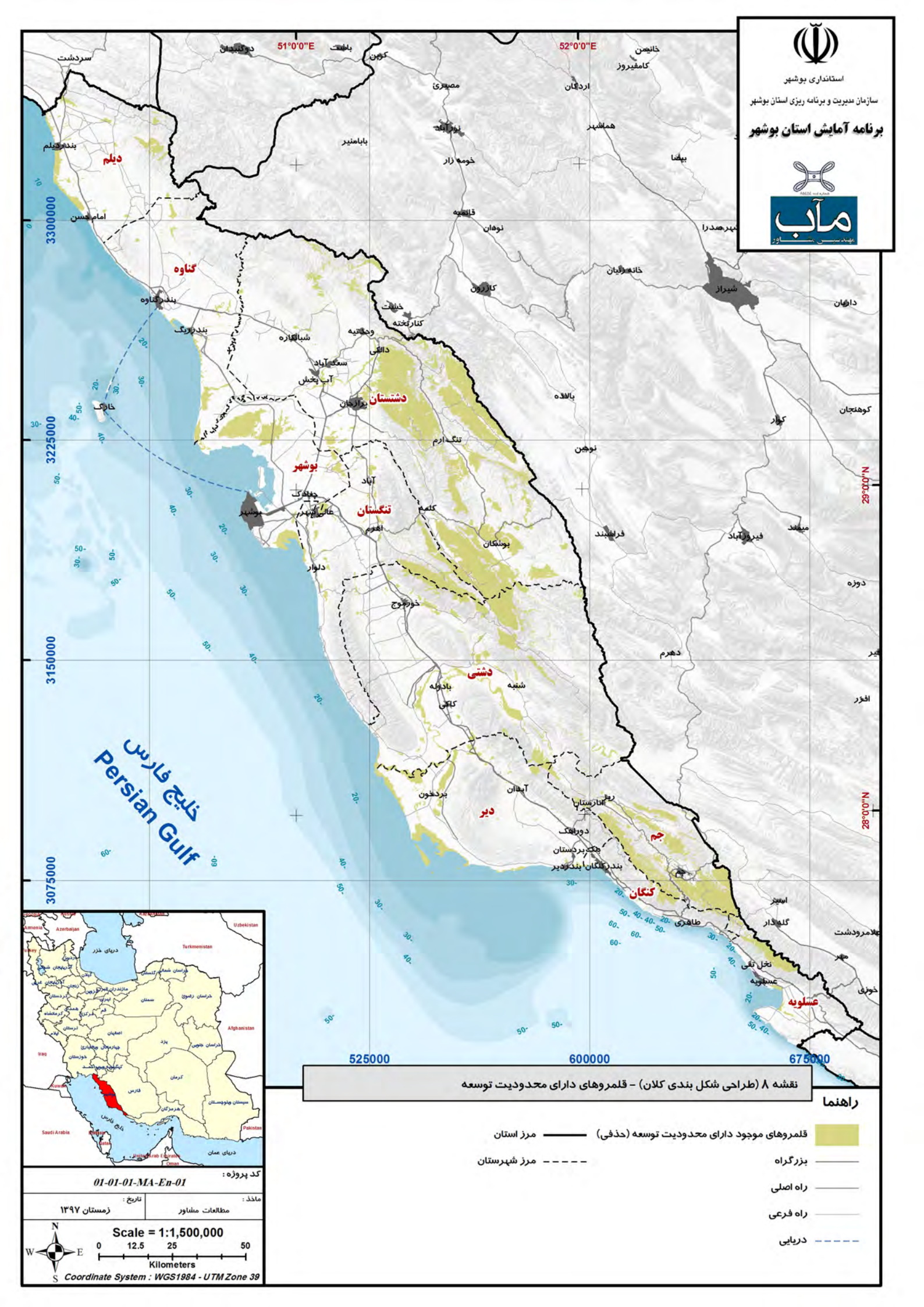
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
کنگان
جم
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
راهنما
قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه (حذفی)
مرز استان
مرز شهرستان
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
نقشه ۸ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای دارای محدودیت توسعه
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

۱-۳-٤-۳-٤-۱-۲-قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت

همان طور که در بخش مراحل انجام کار از گزارش پیش رو توضیح داده شد، قلمروهای فاقد مزیت توسعه، عرصه‌هایی از سطح استان هستند که فاقد اولویت توسعه برای آن فعالیت خاص می‌باشند. این قلمروهای فاقد مزیت توسعه برای یک کاربری خاص، به مفهوم عدم امکان استقرار آن کاربری در این قلمروها نیست؛ بلکه به مفهوم این است که در صورت استقرار کاربری در این محدوده، هزینه‌های بسیار بیشتری به اقتصاد استان، نسبت به قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی همان کاربری، تحمیل می‌شود؛ اما گاهی در برنامه‌ی آمایش استان، در راستای ایجاد تعادل در فضا و یا جهت دستیابی به برخی از سیاست‌های آمایش، برخی فعالیت‌ها و کاربری‌ها و با علم به تحمیل هزینه بیشتر در قلمروهای فاقد مزیت آن کاربری استقرار می‌یابند.

فرآیند شناسایی قلمروهای فاقد مزیت توسعه به‌مانند قلمروهای اولویت‌دار توسعه، از طریق تحلیل مناسبت اراضی صورت می‌گیرد؛ با این تفاوت که قلمروهای اولویت چهارم (سطح دو قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت) و پنجم (سطح یک قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت) به‌عنوان قلمروهای فاقد مزیت توسعه معرفی می‌شوند. درنهایت قلمروهای تثبیت‌شده و قلمروهای دارای محدودیت توسعه (حذفی) از این قلمروها کسر شده و قلمروهای خالص محدودیت توسعه استخراج می‌شوند.

در ادامه، قلمروهای فاقد مزیت توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و گردشگری تشریح می‌شوند.

الف-قلمروهای فاقد مزیت توسعه‌ی صنعت:

همان‌گونه که بیان شد، قلمروهای خالص اولویت چهار (سطح دوم قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت) و پنج (سطح اول قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت) توسعه صنعت، قلمروهای فاقد مزیت توسعه‌ی صنعت، معرفی می‌شوند. قلمروهای سطح یک، حداقل مزیت‌های توسعه‌ی صنعت و قلمروی سطح دو، وضعیت نسبتاً بهتری را نسبت به سطح یک دارد. جدول ۲۷ مساحت هر یک از این سطوح را در سطح شهرستان های استان بوشهر نشان می دهد. همانگونه که در نقشه ۱۰مشهود است عمدتاً در شرق و شما شرق استان بوشهر به دلیل دوری از زیرساخت‌ها و مؤلفه‌های توسعه صنعتی بیشترین سطح از محدوده این قلمروها استقراریافته است.

جدول ۲۷: قلمروهای فاقد مزیت توسعه صنعت

شهرستان	مساحت قلمروهای فاقد مزیت توسعه صنعت (کیلومتر مربع)				سهم مساحت قلمروهای فاقد مزیت از مساحت شهرستان(درصد)
	سطح یک	سطح دو	جمع	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪	۰.۰٪
تنگستان	۰.۰	۳۴.۲	۳۴.۲	۱.۱٪	۱.۸٪
جم	۰.۰	۱۰۹.۳	۱۰۹.۳	۳.۶٪	۷.۶٪
دشتستان	۶۸۸.۸	۷۳۲.۵	۱,۴۲۱.۳	۴۶.۳٪	۲۲.۵٪
دشتی	۴۷۱.۶	۴۶۴.۴	۹۳۶.۱	۳۰.۵٪	۱۸.۶٪
دیر	۰.۰	۰.۳	۰.۳	۰.۰٪	۰.۰٪
دیلم	۰.۰	۳۱۷.۲	۳۱۷.۲	۱۰.۳٪	۱۸.۶٪
عسلویه	۰.۰	۵.۲	۵.۲	۰.۲٪	۰.۷٪
کنگان	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪	۰.۰٪
گناوه	۰.۰	۲۴۴.۱	۲۴۴.۱	۸.۰٪	۱۳.۱٪
جمع	۱,۱۶۰.۴	۱,۹۰۷.۲	۳,۰۶۷.۶	۱۰۰.۰٪	۱۳.۳٪

ماخذ: مطالعات مشاور

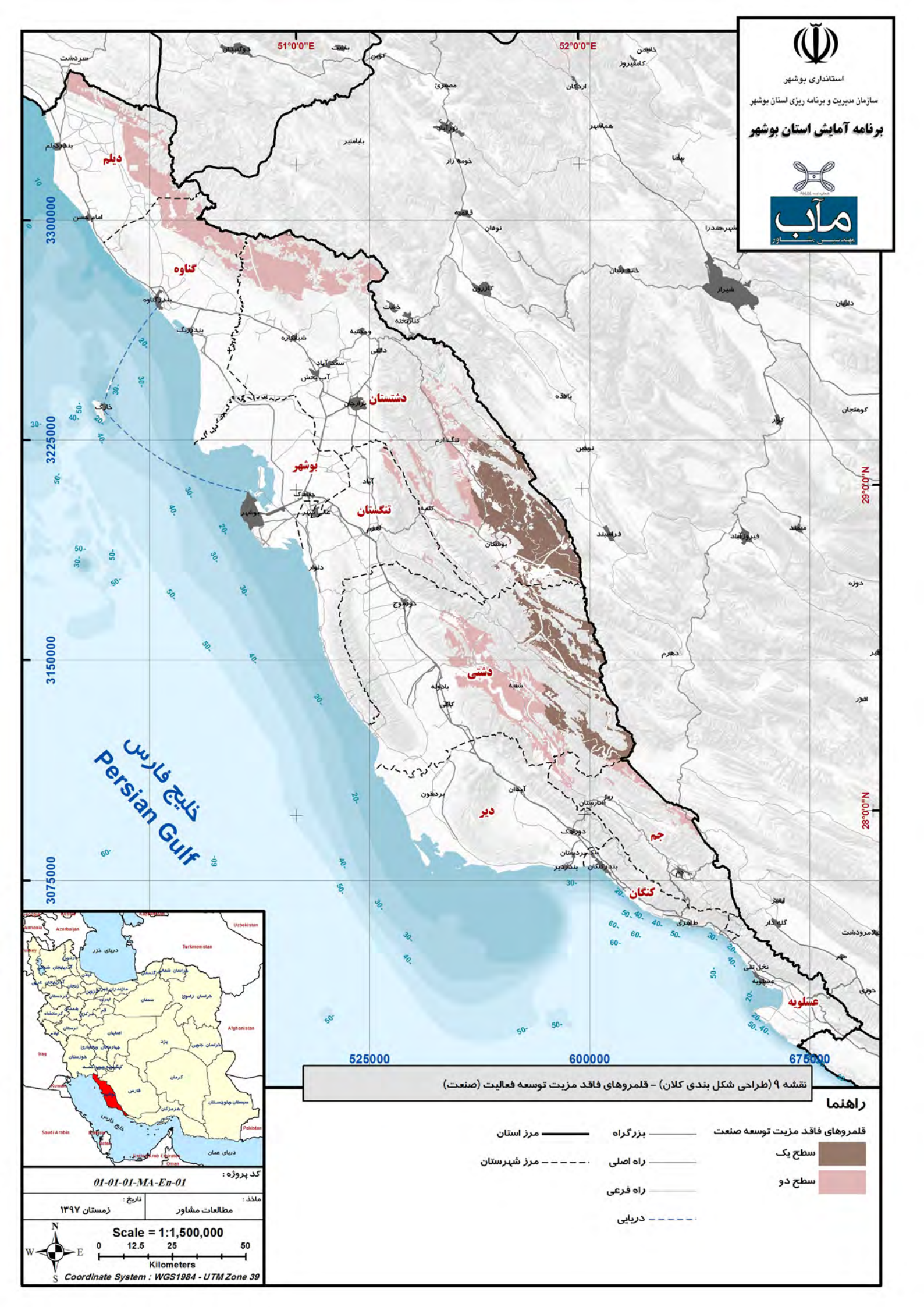
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
29°0'0"N
28°0'0"N
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
راهنما
قلمروهای فاقد مزیت توسعه صنعت
سطح یک
سطح دو
مرز استان
مرز شهرستان
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
نقشه ۹ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت (صنعت)
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

ب-قلمروهای فاقد مزیت توسعه کشاورزی:

با توجه به جدول ۲۸ و نقشه ۱۰، توضیحات محل قرار گیری اراضی فاقد مزیت کشاورزی را نشان می دهد. به دلیل کمبود مؤلفه‌های اکولوژیک توسعه‌ی کشاورزی، عمده ی سطح استان یعنی ۶۹.۵ درصد از مساحت استان فاقد مزیت توسعه کشاورزی است.

جدول ۲۸: قلمروهای فاقد مزیت توسعه کشاورزی

شهرستان	قلمروهای فاقد مزیت توسعه کشاورزی		سهم مساحت قلمروهای فاقد مزیت از مساحت شهرستان(درصد)
	سطح(کیلومتر مربع)	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۸۴۱.۷	۵.۳٪	۶۴.۰٪
تنگستان	۱,۵۲۲.۵	۹.۵٪	۷۸.۱٪
جم	۸۲۹.۹	۵.۲٪	۵۷.۵٪
دشتستان	۳,۳۷۳.۸	۲۱.۰٪	۵۳.۳٪
دشتی	۳,۹۳۰.۲	۲۴.۵٪	۷۸.۲٪
دیر	۱,۶۶۵.۵	۱۰.۴٪	۷۴.۷٪
دیلم	۱,۴۶۳.۷	۹.۱٪	۸۵.۶٪
عسلویه	۴۲۸.۶	۲.۷٪	۵۷.۵٪
کنگان	۳۰۸.۸	۱.۹٪	۶۶.۵٪
گناوه	۱,۶۶۳.۳	۱۰.۴٪	۸۹.۳٪
جمع	۱۶,۰۲۸.۰	۱۰۰.۰٪	۶۹.۵٪

ماخذ: مطالعات مشاور

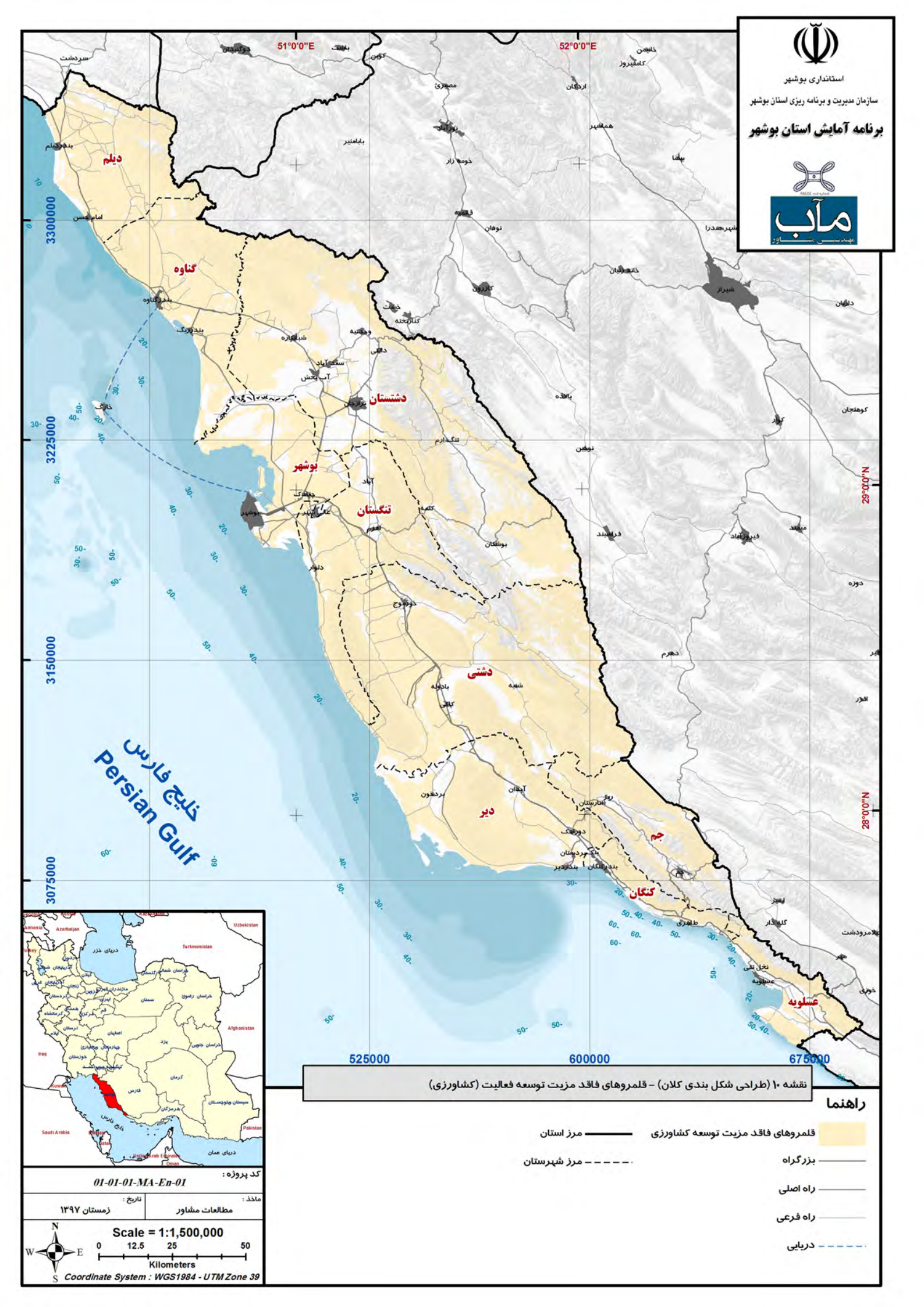
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
بهداشین مشاور
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ۱۰ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت (کشاورزی)
راهنما
قلمروهای فاقد مزیت توسعه کشاورزی
مرز استان
مرز شهرستان
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

ج-قلمروهای فاقد مزیت توسعه گردشگری:

با توجه به جدول ۲۹ و نقشه ۱۱، عمدتاً در شرق و شمال شرق استان بوشهر به دلیل دوری از زیرساخت‌ها و مؤلفه‌های توسعه گردشگری بیشترین سطح از محدوده این قلمروها استقراریافته است.

جدول ۲۹: قلمروهای فاقد مزیت توسعه گردشگری

شهرستان	مساحت قلمروهای فاقد مزیت توسعه صنعت (کیلومتر مربع)				سهم مساحت قلمروهای فاقد مزیت از مساحت شهرستان(درصد)
	سطح یک	سطح دو	جمع	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪	۰.۰٪
تنگستان	۰.۰	۱۵۹.۸	۱۵۹.۸	۱.۵٪	۸.۲٪
جم	۰.۰	۴۴۰.۹	۴۴۰.۹	۴.۱٪	۳۰.۵٪
دشتستان	۱,۸۱۲.۴	۲,۲۷۷.۹	۴,۰۹۰.۴	۳۸.۵٪	۶۴.۶٪
دشتی	۱,۳۷۵.۶	۱,۹۵۷.۲	۳,۳۳۲.۹	۳۱.۳٪	۶۶.۳٪
دیر	۰.۰	۸۷۳.۴	۸۷۳.۴	۸.۲٪	۳۹.۲٪
دیلم	۲۳۶.۳	۸۲۷.۰	۱,۰۶۳.۴	۱۰.۰٪	۶۲.۲٪
عسلویه	۱۰.۶	۲۱۴.۲	۲۲۴.۷	۲.۱٪	۳۰.۲٪
کنگان	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪	۰.۰٪
گناوه	۸۵.۸	۳۶۱.۰	۴۴۶.۷	۴.۲٪	۲۴.۰٪
جمع	۳,۵۲۰.۸	۷,۱۱۱.۴	۱۰,۶۳۲.۲	۱۰۰.۰٪	۴۶.۱٪

ماخذ: مطالعات مشاور

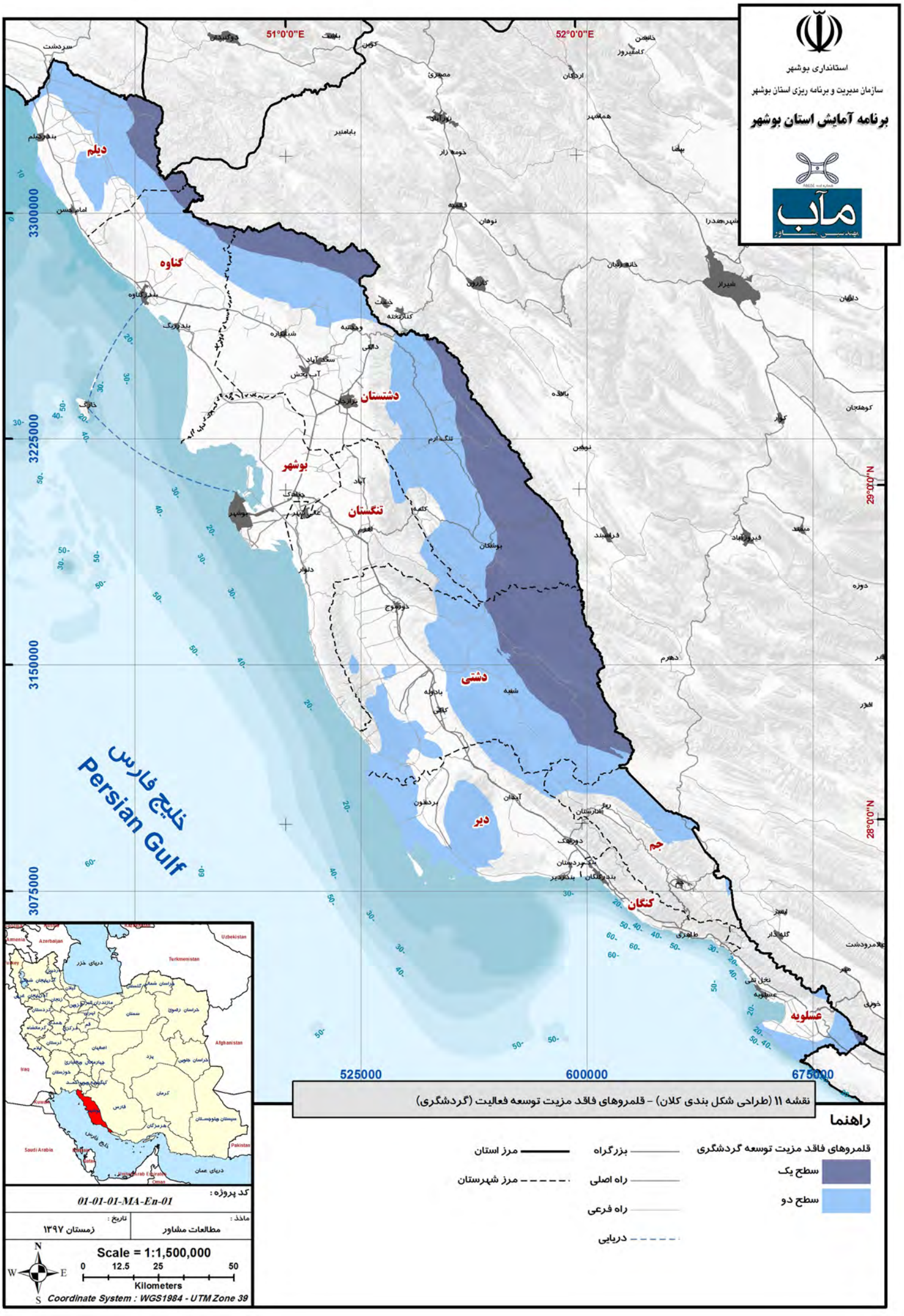
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
نقشه ۱۱ (طراحی شکل بندی کلان) - قلمروهای فاقد مزیت توسعه فعالیت (گردشگری)
راهنما
قلمروهای فاقد مزیت توسعه گردشگری
سطح یک
سطح دو
مرز استان
مرز شهرستان
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

۱-۳-٤-۳-٤-۲-شناسایی قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

محدوده های نامناسب جهت استقرار جمعیت به مانند فعالیت به دو دسته قلمروهای دارای محدودیت توسعه و فاقد مزیت استقرار جمعیت طبقه بندی شده اند. به منظور مطالعه و بررسی قلمروهای نامناسب جهت استقرار جمعیت همانند روش قبلی که برای شناسایی قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت انجام شده است، عمل می شود .

۱-۳-٤-۳-٤-۲-۱-قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه استقرار جمعیت

محدوده‌ی قلمروهای دارای محدودیت توسعه برای استقرار جمعیت به‌مانند بند "۱-۳-۴-۳-۴-۱-۱-قلمروهای موجود دارای محدودیت توسعه" است، که در بند مذکور به‌تفصیل شاره شده و به همین جهت در این بند از تکرار آن خودداری می‌شود.

۱-۳-٤-۳-٤-۲-۲-قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت

همان‌گونه که بیان شد، قلمروهای خالص اولویت چهار و پنج استقرار جمعیت (سکونت)، به‌عنوان قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت، معرفی می‌شوند. قلمروهای سطح یک، حداقل مزیت‌های استقرار جمعیت و قلمروی سطح دو، وضعیت نسبتاً بهتری را نسبت به سطح یک دارد.

با توجه به جدول ۳۰ و **نقشه ۱۲**، عمدتاً در شرق و شمال شرق استان بوشهر به دلیل فاصله از زیرساخت‌ها و مؤلفه‌های استقرار جمعیت بیشترین سطح از محدوده‌ی این قلمروها استقراریافته است.

جدول ۳۰: قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت (سکونت)

شهرستان	مساحت قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت(سکونت) (کیلومتر مربع)				سهم مساحت قلمروهای فاقد مزیت از مساحت شهرستان(درصد)
	سطح یک	سطح دو	جمع	سهم از کل(درصد)	
بوشهر	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪	۰.۰٪
تنگستان	۰.۰	۳۴.۲	۳۴.۲	۱.۱٪	۱.۸٪
جم	۰.۰	۱۰۹.۳	۱۰۹.۳	۳.۶٪	۷.۶٪
دشتستان	۶۸۸.۸	۷۳۲.۵	۱,۴۲۱.۳	۴۶.۳٪	۲۲.۵٪
دشتی	۴۷۱.۶	۴۶۴.۴	۹۳۶.۱	۳۰.۵٪	۱۸.۶٪
دیر	۰.۰	۰.۳	۰.۳	۰.۰٪	۰.۰٪
دیلم	۰.۰	۳۱۷.۲	۳۱۷.۲	۱۰.۳٪	۱۸.۶٪
عسلویه	۰.۰	۵.۲	۵.۲	۰.۲٪	۰.۷٪
کنگان	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪	۰.۰٪
گناوه	۰.۰	۲۴۴.۱	۲۴۴.۱	۸.۰٪	۱۳.۱٪
جمع	۱,۱۶۰.۴	۱,۹۰۷.۲	۳,۰۶۷.۶	۱۰۰.۰٪	۱۳.۳٪

ماخذ: مطالعات مشاور

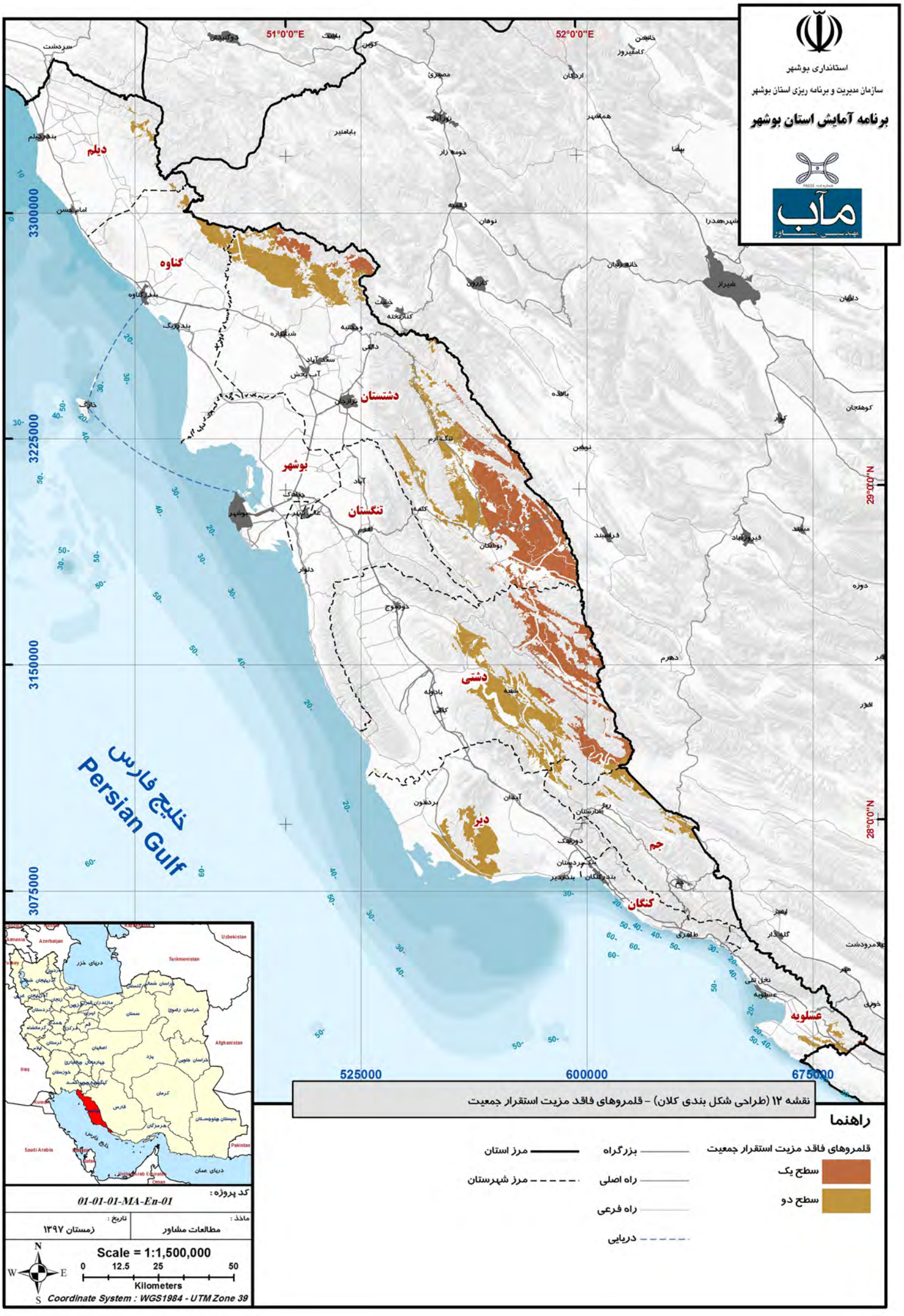
استانداری بوشهر
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
برنامه آمایش استان بوشهر
مآب
51°0'0"E
52°0'0"E
29°0'0"N
28°0'0"N
3300000
3225000
3150000
3075000
525000
600000
675000
دیلم
گناوه
دشتستان
بوشهر
تنگستان
دشتی
دیر
جم
کنگان
عسلویه
خلیج فارس
Persian Gulf
راهنما
قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت
سطح یک
سطح دو
مرز استان
مرز شهرستان
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
دریایی
نقشه ۱۲ (طراحی شکل بندی کلان) – قلمروهای فاقد مزیت استقرار جمعیت
کد پروژه :
01-01-01-MA-En-01
ماخذ :
مطالعات مشاور
تاریخ :
زمستان ۱۳۹۷
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
Coordinate System : WGS1984 - UTM Zone 39

منابع

- اندیشگاه آتی نگار(۱۳۹۳) آینده نگاری آمایش استان مرکزی ، گزارش شماره ۱۷ ، ویرایش اول
- تقوایی ، آزیتا و همکاران (۱۳۹۵) پابرجایی راهبردهای مشارکت اقتصادی دانشگاه ها در کشور با استفاده از روش سناریو، ششمین کنفرانس بین المللی و دهمین کنفرانس ملی مدیریت فناوری
- دیوید، فردآر(۱۳۹۵)،درسنامه مدیریت استراتژیک ،تلخیص: اعرابی ، تقی زاده مطلق،انتشارات : پژوهشکده سما
- شریف زادگان ، محمد حسین و ملک پور اصل، بهزاد (۱۳۹۲) مبانی نظری و تجارب به کارگیری ماتریس تحلیل سووات (SWOT) در برنامه ریزی استراتژیک توسعه منطقه ای، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- کاظمی نژاد, ساسان و همکاران(۱۳۹۲) راهبردهای پابرجای سناریوهای تجارت گاز با رویکرد تاسف نسبی در شرکت ملی صادرات گاز ایران، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اقتصادی، قم، دانشگاه پیام نور
- مرادی مسیحی،وارازا (۱۳۸۱)، برنامه ریزی راهبردی در کلان شهرها،انتشارات پردازش ،ویراییش اول